

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTUR

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTUR

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI W POLSCE W LATACH 2014-2016

Zespół autorski:

dr Tadeusz Smuga, prof. IBRKK
(kierownictwo projektu)

dr Piotr Ważniewski

mgr Wanda Karpińska-Mizielińska

mgr Grzegorz Konat

dr Lidia Kuczewska, prof. IBRKK

dr Katarzyna Wasilik

Praca przygotowana na zamówienie Ministerstwa Sportu i Turystyki

Warszawa 2017

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	5
I. SYSTEM OPODATKOWANIA PRZEDSIĘBIORSTW SEKTORA TURYSTYKI	7
1. Podatek dochodowy	7
1.1. Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT).....	7
1.2. Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	7
2. Podatek od towarów i usług (VAT)	9
II. ZMIANY STRUKTURY SEKTOROWEJ I DYNAMIKI LICZBY PODATNIKÓW, ICH PRZYCHODÓW, DOCHODÓW I NALEŻNEGO PODATKU	13
1. Tendencje zmian struktury liczby i dynamiki podatników płacących poszczególne rodzaje podatków	13
1.1. Podatek od towarów i usług (VAT)	13
1.2. Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT).....	14
1.3. Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	15
1.4. Liniowy podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT-L).....	17
1.5. Ryczałt	18
2. Tendencje zmian struktury przychodów podatników płacących poszczególne rodzaje podatków	19
2.1. Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT).....	19
2.2. Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	20
2.3. Liniowy podatek od dochodów osobistych (PIT-L)	22
2.4. Ryczałt	23
3. Tendencje zmian struktury dochodów płatników płacących poszczególne rodzaje podatków	24
3.1. Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT).....	24
3.2. Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	25
3.3. Liniowy podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT-L).....	26
4. Tendencje zmian struktury podatku należnego płatników płacących poszczególne rodzaje podatków	28
4.1. Podatek od towarów i usług (VAT)	28
4.2. Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT).....	29
4.3. Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	31
4.4. Liniowy podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT-L).....	33
4.5. Ryczałt	35
4.6. Średnie podatki płacone przez przedsiębiorstwa sektora turystyki.....	36
III. SZARA STREFA W SEKTORZE USŁUG TURYSTYCZNYCH	39
1. Uwagi wstępne.....	39
2. Metody badania szarej strefy	40
3. Udział szarej strefy w wartości dodanej.....	42

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

IV. STRATY BUDŻETU PAŃSTWA Z TYTUŁU SZAREJ STREFY W TURYSTYCE.....	45
V. WNIOSKI I REKOMENDACJE	51
BIBLIOGRAFIA.....	53
ANEKS	55
WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI ORAZ WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA TURYSTYKĘ.....	55
A. Wpływy podatkowe	55
1. Wpływy podatkowe z działu 55.....	55
2. Wpływy podatkowe z działu 56.....	58
3. Wpływy podatkowe z działu 79	61
4. Wpływy podatkowe z turystyki.....	67
B. Wydatki na turystykę z budżetu centralnego i budżetów jednostek samorządu terytorialnego	73
1. Wydatki z budżetu państwa.....	73
2. Wydatki z budżetów wojewódzkich	74
3. Wydatki z budżetów powiatów	77
4. Wydatki z budżetów gmin i miast na prawach powiatu	80
5. Struktura wydatków budżetowych.....	83
C. Zmiany struktury liczebności ogółem płatników poszczególnych podatków	86

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

WSTĘP

Celem pracy jest analiza wpływów podatkowych z turystyki oraz zbioru podatników działających na rynku usług turystycznych, a także próba określenia uwarunkowań i możliwości zwiększenia wpływów podatkowych pochodzących z tego sektora. Istotne jest również określenie zakresu szarej strefy w turystyce, przyczyn jej istnienia oraz oszacowanie aktualnych strat budżetu państwa wynikających z występowania tego zjawiska w turystyce. Analizą objęto lata 2014-2016.

Praca składa się z pięciu rozdziałów oraz aneksu. W rozdziale I pt. *System opodatkowania przedsiębiorstw sektora turystyki* dokonano syntetycznego przeglądu systemu opodatkowania tego sektora. Wskazano, że system ten jest złożony i zindywidualizowany w zależności od rodzaju prowadzonej działalności.

Rozdział II pt. *Zmiany struktury sektorowej liczby podatników, ich przychodów, dochodów i należnego podatku* jest poświęcony analizie struktur i dynamiki liczebności podatników, ich przychodów, dochodów i należnego podatku według sektorów i podklas PKD. Przedmiotem zainteresowania są następujące podatki: od wartości dodanej (VAT), dochodowy od osób prawnych (CIT), od dochodów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (PIT), liniowy od dochodów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (PIT-L) oraz ryczałt.

Szarej strefie w sektorze turystyki został poświęcony rozdział III pt. *Rozmiary szarej strefy w sektorze usług turystycznych*. W rozdziale tym poruszono kwestie dotyczące definicji szarej strefy, jej przejawów oraz przyczyn i metod badań tego zjawiska. Centralnym punktem rozważań jest określenie udziału szarej strefy w tworzeniu wartości dodanej w turystyce na tle pozostałych sektorów gospodarki.

W rozdziale IV pt. *Straty budżetu państwa z tytułu istnienia szarej strefy w turystyce w latach 2014-2016* określono przede wszystkim skalę strat dochodów państwa z tytułu występowania szarej strefy na rynku usług turystycznych, ogółem i w przekroju poszczególnych rodzajów podatków. Przeanalizowano też relacje tych strat do dochodów podatkowych budżetu państwa.

Sałość pracy zamykają wnioski i rekomendacje dotyczące działań, które należy podjąć, by ograniczyć szarą strefę. Integralną częścią pracy jest aneks, w którym przedstawiono wpływy podatkowe z turystyki oraz wydatki na turystykę, zarówno budżetu państwa, jak i budżetów jednostek samorządu terytorialnego w przekroju wojewódzkim.

Zespół badawczy składa serdeczne podziękowania pracownikom Ministerstwa Finansów i Głównego Urzędu Statystycznego za udostępnienie danych niezbędnych do realizacji projektu.

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

I. SYSTEM OPODATKOWANIA PRZEDSIĘBIORSTW SEKTORA TURYSTYKI

Przedsiębiorstwa funkcjonujące w branży turystycznej podlegają takim samym obowiązkom podatkowym jak wszystkie podmioty objęte polskim systemem podatkowym. Do podstawowych podatków płaconych przez te przedsiębiorstwa zalicza się:

- podatek dochodowy,
- podatek od towarów i usług.

Pierwszy z tych podatków to podatek bezpośredni, bowiem w tym przypadku obciążany jest dochód podatnika. Drugi ma charakter pośredni, gdyż płacony jest podczas nabywania dobra lub usługi.

1. Podatek dochodowy

Podstawowym czynnikiem różnicującym sposób opodatkowania przedsiębiorstw podatkiem dochodowym jest ich forma prawna, tzn. posiadanie lub nie osobowości prawnej. Sprowadza się to do określenia czy majątek przedsiębiorstwa jest oddzielony od majątku jego właściciela/właścicieli, czy też przedsiębiorstwo jest niewyodrębnioną częścią majątku tych, którzy są jego właścicielami. W pierwszym przypadku przedsiębiorstwo opłaca podatek dochodowy od osób prawnych (CIT), w drugim – podatnikiem jest osoba fizyczna/osoby fizyczne, która płaci podatek od osób fizycznych (PIT).

1.1. Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)

Podatek ten uregulowany jest ustawą z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych [Dz. U. 1992 Nr 21, poz. 86]. Przedsiębiorstwa posiadające osobowość prawną (spółki z o.o., spółki akcyjne, przedsiębiorstwa publiczne, spółdzielnie) płacą podatek dochodowy od osób prawnych w wysokości 19% dochodu do opodatkowania. Tzw. mali podatnicy¹ i podatnicy rozpoczynający działalność (w roku podatkowym, w którym ją rozpoczęli) płacą 15% podstawy opodatkowania. Podstawę opodatkowania stanowi dochód, po odliczeniu m.in. darowizn przekazanych organizacjom pożytku publicznego czy na cele kultu religijnego, z tym że łączna kwota odliczeń nie może przekroczyć 10% dochodu. Od podstawy opodatkowania odlicza się koszty uzyskania przychodów.

1.2. Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)

W przedsiębiorstwach nieposiadających osobowości prawnej (osoby fizyczne, spółki cywilne, jawne, partnerskie, komandytowe) opodatkowani są ich właściciele. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą mogą płacić podatki dochodowe na zasadach ogólnych lub w formie uproszczonej. Osiągając przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej mogą opłacać zryczałtowany podatek dochodowy w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych lub karty podatkowej.

Wpływy z podatku dochodowego opłacanego w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych stanowią dochód budżetu państwa, natomiast wpływy z karty podatkowej stanowią do-

¹ W myśl ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych tzw. mały podatnik oznacza podatnika, którego wartość przychodów ze sprzedaży nie przekroczyła w poprzednim roku podatkowym kwoty 1 200 000 euro (wyrażonej w zł).

chody gmin. W ustawie zapisano także, że przychodów (dochodów) opodatkowanych w formach zryczałtowanych nie łączy się z przychodami (dochodami) z innych źródeł, podlegającymi opodatkowaniu na zasadach ogólnych.

Tablica 1.1

Skala opodatkowania podatkiem dochodowym płaconym na zasadach ogólnych

Podstawa obliczenia podatku w zł		Podatek wynosi	
Ponad	do		
	85 528	18%	
85 528		15 395 zł 04 gr + 32% nadwyżki ponad 85 528 zł	minus kwota zmniejszająca podatek *

* Kwota zmniejszająca podatek odliczana w rocznym obliczeniu podatku wynosi: 1) 1188 zł – dla podstawy obliczenia podatku nieprzekraczającej kwoty 6600 zł; 2) 1188 zł pomniejszone o kwotę obliczoną według wzoru: $631,98 \text{ zł} \times (\text{podstawa obliczenia podatku} - 6600 \text{ zł}) \div 4400 \text{ zł}$, dla podstawy obliczenia podatku wyższej od 6600 zł i nieprzekraczającej kwoty 11 000 zł; 3) 556,02 zł – dla podstawy obliczenia podatku wyższej od 11 000 zł i nieprzekraczającej kwoty 85 528 zł; 4) 556,02 zł pomniejszone o kwotę obliczoną według wzoru: $556,02 \text{ zł} \times (\text{podstawa obliczenia podatku} - 85 528 \text{ zł}) \div 41 472 \text{ zł}$, dla podstawy obliczenia podatku wyższej od 85 528 zł i nieprzekraczającej kwoty 127 000 zł.

Źródło: Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych [Dz.U. 1991 Nr 80, poz. 350].

Podatek dochodowy płacony na zasadach ogólnych regulują przepisy Ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych [Dz. U. 1991 Nr 80, poz. 350]. Zgodnie z ustawą, osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie wykonujące działalność gospodarczą są obowiązane prowadzić podatkową księgę przychodów i rozchodów albo – zgodnie z odrębnymi przepisami księgi rachunkowe – w sposób zapewniający ustalenie dochodu (straty), podstawy opodatkowania i wysokości należnego podatku za rok podatkowy. Opodatkowaniu podatkiem dochodowym podlegają wszelkiego rodzaju dochody, a podatnicy rozliczają się zgodnie z dwustopniową skalą podatkową (tab. 1).

Opodatkowanie stawką liniową. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą mogą rozliczać się wg stawki liniowej (PIT-L) i płacić podatek w wysokości 19% podstawy opodatkowania. Nie mogą jednak korzystać z ulg podatkowych, kwoty wolnej od podatku i rozliczać się wspólnie z małżonkiem. Te obostrzenia powodują, że ta forma opodatkowania jest najbardziej korzystna dla osób, których dochód przekracza 100 tys. zł. Jednak rząd zapowiada, że od 2018 r. opodatkowanie stawką liniową zostanie zniesione [<http://mojafirma.infor.pl>].

Zryczałtowana forma opodatkowania dochodów. Ten sposób opłacania podatku reguluje ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne [Dz.U. 1998 Nr 144, poz. 930]. W tym przypadku opodatkowany jest jedynie przychód, bowiem podatek zryczałtowany pobiera się bez pomniejszania przychodu o koszty jego uzyskania.

Ryczałtowi od przychodów ewidencjonowanych podlegają przychody osób fizycznych z pozarolniczej działalności gospodarczej, także wtedy, gdy działalność prowadzona jest w formie spółki cywilnej lub spółki jawnej osób fizycznych. Podatnicy mogą opłacać ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, jeżeli w roku poprzedzającym rok podatkowy:

- uzyskali przychody z działalności, prowadzonej wyłącznie samodzielnie, w wysokości nieprzekraczającej 250 000 euro;

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

- uzyskali przychody wyłącznie z działalności prowadzonej w formie spółki, a suma przychodów wspólników spółki z tej działalności nie przekroczyła kwoty 250 000 euro;
- rozpoczęli wykonywanie działalności w roku podatkowym i nie korzystali z opodatkowania w formie karty podatkowej – bez względu na wysokość przychodów.

Z tej formy opodatkowania nie może korzystać podatnik, który płaci zryczałtowany podatek dochodowy w formie karty podatkowej. Przy tej formie opodatkowania stosowane są następujące stawki podatkowe: 20%, 17%, 8,5%, 5,5%, 3% i 2%.

Firmy turystyczne płacą podatek w wysokości 17%, gdy dotyczy to świadczenia usług:

- przez agentów i pośredników turystycznych w zakresie rezerwacji biletów (PKWiU 79.11.1),
- przez agentów i pośredników turystycznych w zakresie rezerwacji zakwaterowania, rejsów wycieczkowych i wycieczek zorganizowanych (PKWiU 79.11.2),
- przez organizatorów turystyki (PKWiU 79.12.1), związanych z promowaniem turystyki (PKWiU 79.90.11.0),
- w zakresie informacji turystycznej (PKWiU 79.90.12.0),
- przez pilotów wycieczek i przewodników turystycznych (PKWiU 79.90.20.0),
- związanych z zakwaterowaniem (PKWiU dział 55).

Stawką w wysokości 8,5% są opodatkowane przychody z działalności gastronomicznej w zakresie sprzedaży napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5%; natomiast stawką 3% – przychody z działalności gastronomicznej, z wyjątkiem przychodów ze sprzedaży napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5%.

Jeżeli podatnik prowadzi działalność, z której przychody są opodatkowane różnymi stawkami, ryczałt od przychodów ewidencjonowanych ustala się według stawki właściwej dla przychodów z każdego rodzaju działalności.

Zryczałtowany podatek dochodowy w formie karty podatkowej opłacają podatnicy prowadzący działalność usługową lub wytwórczo-usługową. Ustawa określa rodzaje działalności, które mogą być objęte tą formą opodatkowania, a także nieprzekraczalną liczbę pracowników. Stawki uzależnione są także od wielkości miejscowości, w której prowadzona jest działalność gospodarcza. Mogą one być w niektórych przypadkach obniżone (np. dla osób powyżej 60. roku życia, niepełnosprawnych, zatrudniających takie osoby) lub podwyższone (przy zatrudnianiu pełnoletnich członków rodziny, nie licząc małżonka – od 10% do 40%, w zależności od liczby zatrudnionych członków rodziny: 1-4 osoby).

Podatek ten w przypadku usług turystycznych i powiązanych dotyczy: a) działalności gastronomicznej pod warunkiem, że nie jest prowadzona sprzedaż napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5%; b) usług transportowych wykonywanych przy użyciu jednego pojazdu; c) usług rozrywkowych; d) sprzedaży posiłków domowych w mieszkaniach, jeżeli nie jest prowadzona sprzedaż napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5%.

W wykazie usług, których świadczenie uniemożliwia opodatkowanie w formie karty podatkowej, a które mogą być oferowane w pakiecie wraz z usługami turystycznymi, wymienione zostały usługi kulturalne i rozrywkowe (dział 90 PKD) oraz usługi związane ze sportem, rozrywką i rekreacją (dział 93 PKD).

2. Podatek od towarów i usług (VAT)

Podatek od towarów i usług (VAT) uregulowany jest ustawą z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług [Dz.U. 2004 Nr 54, poz. 535]. Stanowi on dochód budżetu państwa. Podatnikami są osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne, wy-

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

konujące samodzielnie działalność gospodarczą, bez względu na cel lub rezultat tej działalności. Podstawą opodatkowania (z pewnymi zastrzeżeniami) jest wszystko, co stanowi zapłatę, którą dokonujący dostawy towarów lub usługodawca otrzymał lub ma otrzymać z tytułu sprzedaży od nabywcy, usługobiorcy lub osoby trzeciej, włącznie z otrzymanymi dotacjami, subwencjami i innymi dopłatami o podobnym charakterze, mającymi bezpośredni wpływ na cenę towarów dostarczanych lub usług świadczonych przez podatnika.

Stawka podatku wynosi [Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług]:

- 22%,
- 7%, m.in. w przypadku niektórych usług, z których korzystać mogą firmy turystyczne, takich jak: transport kolejowy pasażerski międzymiastowy, transport lądowy pasażerski, miejski i podmiejski, transport morski i przybrzeżny pasażerski, włączając żeglugę bliskiego zasięgu, transport wodny śródlądowy pasażerski, wynajem pasażerskich statków żeglugi śródlądowej z załogą, transport lotniczy pasażerski, wynajem środków transportu lotniczego pasażerskiego z załogą, usługi związane z zakwaterowaniem, usługi związane z rozrywką i rekreacją – wyłącznie w zakresie wstępu do wesołych miasteczek, parków rozrywki, na dyskoteki, sale taneczne, pozostałe usługi związane z rekreacją – wyłącznie w zakresie wstępu,
- 5% (nie dotyczy usług turystycznych),
- 0% jeżeli usługi turystyki nabywane od innych podatników dla bezpośredniej korzyści turysty, są świadczone poza terytorium Unii Europejskiej.

W okresie od 1.01.2011 r. do 31.12.2018 r. dwie pierwsze z wyżej wymienionych stawek zostały podwyższone i wynoszą odpowiednio 23% i 8%.

Przykładowe stawki podatku VAT stosowane w usługach turystycznych przedstawiono w tab. 1.2.

Tablica 1.2

Stawki podatku VAT stosowane w usługach turystycznych

Rodzaj usług	Podstawa opodatkowania	Stawka VAT (w %)
Zagraniczna turystyka wyjazdowa do krajów UE	marża	23
Zagraniczna turystyka wyjazdowa poza kraje UE		0
Zagraniczna turystyka przyjazdowa		23
Turystyka krajowa		23
Wstęp do muzeów i na imprezy kulturalne		8
Wypoczynek młodzieży organizowany przez biuro		23
Krajowy transport autokarowy, kolejowy, lotniczy i morski	obróć	8
Międzynarodowy transport kolejowy, lotniczy i morski		0
Usługi gastronomiczne i hotelarskie		8
Usługi sanatoryjne		zwolnione
Usługi przewodnika i pilota		23
Wypoczynek młodzieży w obiektach hotelowych		8
Pośrednictwo ubezpieczeniowe	provizja	zwolnione

Źródło: http://Turystyka,%20ekspertyza/Turystyka/stawki_i_podstawa_opodatkowania_w_turystyce.pdf (dostęp: 15.10.2017).

Przepisy o podatku od towarów i usług przewidują szczególną procedurę rozliczania podatku VAT w przypadku świadczenia usług turystycznych. Podstawą opodatkowania jest kwota marży pomniejsz-

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

szona o kwotę należnego podatku². Procedurę tę stosuje się bez względu na to, kto nabywa usługi turystyczne, gdy podatnik: 1) działa na rzecz nabywcy we własnym imieniu i na własny rachunek, oraz 2) przy świadczeniu usługi nabywa towary i usługi od innych podatników dla bezpośredniej korzyści turysty.

---

² W ustawie przez „marżę” rozumie się różnicę między kwotą, którą ma zapłacić nabywca usługi a faktycznymi kosztami poniesionymi przez podatnika z tytułu nabycia towarów i usług od innych podatników dla bezpośredniej korzyści turysty. Przez „usługi dla bezpośredniej korzyści turysty” rozumie się usługi stanowiące składnik świadczonej usługi turystycznej, a w szczególności transport, zakwaterowanie, wyżywienie, ubezpieczenie.

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

II. ZMIANY STRUKTURY SEKTOROWEJ I DYNAMIKI LICZBY PODATNIKÓW, ICH PRZYCHODÓW, DOCHODÓW I NALEŻNEGO PODATKU

W celu lepszej oceny zmian struktury płatników podatków według PKD, dokonano podziału działalności turystycznej na trzy sektory:

- Sektor N – usługi związane głównie z noclegami,
- Sektor W – usługi związane z wyżywieniem,
- Sektor O – organizacja usług turystycznych (usługi turystyczne poza wyżywieniem i noclegami).

Dwie pierwsze grupy wyodrębniono z sekcji I *Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi*. Trzecią stanowi działalność turystyczna wchodząca w skład sekcji N *Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca*.

Do sektora N zaliczono następujące podklasy: I5510Z *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania* i I5530Z *Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe*.

Z kolei sektor W obejmuje takie podklasy, jak: I5610A *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne*, I5621Z *Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)* oraz I5629Z *Pozostała usługowa działalność gastronomiczna*.

Natomiast w skład sektora O wchodzi podklasy: N7911A *Działalność agentów turystycznych*, N7911B *Działalność pośredników turystycznych* i N7912Z *Działalność organizatorów turystyki*.

1. Tendencje zmian struktury liczby i dynamiki podatników płacących poszczególne rodzaje podatków

1.1. Podatek od towarów i usług (VAT)

W strukturze liczebności płatników podatku VAT zdecydowanie dominuje sektor W (jego udział wynosi ok. 4/5), obejmujący usługi turystyczne związane z wyżywieniem. Udział dwóch pozostałych sektorów wynosi nieco ponad 10% (tab. 2.1). W badanym okresie nastąpił niewielki wzrost udziału sektorów N i W, kosztem spadku udziału sektora O. Powyższe przesunięcia w strukturze wynikały z różnic w dynamice liczebności płatników tych sektorów. O ile wystąpił nawet spadek liczby płatników sektora O (o 1,4% w 2016 r. w stosunku do 2014 r.), to liczba płatników z sektorów N i W wzrosła odpowiednio o 6,1% i 4,7%.

Tablica 2.1

Struktura i dynamika liczebności płatników podatku VAT wg sektorów w latach 2014-2016 (w %)

Kod PKD	Wyszczególnienie	Udział w strukturze liczebności			Wskaźniki dynamiki			
		Lata	2014	2015	2016	2014-2015	2015-2016	2014-2016
I5510Z + I5530Z	Sektor N – razem usługi związane głównie z noclegami		10,4	10,6	10,6	104,2	101,8	106,1
I5610A + I5621Z + I5629Z	Sektor W – razem usługi związane z wyżywieniem		79,0	79,0	79,3	102,4	102,3	104,7
N7911A + N7911B + N7912Z	Sektor O – razem organizacja usług turystycznych (usługi turystyczne poza wyżywieniem i noclegami)		10,6	10,4	10,1	99,9	98,7	98,6
Razem			100,0	100,0	100,0	102,3	101,8	104,2

Źródło: Obliczenia własne na podstawie informacji z bazy danych Ministerstwa Finansów (dotyczy to wszystkich tablic i wykresów rozdziału II).

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

Największy udział w strukturze liczebności płatników VAT według podklas mają (tab. 2.2): *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne* (ponad 2/3) i *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania* (ok. 1/10). Z kolei w latach 2015-2016 w największym stopniu wzrosła liczba płatników VAT w następujących podklasach: *Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)* (o 6,8%), *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania* (o 6,6%), oraz *Pozostała usługowa działalność gastronomiczna* (o 6,2%). Natomiast spadek liczby płatników miał miejsce w podklasach: *Działalność pośredników turystycznych* (o 7,0%), *Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych)* i *pola namiotowe* (o 6,1%), oraz *Działalność agentów turystycznych* (o 5%).

Tablica 2.2

Struktura i dynamika liczebności płatników podatku VAT wg podklas PKD w latach 2014-2016 (w %)

Kod działu PKD	Kod grupy PKD	Kod klasy	Kod podklasy PKD	Nazwa podklasy PKD	Udział w strukturze liczebności			Wskaźniki dynamiki	
					Lata			2015-2016	2014-2016
					2014	2015	2016		
				Razem liczba	42954	43958	44768		
55	1	0	Z	Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	9,9	10,1	10,2	102,1	106,6
55	3	0	Z	Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe	0,5	0,4	0,4	95,3	93,9
56	1	0	A	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	69,1	69,0	69,2	102,1	104,5
56	2	1	Z	Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)	6,4	6,4	6,5	103,6	106,8
56	2	9	Z	Pozostała usługowa działalność gastronomiczna	3,5	3,6	3,6	102,9	106,2
79	1	1	A	Działalność agentów turystycznych	4,0	3,9	3,6	95,8	95,0
79	1	1	B	Działalność pośredników turystycznych	1,2	1,1	1,1	98,3	93,0
79	1	2	Z	Działalność organizatorów turystyki	5,5	5,4	5,4	100,9	102,5
Razem					100,0	100,0	100,0	101,8	104,2

1.2. Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)

Analizę zmian struktury w odniesieniu do podatku CIT przeprowadzono dla całego analizowanego okresu 2014-2016 (tab. 2.3). **W strukturze płatników CIT, a więc jednostek posiadających osobowość prawną, ponad 50% reprezentuje sektor W obejmujący usługi związane z wyżywieniem (56,7% w 2016 r.).** Udział tego sektora w ogólnej liczbie płatników CIT w analizowanym okresie stopniowo wzrastał (o 3,9 pkt. proc. w stosunku do 2014 r.). Towarzyszył temu spadek udziału sektorów N (o 2 pkt. proc) oraz O (o 1,9 pkt. proc).

W przekroju podklas PKD wysokie udziały w sektorze turystyki mają (tab. 2.4): *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne* (49,5%), *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania* (27,6%), oraz *Działalność organizatorów turystyki* (10,1%).

W latach 2014-2016 w największym stopniu zmienił się (wzrósł) udział *Restauracji i innych stałych placówek gastronomicznych* (o 3,8 pkt. proc.) oraz w znacznie mniejszym stopniu podklasy *Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)* (o 0,3 pkt. proc.). W pozostałych wyodrębnionych podklasach odnotowano utrzymywanie się ich udziału w strukturze, np. *Pozostała działalność gastronomiczna* (2,2%), *Pola kempingowe i namiotowe* (0,3%) lub niewiel-

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

kie spadki ich udziału. Największy spadek wystąpił w grupie *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania* – o 2,2 pkt. proc. W pozostałych grupach: *Działalność organizatorów turystyki*, *Działalność pośredników turystycznych* i *Działalność agentów turystycznych*, spadki były niższe i wynosiły odpowiednio: 0,5; 0,2 i 0,2 pkt. proc. W relacji do 2014 r. w 2016 r. widoczne są bardzo wysokie wskaźniki dynamiki w dwóch głównych sektorach wchodzących w skład sekcji turystyki – N i W (ponad 36% i 19%).

Tablica 2.3

Struktura i dynamika liczebności płatników podatku CIT wg sektorów w latach 2014-2016 (w %)

Kod PKD	Wyszczególnienie	Udział w strukturze liczebności			Wskaźniki dynamiki			
		Lata	2014	2015	2016	2014-2015	2015-2016	2014-2016
I5510Z + I5530Z	Sektor N – razem usługi związane głównie z noclegami		29,8	29,1	27,8	115,2	104,0	119,0
I5610A + I5621Z + I5629Z	Sektor W – razem usługi związane z wyżywieniem		52,8	54,6	56,7	122,0	111,9	136,5
N7911A + N7911B + N7912Z	Sektor O – razem organizacja usług turystycznych (usługi turystyczne poza wyżywieniem i noclegami)		17,4	16,3	15,5	110,5	102,1	112,8
Razem			100,0	100,0	100,0	118,0	107,7	127,1

Tablica 2.4

Struktura i dynamika liczebności płatników podatku CIT wg podklas PKD w latach 2014-2016 (w %)

Kod działu PKD	Kod grupy PKD	Kod klasy	Kod podklasy PKD	Nazwa podklasy PKD	Udział w strukturze liczebności			Wskaźniki dynamiki	
					Lata	2014	2015	2016	2015-2016
				Razem liczba	4423	5218	5622		
55	1	0	Z	Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	29,4	28,7	27,6	115,4	119,2
55	3	0	Z	Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe	0,4	0,3	0,3	100,0	88,9
56	1	0	A	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	45,7	47,1	49,5	121,6	137,7
56	2	1	Z	Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)	4,7	5,1	5,0	124,7	130,7
56	2	9	Z	Pozostała usługowa działalność gastronomiczna	2,2	2,3	2,2	124,5	124,5
79	1	1	A	Działalność agentów turystycznych	4,0	3,8	3,8	110,7	120,8
79	1	1	B	Działalność pośredników turystycznych	1,8	1,7	1,6	112,3	109,9
79	1	2	Z	Działalność organizatorów turystyki	11,6	10,8	10,1	110,1	110,5
Razem					100,0	100,0	100,0	107,7	127,1

1.3. Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)

Wśród płatników podatku PIT zdecydowanie dominuje sektor W – usługi związane z wyżywieniem – na który przypada ponad 80% liczby płatników PIT świadczących usługi turystyczne ogółem i udział

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

ten nadal stopniowo wzrasta. Nieznaczne spadki odnotowano natomiast w przypadku sektora N oraz O (tab. 2.5).

Tablica 2.5

Struktura i dynamika liczebności płatników podatku PIT wg sektorów w latach 2014-2016 (w %)

Kod PKD	Wyszczególnienie	Udział w strukturze liczebności			Wskaźniki dynamiki		
		Lata			2014-2015	2015-2016	2014-2016
15510Z + 15530Z	Sektor N – razem usługi związane głównie z noclegami	6,8	6,3	6,2	105,6	100,9	106,6
15610A + 15621Z + 15629Z	Sektor W – razem usługi związane z wyżywieniem	82,1	83,0	83,7	113,3	104,4	118,3
N7911A + N7911B + N7912Z	Sektor O – razem organizacja usług turystycznych (usługi turystyczne poza wyżywieniem i noclegami)	11,1	10,7	10,1	107,7	98,4	105,9
Razem		100,0	100,0	100,0	112,2	103,5	116,1

Tablica 2.6

Struktura i dynamika liczebności płatników PIT wg podklas PKD w latach 2014-2016 (w %)

Kod działu PKD	Kod grupy PKD	Kod klasy	Kod podklasy PKD	Nazwa podklasy PKD	Udział w strukturze podatku należnego			Wskaźniki dynamiki	
					Lata			2015-2016	2014-2016
				2014	2015	2016			
				Razem podatek należny (w tys. zł)	26821	30089	31146		
55	1	0	Z	Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	5,8	5,4	5,3	101,3	106,1
55	3	0	Z	Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe	1,0	1,0	0,9	98,6	109,5
56	1	0	A	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	69,6	70,4	70,8	104,1	118,2
56	2	1	Z	Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)	7,9	7,9	8,0	105,1	118,1
56	2	9	Z	Pozostała usługowa działalność gastronomiczna	4,6	4,6	4,8	107,3	120,0
79	1	1	A	Działalność agentów turystycznych	4,7	4,4	4,0	94,6	99,3
79	1	1	B	Działalność pośredników turystycznych	1,2	1,1	1,1	100,9	104,7
79	1	2	Z	Działalność organizatorów turystyki	5,2	5,2	5,2	101,1	112,3
Razem					100,0	100,0	100,0	103,5	116,1

W przekroju podklas PKD największy udział mają (tab. 2.6): *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne* (w 2016 r. ponad 70%). W badanym okresie w największym stopniu wzrósł ich udział w strukturze podatku należnego (o 1,2 pkt. proc.). Relatywnie największe spadki odnotowano w dwóch podklasach: *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania*, *Działalność agentów turystycznych*. Z kolei udział podklasy *Działalność organizatorów turystyki* utrzymał się w analizowanym okresie na niezmiennym poziomie.

Największa dynamika wzrostu liczebności podatników PIT w 2016 r., w stosunku do 2014 r., cechowała następujące podklasy (tab. 2.6): *Pozostała usługowa działalność gastronomiczna*, *Restauracje*

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

i inne placówki gastronomiczne oraz Przygotowanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering), (odpowiednio wzrost o: 20,0; 18,2 oraz 18,1%), przy ogólnym wzroście o 16,1%.

1.4. Liniowy podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT-L)

W latach 2014-2016 w strukturze liczebności płatników podatku PIT-L dominował sektor W (ponad 70% płatników) i jego udział w tym okresie wykazywał tendencję rosnącą (tab. 2.7). Towarzyszył temu spadający udział podatników sektorów N i O. Jednocześnie w 2016 r. w stosunku do 2014 r. obserwujemy blisko 30% przyrost liczebności podmiotów sektora W (w sektorze N – 13,5% i sektorze O – 17,5%). Należy zaznaczyć, że w badanym okresie liczebność podatników PIT-L wzrosła ogółem o 25,5% (z 6528 do 8195).

Tablica 2.7

Struktura i dynamika liczebności płatników podatku PIT-L wg sektorów w latach 2014-2016 (w %)

Kod PKD	Wyszczególnienie	Udział w strukturze liczebności			Wskaźniki dynamiki		
		Lata			2014-2015	2015-2016	2014-2016
		2014	2015	2016			
I5510Z + I5530Z	Sektor N – razem usługi związane głównie z noclegami	16,4	15,6	14,8	112,1	104,6	113,5
I5610A + I5621Z + I5629Z	Sektor W – razem usługi związane z wyżywieniem	70,1	71,4	72,6	116,1	111,9	129,9
N7911A + N7911B + N7912Z	Sektor O – razem organizacja usług turystycznych (usługi turystyczne poza wyżywieniem i noclegami)	13,5	13,0	12,6	109,2	107,0	117,5
Razem		100,0	100,0	100,0	114,0	110,1	125,5

Tablica 2.8

Struktura i dynamika liczebności płatników podatku PIT-L wg podklas PKD w latach 2014-2016 (w %)

Kod działu PKD	Kod grupy PKD	Kod klasy	Kod podklasy PKD	Nazwa podklasy PKD	Udział w strukturze liczebności			Wskaźniki dynamiki	
					Lata			2014-2015	2014-2016
							2014		
				Razem liczba	6528	7443	8195		
55	1	0	Z	Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	15,9	15,1	14,4	106,3	113,8
55	3	0	Z	Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe	0,5	0,5	0,4	100,0	102,9
56	1	0	A	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	61,8	62,6	63,4	111,5	128,9
56	2	1	Z	Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)	6,1	6,5	6,7	112,7	136,9
56	2	9	Z	Pozostała usługowa działalność gastronomiczna	2,2	2,2	2,4	120,6	139,2
79	1	1	A	Działalność agentów turystycznych	4,8	4,7	4,6	107,9	122,1
79	1	1	B	Działalność pośredników turystycznych	1,4	1,3	1,3	107,1	112,8
79	1	2	Z	Działalność organizatorów turystyki	7,3	6,9	6,7	106,4	115,4
Razem					100,0	100,0	100,0	110,1	125,5

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

Największy udział wśród płatników podatku PIT-L miała podklasa *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne* – blisko 2/3 (tab. 2.8) i udział ten w latach 2014-2016 cechował się tendencją rosnącą (z 61,8% w 2014 r. do 63,4% w 2016 r.).

Największa dynamika wzrostu liczebności podatników 2016 r., w stosunku do 2014 r., wystąpiła w takich podklasach, jak: *Pozostała usługowa działalność gastronomiczna* – 139,2%, *Przygotowanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)* – 136,9%, oraz *Restauracje i inne placówki gastronomiczne* – 128,9%.

1.5. Ryczałt

W strukturze liczebności płatników ryczałtu zdecydowanie dominuje sektor W (jego udział wynosi ponad 9/10), obejmujący usługi turystyczne związane z wyżywieniem, na pozostałe dwa sektora przypada mniej niż 5% (tab. 2.9). W badanym okresie nastąpił wzrost udziału sektora O o 0,7 pkt. proc., kosztem spadku udziałów sektora W i N (odpowiednio o 0,5 i 0,2 pkt. proc.). Powyższe przesunięcia w strukturze wynikały z różnic w dynamice liczebności tych sektorów. Spadkowi liczby płatników ryczałtu sektora W i jeszcze głębszemu sektora N towarzyszył zdecydowany wzrost liczby płatników sektora N (o 17,7%).

Tablica 2.9

Struktura i dynamika liczebności płatników ryczałtu wg sektorów w latach 2014-2016 (w %)

Kod PKD	Wyszczególnienie	Udział w strukturze liczebności			Wskaźniki dynamiki		
		2014	2015	2016	2014-2015	2015-2016	2014-2016
I5510Z + I5530Z	Sektor N – razem usługi związane głównie z noclegami	4,7	4,6	4,5	95,4	96,8	92,3
I5610A + I5621Z + I5629Z	Sektor W – razem usługi związane z wyżywieniem	91,8	91,5	91,3	98,0	98,6	96,6
N7911A + N7911B + N7912Z	Sektor O – razem organizacja usług turystycznych (usługi turystyczne poza wyżywieniem i noclegami)	3,5	3,9	4,2	111,8	105,3	117,7
Razem		100,0	100,0	100,0	98,4	98,8	97,2

Największy udział w strukturze liczebności płatników ryczałtu według podklas mają (tab. 2.10): *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne* (blisko 2/3 w 2016 r.), a następnie *Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)* oraz *Pozostała usługowa działalność gastronomiczna* (odpowiednio 14,8% i 11,5%). W latach 2014-2016 w największym stopniu wzrosła liczba płatników ryczałtu w następujących podklasach: *Działalność organizatorów turystyki* (o 19%), *Działalność agentów turystycznych* (o 17,4%) i *Działalność pośredników turystycznych* (o 13,8%).

Natomiast spadek liczby płatników ryczałtu zanotowano w podklasach: *Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe* (o 28,3%), *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania* (o 3,1%) oraz *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne* (o 2,8%).

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

Tablica 2.10

Struktura i dynamika liczebności płatników ryczałtu wg podklas PKD w latach 2014-2016 (w %)

Kod działu PKD	Kod grupy PKD	Kod klasy	Kod podklasy PKD	Nazwa podklasy PKD	Udział w strukturze liczebności			Wskaźniki dynamiki	
					Lata			2015-2016	2014-2016
				Razem liczba			2014		
55	1	0	Z	Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	3,9	3,9	3,8	97,7	96,9
55	3	0	Z	Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe	0,9	0,7	0,7	91,5	71,7
56	1	0	A	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	67,5	66,1	64,8	96,8	93,2
56	2	1	Z	Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)	13,4	13,8	14,8	105,6	107,0
56	2	9	Z	Pozostała usługowa działalność gastronomiczna	10,9	11,5	11,8	100,5	105,0
79	1	1	A	Działalność agentów turystycznych	1,4	1,6	1,6	100,0	117,4
79	1	1	B	Działalność pośredników turystycznych	0,4	0,5	0,5	100,0	113,8
79	1	2	Z	Działalność organizatorów turystyki	1,7	1,8	2,1	111,3	119,0
Razem					100,0	100,0	100,0	98,8	97,2

2. Tendencje zmian struktury przychodów podatników płacących poszczególne rodzaje podatków

2.1. Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)

Analiza zmian struktury przychodów w odniesieniu do podatku CIT przeprowadzona dla całego badanego okresu lat 2014-2016 w ujęciu sektorowym wykazała, że udział poszczególnych sektorów jest zbliżony (tab. 2.11). Udział sektora N przekracza 1/3, ale wykazuje tendencję malejącą. Udział sektora W w 2016 r. wyniósł 1/3 i w stosunku do 2014 r. zmniejszył się tylko nieznacznie, a udział sektora O wykazuje tendencję rosnącą, ale w 2016 r. pozostał na poziomie poniżej 1/3.

Tablica 2.11

Struktura i dynamika przychodów płatników podatku CIT wg sektorów w latach 2014-2016 (w %)

Kod PKD	Wyszczególnienie	Udział w strukturze przychodów			Wskaźniki dynamiki		
		Lata			2014-2015	2015-2016	2014-2016
		2014	2015	2016			
I5510Z + I5530Z	Sektor N – razem usługi związane głównie z noclegami	27,0	29,6	31,4	125,0	115,1	143,9
I5610A + I5621Z + I5629Z	Sektor W – razem usługi związane z wyżywieniem	33,8	35,7	33,2	120,1	100,9	121,2
N7911A + N7911B + N7912Z	Sektor O – razem organizacja usług turystycznych (usługi turystyczne poza wyżywieniem i noclegami)	39,2	34,7	35,4	100,8	110,4	111,2
Razem		100,0	100,0	100,0	113,9	108,4	123,4

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

Najwyższą dynamiką charakteryzowały się przychody płatników CIT sektora N. Wzrosły one w 2016 r. o 43,9% w stosunku do 2014 r., podczas gdy w całym badanym zbiorze płatników CIT wzrost wyniósł 23,4%. Natomiast w pozostałych sektorach wzrost był niższy niż całego zbioru płatników CIT.

Tablica 2.12

Struktura i dynamika przychodów płatników CIT wg podklas PKD w latach 2014-2016 (w %)

Kod działu PKD	Kod grupy PKD	Kod klasy	Kod podklasy PKD	Nazwa podklasy PKD	Udział w strukturze przychodów			Wskaźniki dynamiki	
					Lata			2015-2016	2014-2016
					2014	2015	2016		
				Razem przychód w mln zł	18375,1	20924,9	22672,3		
55	1	0	Z	Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	26,9	29,5	31,4	115,1	144,0
55	3	0	Z	Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe	0,1	0,1	0,1	75,4	86,0
56	1	0	A	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	30,0	29,6	29,1	106,4	119,7
56	2	1	Z	Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)	2,3	3,1	2,6	90,4	136,8
56	2	9	Z	Pozostała usługowa działalność gastronomiczna	1,5	3,0	1,6	56,8	126,1
79	1	1	A	Działalność agentów turystycznych	2,0	1,7	1,9	118,4	117,2
79	1	1	B	Działalność pośredników turystycznych	0,9	2,8	1,8	70,9	247,2
79	1	2	Z	Działalność organizatorów turystyki	36,3	30,2	31,6	113,5	107,5
				Razem	100,0	100,0	100,0	108,4	123,4

Wysokim udziałem (bliskim 1/3) wyróżniają się trzy podklasy (tab. 2.12): *Działalność organizatorów turystyki*, *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania* oraz *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne*. Wśród nich najwyższą dynamiką cechuje się podklasa *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania*, ale spośród wszystkich podklas działalności turystycznej zdecydowanie najbardziej wzrosły przychody płatników CIT podklasy *Działalność pośredników turystycznych* – aż niemal dwuipółkrotnie. Jediną podklasą, której przychody zmniejszyły się w 2016 r., w stosunku do 2014 r., była podklasa *Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe*.

2.2. Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)

Przychody płatników PIT ogółem działających w turystyce w 2016 r. wyniosły 7687,9 mln zł. Zdecydowanie dominowały wśród nich podmioty z sektora W – ponad 80% przychodów ogółem (tab. 2.13). W analizowanym okresie udziały poszczególnych sektorów w przychodach ogółem utrzymywały się na zbliżonym poziomie. Odnotowano tylko niewielkie zmiany – nie przekraczające 1 pkt. proc. Wskaźniki dynamiki w 2016 r., w relacji do 2014 r., były podobne w sektorach O oraz W (odpowiednio 125,0 i 122,5%), znacznie niższe natomiast w sektorze N – 110,7%.

Analiza przychodów płatników PIT według podklas PKD wykazuje, że zdecydowanie dominuje podklasa *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne* – jej udział w przychodach ogółem

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

w 2016 r., podobnie jak w 2015 r., przekroczył 70% (tab. 2.14). Wśród pozostałych istotny udział dotyczy takich podklas, jak: *Działalność organizatorów turystyki, Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)* oraz *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania* (odpowiednio: 7,2; 6,4 i 6,0%). W latach 2014-2016 największe zmiany udziałów w przychodach ogółem odnotowano w podklasie *Działalność agentów turystycznych* (o 1,3 pkt. proc), natomiast stopniowy spadek udziału podklas *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne* oraz *Działalność organizatorów turystyki*, chociaż w ich przypadku, tak jak w pozostałych podklasach zmiany tych udziałów nie przekraczają 1 pkt. proc. Wśród analizowanych podklas PKD najwyższą dynamiką wyróżnia się podklasa *Działalność agentów turystycznych* – aż 161,6%.

Tablica 2.13

Struktura i dynamika przychodów płatników podatku PIT wg sektorów w latach 2014-2016 (w %)

Kod PKD	Wyszczególnienie	Udział w strukturze przychodów			Wskaźniki dynamiki		
		Lata			2014-2015	2015-2016	2014-2016
		2014	2015	2016			
I5510Z + I5530Z	Sektor N – razem usługi związane głównie z noclegami	6,9	6,4	6,3	102,8	107,7	110,7
I5610A + I5621Z + I5629Z	Sektor W – razem usługi związane z wyżywieniem	80,3	81,0	80,5	112,0	109,3	122,5
N79 11A + N7911B + N7912Z	Sektor O – razem organizacja usług turystycznych (usługi turystyczne poza wyżywieniem i noclegami)	12,8	12,6	13,2	108,7	115,0	125,0
Razem		100,0	100,0	100,0	111,0	109,9	122,0

Tablica 2.14

Struktura i dynamika przychodów płatników podatku PIT wg podklas PKD w latach 2014-2016 (w %)

Kod działu PKD	Kod grupy PKD	Kod klasy	Kod podklasy PKD	Nazwa podklasy PKD	Udział w strukturze liczebności			Wskaźniki dynamiki	
					Lata			2015-2016	2014-2016
				Razem przychody (w tys. zł)					6302576
55	1	0	Z	Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	6,6	6,1	6,0	107,7	110,1
55	3	0	Z	Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe	0,3	0,3	0,3	107,4	122,1
56	1	0	A	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	69,6	70,4	70,4	109,9	123,5
56	2	1	Z	Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)	6,4	6,6	6,4	106,8	121,8
56	2	9	Z	Pozostała usługowa działalność gastronomiczna	4,3	4,0	3,7	101,8	106,5
79	1	1	A	Działalność agentów turystycznych	3,7	3,9	5,0	139,9	161,6
79	1	1	B	Działalność pośredników turystycznych	1,1	1,0	1,0	106,3	108,9
79	1	2	Z	Działalność organizatorów turystyki	8,0	7,7	7,2	103,5	110,1
Razem					100,0	100,0	100,0	109,9	122,0

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

2.3. Liniowy podatek od dochodów osobistych (PIT-L)

W latach 2014-2016 miały miejsce różnokierunkowe zmiany w sektorowej strukturze przychodów płatników PIT-L (tab. 2.15). Wzrost udziału wystąpił w usługach związanych z wyżywieniem – z 62,6% do 65,9% (o 3,3 pkt. proc.), kosztem spadku udziału przychodów z usług związanych głównie z noclegami i organizacją usług turystycznych.

Tablica 2.15

Struktura i dynamika przychodów płatników podatku PIT-L wg sektorów w latach 2014-2016 (w %)

Kod PKD	Wyszczególnienie	Udział w strukturze przychodów			Wskaźniki dynamiki		
		Lata			2014-2015	2015-2016	2014-2016
		2014	2015	2016			
I5510Z + I5530Z	Sektor N – razem usługi związane głównie z noclegami	23,4	22,9	22,0	115,1	109,5	125,6
I5610A + I5621Z + I5629Z	Sektor W – razem usługi związane z wyżywieniem	62,6	64,2	65,9	120,2	117,0	140,6
N7911A + N7911B + N7912Z	Sektor O – razem organizacja usług turystycznych (usługi turystyczne poza wyżywieniem i noclegami)	14,0	12,8	12,1	106,2	107,9	115,2
Razem		100,0	100,0	100,0	117,1	114,0	133,5

Tablica 2.16

Struktura i dynamika przychodów płatników podatku PIT-L wg podklas PKD w latach 2014-2016 (w %)

Kod działu PKD	Kod grupy PKD	Kod klasy	Kod podklasy PKD	Nazwa podklasy PKD	Udział w strukturze przychodów			Wskaźniki dynamiki	
					Lata			2015-2016	2014-2016
					2014	2015	2016		
				Razem przychody (w tys. zł)	11 143 764	13 050 705	14 880 663		
55	1	0	Z	Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	23,1	22,7	21,8	109,6	125,9
55	3	0	Z	Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe	0,2	0,3	0,2	73,5	104,9
56	1	0	A	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	57,9	59,1	60,3	116,3	139,2
56	2	1	Z	Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)	3,7	4,0	4,2	119,0	151,1
56	2	9	Z	Pozostała usługowa działalność gastronomiczna	1,0	1,1	1,4	144,0	179,9
79	1	1	A	Działalność agentów turystycznych	5,5	4,8	4,5	106,6	108,8
79	1	1	B	Działalność pośredników turystycznych	0,6	0,6	0,6	108,6	137,6
79	1	2	Z	Działalność organizatorów turystyki	7,9	7,3	7,0	108,7	117,9
Razem					100,0	100,0	100,0	114,0	133,5

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

Największą dynamiką przychodów cechowały się usługi związane z wyżywieniem – 140,6%, podczas gdy dynamika całego zbioru wyniosła 133,5% (tab. 2.15).

Pośród podklas PKD zdecydowanie największą dynamiką w 2016 r., w stosunku do 2014 r., charakteryzowała się *Pozostała usługowa działalność gastronomiczna* (179,9%), a następnie *Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)*, *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne* i *Działalność agentów turystycznych*, podczas gdy dynamika całego zbioru wyniosła 133,5%. Skutkiem tego były zmiany w strukturze przychodów. Udział podklasy *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne* wzrósł o 2,4 pkt. proc. Warto zwrócić uwagę na wzrost udziału podklasy *Pozostała usługowa działalność gastronomiczna* z 1% do 1,4%.

2.4. Ryczałt

W strukturze przychodów płatników ryczałtu jeszcze bardziej zdecydowanie niż w przypadku liczebności, dominuje sektor W (jego udział wynosi ok. 95%), obejmujący usługi turystyczne związane z wyżywieniem (tab. 2.17). W badanym okresie nastąpił niewielki wzrost udziału sektorów N i O, kosztem małego spadku udziału sektora W. Zdecydowanie najwyższą dynamiką charakteryzowały się przychody płatników sektora O – wzrost o 43,3% całym badanym okresie (tab. 2.17).

Tablica 2.17

Struktura i dynamika przychodów płatników ryczałtu wg sektorów w latach 2014-2016 (w %)

Kod PKD	Wyszczególnienie	Udział w strukturze przychodów			Wskaźniki dynamiki			
		Lata	2014	2015	2016	2014-2015	2015-2016	2014-2016
I5510Z + I5530Z	Sektor N – razem usługi związane głównie z noclegami		3,6	3,3	3,7	102,4	117,6	120,4
I5610A + I5621Z + I5629Z	Sektor W – razem usługi związane z wyżywieniem		94,9	95,1	94,6	112,1	105,5	118,3
N7911A + N7911B + N7912Z	Sektor O – razem organizacja usług turystycznych (usługi turystyczne poza wyżywieniem i noclegami)		1,5	1,6	1,7	124,3	115,3	143,3
Razem			100,0	100,0	100,0	111,9	106,1	118,7

Największy udział w strukturze przychodów płatników ryczałtu według podklas posiadają (tab. 2.18): *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne* (ok. 3/4). Znaczący udział (ponad 10%) należy do podklas *Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)*, oraz *Pozostała usługowa działalność gastronomiczna*.

W latach 2015-2016 w największym stopniu wzrosły przychody płatników ryczałtu w takich podklasach, jak: *Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych)* i *pola namiotowe* (ponad dwuipółkrotnie), *Działalność agentów turystycznych*, *Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)* oraz *Pozostała usługowa działalność gastronomiczna*. Natomiast najwolniej w podklasach: *Działalność pośredników turystycznych*, *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania* oraz *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne*.

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

Tablica 2.18

Struktura i dynamika przychodów płatników ryczałtu wg podklas PKD w latach 2014-2016 (w %)

Kod działu PKD	Kod grupy PKD	Kod klasy	Kod podklasy PKD	Nazwa podklasy PKD	Udział w strukturze przychodów			Wskaźniki dynamiki	
					Lata	2014	2015	2016	2015-2016
				Razem liczba	532291	595851	632029		
55	1	0	Z	Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	3,4	3,1	3,3	114,5	114,2
55	3	0	Z	Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe	0,2	0,2	0,3	159,8	262,2
56	1	0	A	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	75,9	75,6	73,8	103,6	115,4
56	2	1	Z	Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)	9,7	10,2	10,6	110,7	130,2
56	2	9	Z	Pozostała usługowa działalność gastronomiczna	9,3	9,3	10,1	115,6	129,3
79	1	1	A	Działalność agentów turystycznych	0,6	0,7	0,8	121,6	159,0
79	1	1	B	Działalność pośredników turystycznych	0,2	0,2	0,2	107,4	108,6
79	1	2	Z	Działalność organizatorów turystyki	0,6	0,7	0,7	111,2	141,4
Razem					100,0	100,0	100,0	106,1	118,7

3. Tendencje zmian struktury dochodów płatników płacących poszczególne rodzaje podatków

3.1. Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)

W strukturze sektorowej dochodów płatników podatku CIT najwyższy i rosnący udział posiada sektor N. W 2016 r. jego udział wyniósł już niemal połowę dochodów ogółem (tab. 2.19). Natomiast wyraźny spadek udziału ma miejsce w odniesieniu do sektora O. W 2016 r. obniżył się on do poziomu poniżej 1/5, bowiem dochody płatników CIT z tego sektora zmniejszyły się w 2016 r. w stosunku do 2014 r. Tymczasem dochody sektora N wzrosły o blisko 2/3, a sektora W o prawie 1/3, czyli w stopniu niewiele niższym niż w całym zbiorze.

Tablica 2.19

Struktura i dynamika dochodów płatników podatku CIT wg sektorów w latach 2014-2016 (w %)

Kod PKD	Wyszczególnienie	Udział w strukturze dochodów			Wskaźniki dynamiki			
		Lata	2014	2015	2016	2014-2015	2015-2016	2014-2016
I5510Z + I5530Z	Sektor N – razem usługi związane głównie z noclegami		39,2	41,7	47,7	121,0	135,6	164,1
I5610A + I5621Z + I5629Z	Sektor W – razem usługi związane z wyżywieniem		34,8	37,0	33,9	120,9	108,7	131,4
N7911A + N7911B + N7912Z	Sektor O – razem organizacja usług turystycznych (usługi turystyczne poza wyżywieniem i noclegami)		26,0	21,3	18,4	93,2	102,7	95,7
Razem			100,0	100,0	100,0	113,8	118,6	134,9

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONJUNKTURY

W przekroju podklas PKD największy i szybko rosnący udział w dochodach płatników CIT posiada podklasa *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania*. W 2016 r. osiągnęła ona już blisko połowę dochodów ogółem w turystyce (tab. 2.20). Dużym udziałem, ale z tendencją malejącą, charakteryzują się natomiast podklasy – *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne* oraz *Działalność organizatorów turystyki*.

Zdecydowany wzrost udziału podklasy *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania* wynikał z faktu, że wzrost dochodów tej podklasy był najwyższy i wyniósł 64,3% w całym badanym okresie, podczas gdy w całym zbiorze płatników CIT – 34,9%. Szczególnie dynamicznym wzrostem dochodu wyróżniła się również podklasa *Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)* (wzrost o 62,6%). Natomiast zmniejszyły się dochody podklas *Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych)* i *pola namiotowe* (o 29,4%) oraz *Działalność organizatorów turystyki* (o 7,5%).

Tablica 2.20

Struktura i dynamika dochodów płatników CIT wg podklas PKD w latach 2014-2016 (w %)

Kod działu PKD	Kod grupy PKD	Kod klasy	Kod podklasy PKD	Nazwa podklasy PKD	Udział w strukturze dochodów			Wskaźniki dynamiki	
					Lata			2015-2016	2014-2016
					2014	2015	2016		
				Dochody razem tys. zł	946537	1076854	1277291		
55	1	0	Z	Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	39,1	41,6	47,6	135,8	164,3
55	3	0	Z	Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe	0,1	0,1	0,1	55,5	70,6
56	1	0	A	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	32,0	32,3	30,6	112,4	129,3
56	2	1	Z	Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)	1,9	2,6	2,3	105,2	162,6
56	2	9	Z	Pozostała usługowa działalność gastronomiczna	1,0	2,1	1,0	56,6	139,6
79	1	1	A	Działalność agentów turystycznych	1,6	1,8	1,5	103,1	128,5
79	1	1	B	Działalność pośredników turystycznych	0,7	1,3	0,6	59,6	128,9
79	1	2	Z	Działalność organizatorów turystyki	23,7	18,2	16,2	105,6	92,5
Razem					100,0	100,0	100,0	118,6	134,9

3.2. Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)

W 2016 r. dochody płatników PIT w sektorze turystyki ogółem wyniosły 1149 mln zł. W strukturze tych dochodów, podobnie jak w przypadku przychodów, najwyższy udział ma sektor *W Usługi związane z wyżywieniem* (tab. 2.21). Jego udział w 2016 r. wyniósł 79,1% i wzrósł w relacji do 2014 r. o 2,5 pkt. proc. Udział pozostałych sektorów wykazał tendencję spadkową – sektora N o 1,3 a O – o 1,2 pkt. proc. Najwyższą dynamikę w 2016 r., w stosunku do 2014 r., odnotowano w przypadku dochodów uzyskiwanych przez płatników PIT w sektorze W (wzrost o 28,7%).

Najwyższy udział (przede wszystkim ze względu na bardzo dużą liczbę tych podmiotów – 22061) miały dochody podklasy *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne* – 2/3 (tab. 2.22). Pewien spadek odnotowano w przypadku udziałów podklas: *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania* oraz

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

Działalność agentów turystycznych (odpowiednio o 1,2 i 1,0 pkt. proc). W latach 2014-2016 wszystkie analizowane podklasy PKD odnotowały dodatnią dynamikę wzrostu dochodów, najwyższą podklasa – Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne (wzrost o 29,9%), najniższą – Działalność agentów turystycznych (wzrost o 1,1%).

Tablica 2.21

Struktura i dynamika dochodów płatników PIT wg sektorów w latach 2014-2016 (w %)

Kod PKD	Wyszczególnienie	Udział w strukturze dochodu			Wskaźniki dynamiki		
		Lata			2014-2015	2015-2016	2014-2016
		2014	2015	2016			
I5510Z + I5530Z	Sektor N – razem usługi związane głównie z noclegami	9,5	8,5	8,2	103,8	105,1	109,1
I5610A + I5621Z + I5629Z	Sektor W – razem usługi związane z żywnością	76,6	78,3	79,1	118,1	108,9	128,7
N7911A + N7911B + N7912Z	Sektor O – razem organizacja usług turystycznych (usługi turystyczne poza żywnością i noclegami)	13,9	13,2	12,7	109,4	103,8	113,6
Razem		100,0	100,0	100,0	115,6	107,9	124,7

Tablica 2.22

Struktura i dynamika dochodów płatników PIT wg podklas PKD w latach 2014-2016 (w %)

Kod działu PKD	Kod grupy PKD	Kod klasy	Kod podklasy PKD	Nazwa podklasy PKD	Udział w strukturze dochodu			Wskaźniki dynamiki	
					Lata			2015-2016	2014-2016
				Razem dochód w tys. zł					
55	1	0	Z	Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	8,4	7,4	7,2	105,7	102,2
55	3	0	Z	Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe	1,1	1,1	1,0	101,3	117,9
56	1	0	A	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	64,4	66,0	66,8	109,1	129,5
56	2	1	Z	Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)	7,7	7,7	7,7	107,7	124,5
56	2	9	Z	Pozostała usługowa działalność gastronomiczna	4,6	4,6	4,6	107,8	124,6
79	1	1	A	Działalność agentów turystycznych	5,4	4,9	4,4	97,4	101,1
79	1	1	B	Działalność pośredników turystycznych	1,5	1,5	1,4	100,3	110,8
79	1	2	Z	Działalność organizatorów turystyki	6,9	6,8	6,9	109,2	124,1
Razem					100,0	100,0	100,0	107,9	124,7

3.3. Liniowy podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT-L)

W latach 2014-2016 w strukturze dochodów płatników PIT-L zwiększył się udział usług związanych z żywnością – z 64,2% do 66,7%, a następnie sektora N z 23,9% do 24,4%, kosztem zmniejszenia

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

udziału organizacji usług turystycznych z 11,9% do 8,9% (tab. 2.23). Wynikało to przede wszystkim z bardzo wysokiej dynamiki dwóch pierwszych sektorów.

Tablica 2.23

Struktura i dynamika dochodów płatników PIT-L wg sektorów w latach 2014-2016 (w %)

Kod PKD	Wyszczególnienie	Udział w strukturze dochodu			Wskaźniki dynamiki		
		Lata			2014-2015	2015-2016	2014-2016
		2014	2015	2016			
I5510Z + I5530Z	Sektor N – razem usługi związane głównie z noclegami	23,9	23,5	24,4	126,5	127,8	161,7
I5610A + I5621Z + I5629Z	Sektor W – razem usługi związane z wyżywieniem	64,2	66,6	66,7	132,3	123,8	163,7
N7911A + N7911B + N7912Z	Sektor O – razem organizacja usług turystycznych (usługi turystyczne poza wyżywieniem i noclegami)	11,9	9,9	8,9	106,9	111,0	118,7
Razem		100,0	100,0	100,0	128,4	123,4	158,5

Tablica 2.24

Struktura i dynamika dochodów płatników PIT-L wg podklas PKD w latach 2014-2016 (w %)

Kod działu PKD	Kod grupy PKD	Kod klasy	Kod podklasy PKD	Nazwa podklasy PKD	Udział w strukturze dochodu			Wskaźniki dynamiki	
					Lata			2015-2016	2014-2016
								2014	2015
				Razem dochód w tys. zł	1 159 253	1 488 852	1 837 663		
55	1	0	Z	Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	23,4	23,0	24,0	129,1	163,0
55	3	0	Z	Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe	0,5	0,6	0,3	76,0	105,4
56	1	0	A	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	58,1	60,3	60,7	124,2	165,5
56	2	1	Z	Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)	4,6	4,9	4,6	114,7	157,5
56	2	9	Z	Pozostała usługowa działalność gastronomiczna	1,5	1,3	1,5	138,2	160,8
79	1	1	A	Działalność agentów turystycznych	4,5	3,8	3,4	109,4	117,3
79	1	1	B	Działalność pośredników turystycznych	1,0	0,9	0,9	120,6	139,2
79	1	2	Z	Działalność organizatorów turystyki	6,4	5,9	4,6	109,8	115,4
Razem					100,0	100,0	100,0	123,4	158,5

W badanym okresie nie uległa zmianie pozycja poszczególnych podklas w strukturze dochodu (tab. 2.24). Pierwszą pozycję utrzymała podklasa *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne* (wzrost z 58,1% do 60,7%). Podklasa ta cechowała się też najwyższą dynamiką wzrostu dochodu (o 65,5%), natomiast najniższą *Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe* (o 5,4%).

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

4. Tendencje zmian struktury podatku należnego płatników płacących poszczególne rodzaje podatków

4.1. Podatek od towarów i usług (VAT)

W strukturze podatku należnego płaconego przez płatników VAT prowadzących działalność turystyczną ok. 3/5 stanowi sektor W (tab. 2.25 i wykres 2.1). Natomiast udział sektora N stanowi ok. 30%, a sektora O ok. 1/10. W badanym okresie zdecydowanie wzrósł udział sektora N, kosztem zmniejszenia udziału pozostałych dwóch sektorów.

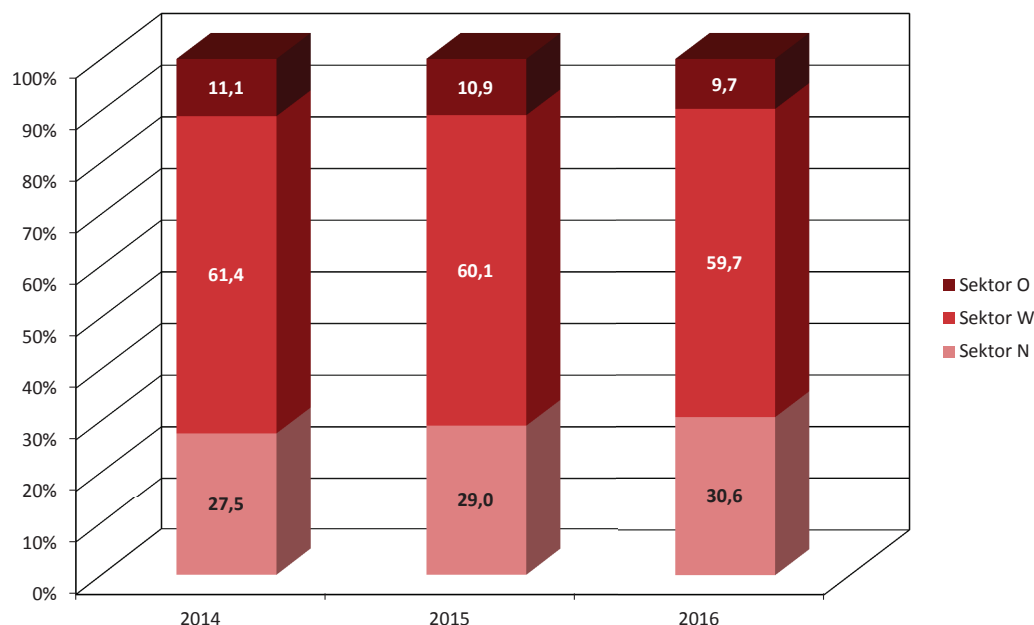
Tablica 2.25

Struktura i dynamika podatku należnego płatników VAT wg sektorów w latach 2014-2016 (w %)

Kod PKD	Wyszczególnienie	Udział w strukturze podatku należnego			Wskaźniki dynamiki		
		2014	2015	2016	2014-2015	2015-2016	2014-2016
I5510Z + I5530Z	Sektor N – razem usługi związane głównie z noclegami	27,5	29,0	30,6	118,0	122,1	144,0
I5610A + I5621Z + I5629Z	Sektor W – razem usługi związane z wyżywieniem	61,4	60,1	59,7	109,6	115,2	126,2
N7911A + N7911B + N7912Z	Sektor O – razem organizacja usług turystycznych (usługi turystyczne poza wyżywieniem i noclegami)	11,1	10,9	9,7	109,9	103,5	113,8
Razem		100,0	100,0	100,0	111,9	115,9	129,7

Wykres 2.1

Struktura podatku należnego płatników VAT

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów (dotyczy również wykresów 2.2, 2.3, 2.4 i 2.5)

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

Wystąpiły duże różnice w dynamice tego podatku w poszczególnych sektorach. Podatek należny VAT sektora N w 2016 r. wzrósł o 44% w stosunku do 2014 r., podczas gdy sektora W – o 26,2%, a sektora O – jedynie o 13,8%.

Tablica 2.26

Struktura i dynamika podatku należnego płatników VAT wg podklas PKD w latach 2014-2016 (w %)

Kod działu PKD	Kod grupy PKD	Kod klasy	Kod podklasy PKD	Nazwa podklasy PKD	Udział w strukturze należnego podatku VAT			Wskaźniki dynamiki	
					Lata			2015-2016	2014-2016
				2014	2015	2016			
				Razem należny podatek w tys. zł	4385239	4907348	5689256		
55	1	0	Z	Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	27,3	28,8	30,2	121,5	143,5
55	3	0	Z	Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe	0,2	0,2	0,3	209,4	225,4
56	1	0	A	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	54,9	53,2	52,0	113,3	123,0
56	2	1	Z	Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)	4,1	4,2	4,3	116,9	136,4
56	2	9	Z	Pozostała usługowa działalność gastronomiczna	2,4	2,6	3,4	152,0	181,5
79	1	1	A	Działalność agentów turystycznych	2,2	2,4	2,2	105,8	129,9
79	1	1	B	Działalność pośredników turystycznych	1,1	1,3	1,2	108,0	146,5
79	1	2	Z	Działalność organizatorów turystyki	7,8	7,1	6,3	101,9	104,6
Razem					100,0	100,0	100,0	115,9	129,7

Największy udział w strukturze podatku należnego VAT, według podklas, posiadają (tab. 2.26): *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne* (stanowiąc ponad 1/2), *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania* (3/10) oraz *Działalność organizatorów turystyki*. Z kolei w latach 2015-2016 w największym stopniu wzrósł podatek należny VAT w podklasach: *Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe* (ponad dwukrotnie), *Pozostała usługowa działalność gastronomiczna* (blisko dwukrotnie), *Działalność pośredników turystycznych* oraz *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania*.

4.2. Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)

W 2016 r. w strukturze podatku należnego płaconego przez płatników CIT największy udział należał do sektora N (tablica 2.27 i wykres 2.2). Wysoki udział dotyczy również sektora W. Udział obu tych sektorów łącznie przekroczył 80%. Natomiast w 2016 r., w stosunku do 2014 r., wyraźnie zmniejszył się udział sektora O – z 27,4% do 18,5%.

Najwyższa dynamika sektora N (190,7%) wynika m.in. z tego, że zwłaszcza w tym sektorze zwiększał się udział większych jednostek rozliczających się w formie podatku CIT. Świadczy o tym analiza średnich podatków płaconych przez przedsiębiorstwa sektora turystyki (zob. pkt. 4.6).

W latach 2014-2016 wzrost udziału podatku należnego odnotowano w podklasie *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania* (o 11,6 pkt. proc.) (tab. 2.28). W pozostałych podklasach, oprócz podkla-

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

sy Pola kempingowe ...), w której mamy do czynienia z niezmiennym udziałem, największy spadek miał miejsce w przypadku *Działalności organizatorów turystyki* (o 9 pkt. proc)

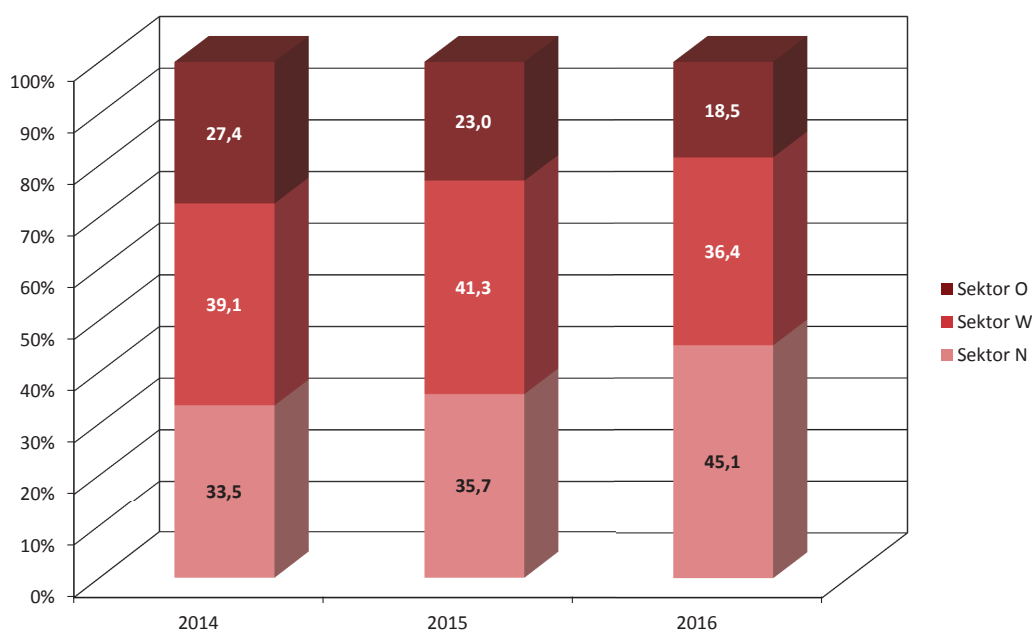
Tablica 2.27

Struktura i dynamika podatku należnego płatników CIT wg sektorów w latach 2014-2016 (w %)

Kod PKD	Wyszczególnienie	Udział w strukturze podatku należnego			Wskaźniki dynamiki			
		Lata	2014	2015	2016	2014-2015	2015-2016	2014-2016
I5510Z + I5530Z	Sektor N – razem usługi związane głównie z noclegami		33,5	35,7	45,1	122,0	156,3	190,7
I5610A + I5621Z + I5629Z	Sektor W – razem usługi związane z wyżywieniem		39,1	41,3	36,4	121,1	109,3	132,3
N7911A + N7911B + N7912Z	Sektor O – razem organizacja usług turystycznych (usługi turystyczne poza wyżywieniem i noclegami)		27,4	23,0	18,5	96,3	99,5	95,8
Razem			100,0	100,0	100,0	114,6	123,8	141,9

Wykres 2.2

Struktura podatku należnego płatników CIT

Największa dynamika wzrostu w 2016 r., w stosunku do 2014 r., w strukturze podatku należnego CIT cechowała następujące podklasy: *Działalność agentów turystycznych*, *Przygotowanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)*, *Pozostała usługowa działalność gastronomiczna* oraz *Restauracje i inne placówki gastronomiczne* (w granicach: 131,0-177,3%).

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

Tablica 2.28

Struktura i dynamika podatku należnego płatników CIT wg podklas PKD w latach 2014-2016 (w %)

Kod działu PKD	Kod grupy PKD	Kod klasy	Kod podklasy PKD	Nazwa podklasy PKD	Udział w strukturze podatku należnego			Wskaźniki dynamiki	
					Lata			2015-2016	2014-2016
				2014	2015	2016			
				Razem podatek należny w tys. zł	134822	154475	191288		
55	1	0	Z	Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	33,4	35,6	45,0	156,6	191,2
55	3	0	Z	Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe	0,1	0,1	0,1	70,6	62,7
56	1	0	A	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	36,6	36,4	33,8	114,9	131,0
56	2	1	Z	Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)	1,6	2,6	1,8	84,2	159,0
56	2	9	Z	Pozostała usługowa działalność gastronomiczna	0,9	2,3	0,9	47,4	136,4
79	1	1	A	Działalność agentów turystycznych	1,5	2,1	1,8	105,9	177,3
79	1	1	B	Działalność pośredników turystycznych	0,8	1,3	0,1	49,9	95,5
79	1	2	Z	Działalność organizatorów turystyki	25,2	19,6	16,2	102,0	91,1
Razem					100,0	100,0	100,0	123,8	141,9

4.3. Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)

W strukturze podatku należnego płaconego przez płatników PIT ponad 70% stanowi sektor W (tab. 2.29 i wykres 2.3). Jego przewaga nad pozostałymi sektorami jest jednak mniejsza niż w przypadku liczebności, co świadczy o mniejszej rentowności tego sektora i relatywnie niskim jego opodatkowaniu.

Tablica 2.29

Struktura i dynamika podatku należnego płatników PIT wg sektorów w latach 2014-2016 (w %)

Kod PKD	Wyszczególnienie	Udział w strukturze podatku należnego			Wskaźniki dynamiki		
		Lata			2014-2015	2015-2016	2014-2016
		2014	2015	2016			
I5510Z + I5530Z	Sektor N – razem usługi związane głównie z noclegami	12,9	10,8	10,3	98,6	104,8	103,3
I5610A + I5621Z + I5629Z	Sektor W – razem usługi związane z wyżywieniem	72,1	75,1	76,1	122,3	111,4	136,2
N7911A + N7911B + N7912Z	Sektor O – razem organizacja usług turystycznych (usługi turystyczne poza wyżywieniem i noclegami)	15,0	14,1	13,6	109,9	106,0	116,5
Razem		100,0	100,0	100,0	117,3	109,9	129,0

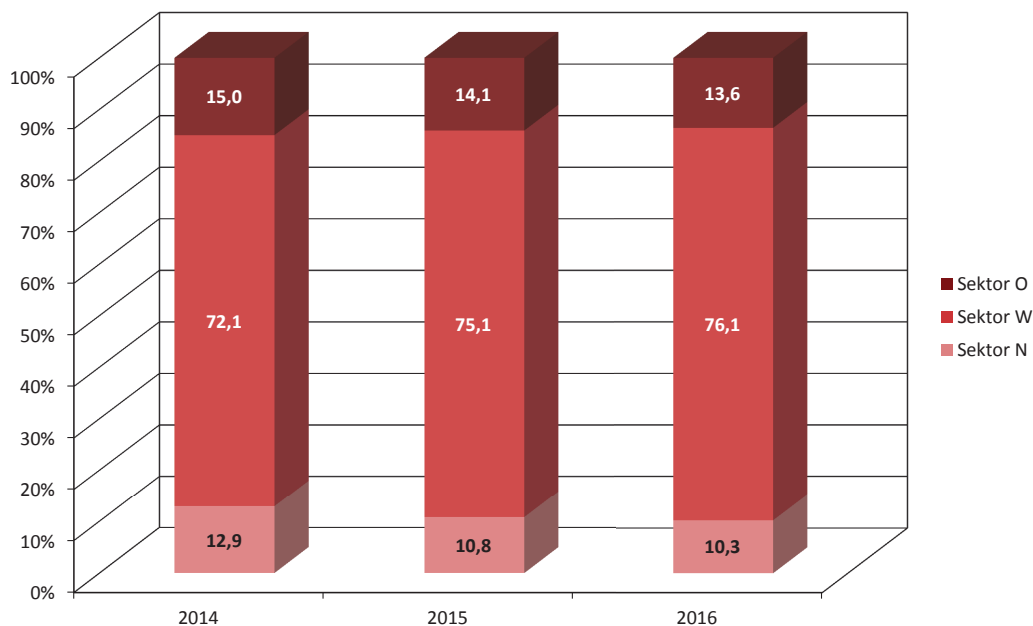
W latach 2014-2016 w strukturze podatku należnego PIT w największym stopniu wzrósł udział podklasy (tab. 2.30): Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne (o 4,0 pkt. proc.). Z kolei największy spadek odnotowano w podklasie Hotele i podobne obiekty zakwaterowania – o 2,4 pkt. proc.

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

Wykres 2.3

Struktura podatku należnego płatników PIT

Tablica 2.30

Struktura i dynamika podatku należnego płatników PIT wg podklas PKD w latach 2014-2016 (w %)

Kod działu PKD	Kod grupy PKD	Kod klasy	Kod podklasy PKD	Nazwa podklasy PKD	Udział w strukturze podatku należnego			Wskaźniki dynamiki	
					Lata			2015-2016	2014-2016
					2014	2015	2016		
				Razem podatek należny w tys. zł	71916	84394	92776		
55	1	0	Z	Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	11,6	9,6	9,2	104,7	101,9
55	3	0	Z	Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe	1,2	1,2	1,1	105,9	117,0
56	1	0	A	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	60,2	63,1	64,2	111,9	137,7
56	2	1	Z	Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)	7,5	7,5	7,4	108,9	128,1
56	2	9	Z	Pozostała usługowa działalność gastronomiczna	4,4	4,5	4,4	107,9	129,3
79	1	1	A	Działalność agentów turystycznych	5,8	5,0	4,4	96,3	101,1
79	1	1	B	Działalność pośredników turystycznych	1,7	1,7	1,5	99,2	116,1
79	1	2	Z	Działalność organizatorów turystyki	7,6	7,4	7,7	114,1	131,4
Razem					100,0	100,0	100,0	108,9	129,0

Największa dynamika wzrostu w 2016 r., w stosunku do 2014 r., udziału płatników PIT w strukturze podatku należnego cechowała następujące podklasy (tab. 2.30): *Restauracje i inne placówki ga-*

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

stronomiczne, Pozostała usługowa działalność gastronomiczna oraz Przygotowanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering), (odpowiednio: 137,7%; 129,3% oraz 128,1%).

4.4. Liniowy podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT-L)

Największy udział w PIT-L – sięgającym blisko 2/3 podatku należnego w 2016 r. – miał sektor W (tab. 2.31 i wykres 2.4). Na drugim miejscu znalazł się sektor N (w 2016 r. – 24,8%). W latach 2014-2016 miał miejsce wzrost udziału sektora W i sektora N (odpowiednio o 2,4 i 1 pkt. proc.) kosztem zmniejszenia udziału sektora O (o 3,4 pkt. proc.).

W 2016 r., w stosunku do 2014 r., odnotowano przyrost podatku należnego płatników PIT-L w wysokości 63,6% (ze 190,3 mln zł do 312,3 mln zł), przy czym sytuacja w poszczególnych sektorach była zróżnicowana. Największa dynamika wzrostu dotyczyła sektorów N (170,7%) i W (169,6%), zaś najmniejsza sektora O (117,8%). Wysoka dynamika obu tych sektorów wynika z rozwoju działających w nich przedsiębiorstw (rozszerzenia skali działalności) i dążenia do bardziej korzystnego dla nich (większych jednostek) rozliczania się w formie podatku PIT-L. Potwierdza to analiza średnich podatków płaconych przez przedsiębiorstwa sektora turystyki (zob. pkt. 4.6).

Tablica 2.31

Struktura i dynamika podatku należnego płatników PIT-L wg sektorów w latach 2014-2016 (w %)

Kod PKD	Wyszczególnienie	Udział w strukturze podatku należnego			Wskaźniki dynamiki			
		Lata	2014	2015	2016	2014-2015	2015-2016	2014-2016
I5510Z + I5530Z	Sektor N – razem usługi związane głównie z noclegami		23,8	23,9	24,8	131,2	130,0	170,7
I5610A + I5621Z + I5629Z	Sektor W – razem usługi związane z wyżywieniem		64,1	66,3	66,5	134,7	125,9	169,6
N7911A + N7911B + N7912Z	Sektor O – razem organizacja usług turystycznych (usługi turystyczne poza wyżywieniem i noclegami)		12,1	9,8	8,7	105,3	119,9	117,8
Razem			100,0	100,0	100,0	130,3	125,5	163,6

W latach 2014-2016 największy udział w strukturze podatku należnego według podklas PKD posiadały dwie podklasy (tab. 2.32), tj. *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne* (60,6%) oraz – blisko 2,5 krotnie mniejszy udział – podklasa *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania* (24,4%).

W 2016 r., w stosunku do 2014 r., w dwóch podklasach – *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne* oraz *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania* odnotowano wzrost udziału w strukturze podatku należnego (odpowiednio z 58,0% do 60,6% i z 23,2 do 24,4%). Jednocześnie w pozostałych (poza podklasą *Pozostała usługowa działalność gastronomiczna*) miał miejsce spadek udziału w granicach 0,1% – 1,9% (tab. 2.32).

W 2016 r., w stosunku do 2014 r., we wszystkich podklasach miała miejsce dodatnia dynamika przyrostu podatku należnego PIT-L, przy czym w czterech podklasach była największa, tj.: *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania* (172,1%), *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne* (170,7%), *Pozostała usługowa działalność gastronomiczna* (164,1%) oraz *Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)* (157,5%).

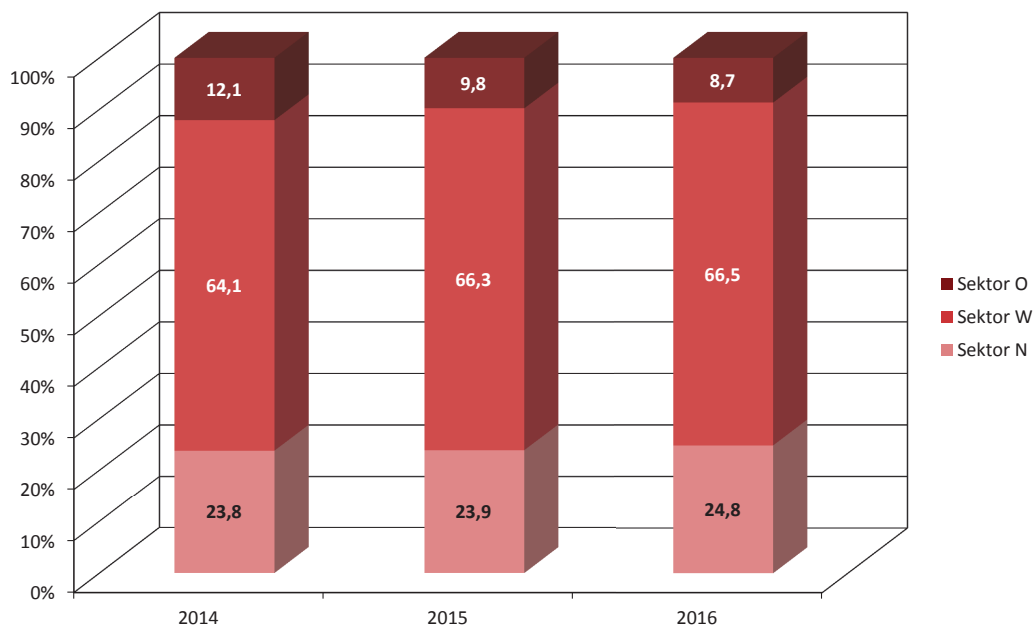
RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

Wykres 2.4

Struktura podatku należnego płatników PIT-L

Tablica 2.32

Struktura i dynamika podatku należnego płatników PIT-L wg podklas PKD w latach 2014-2016 (w %)

Kod działu PKD	Kod grupy PKD	Kod klasy	Kod podklasy PKD	Nazwa podklasy PKD	Udział w strukturze podatku należnego			Wskaźniki dynamiki	
					Lata			2015-2016	2014-2016
					2014	2015	2016		
				Razem podatek należny w tys. zł	190903	248757	312308		
55	1	0	Z	Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	23,2	23,3	24,4	131,5	172,1
55	3	0	Z	Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe	0,5	0,6	0,4	75,5	109,7
56	1	0	A	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	58,0	60,1	60,6	126,5	170,7
56	2	1	Z	Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)	4,6	4,9	4,5	114,0	157,5
56	2	9	Z	Pozostała usługowa działalność gastronomiczna	1,4	1,3	1,4	144,1	164,1
79	1	1	A	Działalność agentów turystycznych	4,6	3,8	3,3	109,5	116,6
79	1	1	B	Działalność pośredników turystycznych	1,0	0,9	0,9	123,7	136,6
79	1	2	Z	Działalność organizatorów turystyki	6,4	5,1	4,5	111,7	115,7
Razem					100,0	100,0	100,0	125,5	163,6

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

4.5. Ryczałt

W strukturze podatku należnego płatników ryczałtu zdecydowanie dominuje sektor W (jego udział przekracza 9/10), obejmujący usługi turystyczne związane z wyżywieniem. Na pozostałe dwa sektory przypada w sumie zaledwie mniej niż 10%, przy czym udział sektora N jest ok. dwukrotnie wyższy niż sektora O (tab. 2.33 i wykres 2.5). W badanym okresie nastąpił wzrost udziałów sektorów O i W, kosztem spadku udziału sektora N.

Powyższe przesunięcia w strukturze wynikały z różnic w dynamice podatku należnego tych sektorów. Zdecydowanie najwyższą dynamiką w tym zakresie charakteryzował się sektor O (wzrost o 41,1% całym badanym okresie). W tym sektorze bowiem udział niewielkich jednostek, które często regulują zobowiązania podatkowe w formie ryczałtu, uległ względnemu zwiększeniu (w stosunku do całego zbioru). Świadczy o tym znacznie mniejszy od przeciętnego wzrost średniego podatku należnego w tym sektorze (zob. pkt. 4.6).

Tablica 2.33

Struktura i dynamika podatku należnego płatników ryczałtu wg sektorów w latach 2014-2016 (w %)

Kod PKD	Wyszczególnienie	Udział w strukturze podatku należnego			Wskaźniki dynamiki			
		Lata	2014	2015	2016	2014-2015	2015-2016	2014-2016
I5510Z + I5530Z	Sektor N – razem usługi związane głównie z noclegami		7,0	5,6	6,3	91,2	119,1	109,5
I5610A + I5621Z + I5629Z	Sektor W – razem usługi związane z wyżywieniem		90,2	91,4	90,4	115,3	105,8	122,0
N7911A + N7911B + N7912Z	Sektor O – razem organizacja usług turystycznych (usługi turystyczne poza wyżywieniem i noclegami)		2,8	3,0	3,3	123,0	114,8	141,1
Razem			100,0	100,0	100,0	113,9	106,8	121,6

Tablica 2.34

Struktura i dynamika podatku należnego płatników ryczałtu wg podklas PKD w latach 2014-2016 (w %)

Kod działy PKD	Kod grupy PKD	Kod klasy	Kod podklasy PKD	Nazwa podklasy PKD	Udział w strukturze			Wskaźniki dynamiki		
					Lata	2014	2015	2016	2015-2016	2014-2016
					Razem podatek należny	21981	25038	26737		
55	1	0	Z	Hotele i podobne obiekty zakwaterowania	6,6	5,2	5,7	117,3	104,8	
55	3	0	Z	Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe	0,4	0,5	0,6	139,8	188,1	
56	1	0	A	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	70,7	71,3	68,7	102,8	118,2	
56	2	1	Z	Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering)	11,0	11,7	12,2	111,7	134,8	
56	2	9	Z	Pozostała usługowa działalność gastronomiczna	8,5	8,3	9,6	122,7	137,0	
79	1	1	A	Działalność agentów turystycznych	1,2	1,4	1,5	119,3	154,4	
79	1	1	B	Działalność pośredników turystycznych	0,5	0,4	0,4	107,0	112,1	
79	1	2	Z	Działalność organizatorów turystyki	1,1	1,2	1,3	112,4	139,1	
Razem					100,0	100,0	100,0	106,8	121,6	

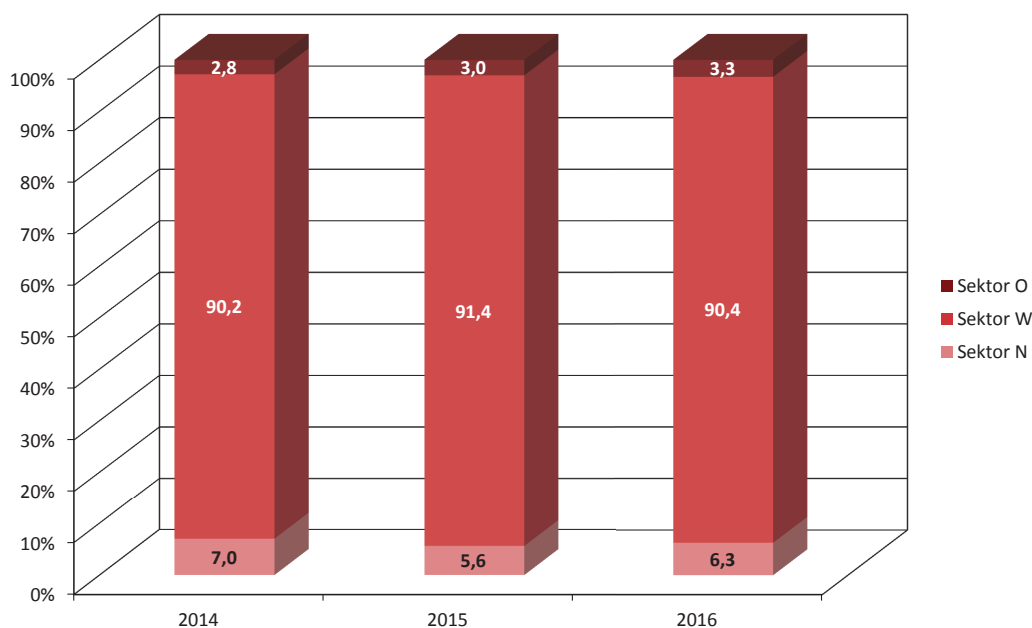
RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

Wykres 2.5

Struktura podatku należnego płatników ryczałtu

Największy udział w strukturze podatku należnego płatników ryczałtu według podklas posiada podklasa (tab. 2.34): *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne* (ponad 2/3), choć obserwujemy tendencję spadkową. W latach 2015-2016 w największym stopniu wzrósł podatek należny płatników ryczałtu w następujących podklasach: *Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe* (o 88,1%) oraz *Działalność agentów turystycznych* (o 54,4%).

Natomiast najwolniej rósł podatek należny płatników ryczałtu w podklasach: *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania, Działalność pośredników turystycznych* oraz *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne*.

4.6. Średnie podatki płacone przez przedsiębiorstwa sektora turystyki

a) Podatek od towarów i usług (VAT)

Przedsiębiorstwa sektora turystyki w największym stopniu obciąża podatek VAT. Wprawdzie średni podatek przypadający na 1 przedsiębiorstwo w 2016 r. wynosił 127,1 tys. zł, to jednak zaobserwowano znaczne różnice między sektorami – najniższy płacono przedsiębiorstwo działające w sektorze W (95,6 tys. zł), natomiast najwyższy w N – aż 367,4 tys. zł. Średni VAT w sektorze O był zbliżony do średniej ogółem i wynosił 122,6 tys. zł.

W analizowanym okresie we wszystkich sektorach odnotowano wzrost tego podatku, największy w usługach związanych z noclegami – w relacji do 2014 r. VAT w ich przypadku wzrósł o 35,8%. Analizując średni podatek VAT według podklas PKD okazuje się, że jest on zdecydowanie najwyższy w przypadku *Hoteli i podobnych obiektów zakwaterowania* i wynosi 378 tys. zł. Relatywnie wysoki był także w grupie *Działalność organizatorów turystyki* oraz *Działalność pośredników turystycznych* (odpowiednio 147,8 i 147,6 tys. zł). Najniższy VAT na 1 przedsiębiorstwo zapłacono w podklasach:

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

Działalność agentów turystycznych, Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering) oraz Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne (odpowiednio: 77,8; 83,5 i 95,5 tys. zł).

b) Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)

Średni podatek CIT zapłacony w 2016 r. przez 1 przedsiębiorstwo sektora turystyki wyniósł 34,0 tys. zł. Najwyższy był w sektorach N i O (odpowiednio 55,1 i 40,6 tys. zł.), najniższy natomiast w sektorze W, w którym był ok. dwukrotnie niższy i wynosił tylko 21,9 tys. zł. Obserwacja zmian w wielkości tego podatku w analizowanym okresie wykazała, że jego znaczny wzrost (o 60,6%) odnotowano tylko w sektorze N. W pozostałych zanotowano jego niewielki spadek. Analiza tych danych w przekroju podklas PKD wykazała, że najwyższy CIT płaciły podmioty należące do podklasy *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania* oraz *Działalność organizatorów turystyki* (odpowiednio 55,6 i 54,5 tys. zł). W przypadku restauracji wyniósł on 23,2 tys. zł. Z kolei najniższy CIT zapłaciły podmioty reprezentujące *Pola kempingowe i pola namiotowe* – tylko 6,3 tys. zł. Pozostałe analizowane grupy podmiotów w sektorze turystyki płaciły CIT w granicach 10,9-16,3 tys. zł.

c) Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)

Średnia wielkość podatku PIT płacona przez 1 przedsiębiorstwo turystyczne wynosiła 3,0 tys. zł., w tym w sektorze N – 5,0 tys. zł., w sektorze O – 4,0 tys. zł. i w sektorze W – 2,7 tys. zł. Na uwagę zasługują fakt, że wielkości te we wszystkich analizowanych latach kształtowały się na podobnym poziomie. Tak jak w przypadku pozostałych podatków, najwyższa była w w podklasie *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania* (5,2 tys. zł.). Relatywnie wysoka była również w dwóch podklasach należących do sektora O: *Działalność organizatorów turystyki* oraz *Działalność pośredników turystycznych* (odpowiednio: 4,5 i 4,2 tys. zł.).

d) Liniowy podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT-L)

W 2016 r. średni podatek PIT-L płacony przez przedsiębiorcę wyniósł 38,1 tys. zł. Podobnie, jak w przypadku wcześniej omawianych podatków, najwyższy zapłacono w sektorze N (63,8 tys. zł), następnie w sektorze W (34,9 tys. zł.). Najniższy był w sektorze O (26,3 tys. zł), chociaż należy zauważyć, że skala różnic między sektorami w tym przypadku była znacznie mniejsza. W analizowanym okresie znaczące wzrosty jego wartości odnotowano tylko w sektorze N (o 50,5%). W pozostałych sektorach wielkości te były mniejsze, tj. w sektorze W wzrost wyniósł 30,7%, natomiast w sektorze O w latach 2014-2016 wielkość podatku utrzymywała się na podobnym poziomie.

Najwyższy PIT-L na poszczególne przedsiębiorstwo przypada na podklasę *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania* i w 2016 r. wyniósł 64,7 tys. zł. Jego wielkość w relacji do 2014 r. znacznie wzrosła – o 150,2%. Około dwukrotnie niższy podatek płacono w podklasach *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne* oraz *Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe* (odpowiednio: 36,3 i 31,8 tys. zł). W pozostałych podklasach wielkości te były zbliżone i kształtowały się w granicach od 22,8 do 27,1 tys. zł.

e) Ryczałt

W 2016 r. średni podatek w formie ryczałtu wyniósł 4,0 tys. zł. Najwyższy był w sektorze N (5,6 tys. zł), następnie w sektorze W (4,0 tys. zł.), natomiast najniższy w sektorze O (3,1 tys. zł). Skala różnic pomiędzy sektorami nie była więc znaczna. W całym badanym okresie wystąpiła tendencja wzrostu tych podatków we wszystkich sektorach, jednak w 2015 r. miał miejsc niewielki spadek średniego podatku w sektorze N. O ile w 2016 r. w całym badanym zbiorze wzrósł on w stosunku do 2014 r. o 1/4, to w sektorze W o 26,2%, podczas gdy w sektorach O – o 19,9%, a N – o 18,7%.

W przekroju podklas najwyższy średni podatek dotyczył przedsiębiorstw podklasy *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania* (w 2016 r. 6,0 tys. zł), a następnie *Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne* (4,3 tys. zł), zaś najniższy *Działalności organizatorów turystyki* (2,5 tys. zł). Zdecydowanie najszybciej wzrósł średni podatek w podklasie *Pola kempingowe i pola namiotowe* (ponad dwupółkrotnie) w 2016 r., w stosunku do 2014 r. Tylko w podklasie *Działalność pośredników turystycznych* wystąpił nieznaczny jego spadek (o 1,4%).

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

III. SZARA STREFA W SEKTORZE USŁUG TURYSTYCZNYCH

1. Uwagi wstępne

Szara strefa stanowi przedmiot zainteresowania ekonomistów od wielu dziesięcioleci. Towarzyszy ona procesom gospodarczym niezależnie od systemu funkcjonowania gospodarki. Jak zwracają uwagę autorzy opracowania poświęconego metodologii badania szarej strefy, jest ona „(...) ugruntowaną praktyką unikania regulacji życia społecznego, przepisów prawa podatkowego i ubezpieczeniowego, warunków zatrudnienia, bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów przeciwpożarowych, sanitarnych, handlowych. Dlatego też podstawową cechą szarej strefy jest – w potocznym rozumieniu – wzbogacanie się kosztem innych” [Smuga, 2005].

W naukach ekonomicznych stworzono wiele definicji szarej strefy różniących się zakresem oraz szczegółowością interpretowania tego zjawiska [Smuga, 2006]. Zróżnicowanie to widać jednak już w terminologii – w literaturze znaleźć można wiele różnych określeń odnoszących się do tego zjawiska. Do najpopularniejszych, poza samym terminem „szara strefa”, należą: „gospodarka nieformalna”, „gospodarka ukryta”, „gospodarka nieewidencjonowana”, „druga gospodarka”, „gospodarka równoległa” oraz „gospodarka drugiego obiegu” [Nowak, Herbuś, Szczerbowski, 2012]. Z jeszcze większą liczbą synonimów mamy do czynienia w języku angielskim. Przykładowe określenia tej części gospodarki to: *alternate, autonomous, black cash, clandestine, concealed, counter, dual, grey, hidden, invisible, irregular, marginal, moonlight, occult, other, parallel, peripheral, secondary, shadow, submerged, subterranean, twilight, unexposed, unofficial, untaxed, underwater* [Smuga, 2005].

Urzędy statystyczne posługują się zazwyczaj definicją szarej strefy zawartą w *System of National Accounts* (najnowszy to SNA 2008) [Smuga, 2005]. Według tego systemu, działania gospodarcze dzielą się na obserwowalne (bezpośrednio mierzone) oraz nieobserwowalne, wśród których wyróżnia się: (i) produkcję podziemną (*underground production*), (ii) produkcję nielegalną (*illegal production*), (iii) produkcję sektora nieformalnego (*informal sector production*) oraz (iv) produkcję gospodarstw domowych przeznaczoną na własny końcowy użytek (*household production for own final use*) [System..., 2009].

Inne definicje „(...) mają podejście enumeratywne, charakteryzując lub wyliczając poszczególne składniki zjawiska lub rodzaj łamanych zasad lub reguł. Działanie w gospodarce oficjalnej lub podziemnej jest rozróżniane na podstawie przestrzegania lub nie przestrzegania obowiązujących reguł. Działania w ramach reguł zalicza się do gospodarki oficjalnej, a działania reguły te łamiące – do szarej strefy” [Smuga, 2005]. Obszar szarej strefy ze względu na rodzaj łamanych reguł dzieli się na: (i) gospodarkę nielegalną (*illegal economy*), (ii) gospodarkę niezgłoszoną (*unreported economy*), (iii) gospodarkę niezarejestrowaną (*unrecorded economy*), oraz (iv) gospodarkę nieformalną (*informal economy*) [Feige, 1990].

Z powyższych przykładów wynika, że nie istnieje jedna definicja zakresu szarej strefy. Uboczną konsekwencją takiego stanu rzeczy jest konieczność stosowania wielu metod badawczych, służących do pomiaru, a w praktyce – do szacowania, jej rozmiarów [Smuga, 2005].

Podstawą analiz przedstawionych w niniejszym opracowaniu jest definicja, według której szara strefa to wszelkie działania gospodarcze, które przyczyniają się do oficjalnego (albo obserwowalnego) tworzenia (wzrostu) PKB, ale które pozostają bezpośrednio nie zarejestrowane. To takie działania gospodarcze, które pozostają niezmierzone lub nie są zgłaszane [Schneider, Enste, 2000; Feige, 1979]. Natomiast przez szarą strefę w turystyce rozumieć będziemy „(...) niezarejestrowane i nieewidencjonowane podejmowanie i prowadzenie działalności turystycznej, szczególnie w zakresie organizacji wycieczek, wyjazdów rekreacyjnych, imprez turystycznych oraz okołoturystycznych, jak również pośredniczenie przy zawieraniu umów z zakresu organizacji działań turystycznych” [Nowak, Herbuś, Szczerbowski, 2012].

Wśród przyczyn występowania szarej strefy w gospodarce szczególnie „(...) istotne są (...) postawy części przedsiębiorców wyrażające się niską tzw. moralnością podatkową i skłonnością do uzyskiwania dochodów, które można ukryć przed państwem, co jest związane zwykle z obchodzeniem przepisów prawa” [Fundowicz i in., 2016]. Są one, jak się wydaje, ściśle związane z szerszym problemem przyzwolenia społecznego na unikanie np. płacenia podatków czy składek na świadczenia socjalne. Tego typu problem może jednak leżeć nie tylko po stronie firm, ale także samych obywateli [Enste, 2002]. Przyczyną takiego stanu rzeczy, zwłaszcza w odniesieniu do zatrudnienia w szarej strefie, mogą być: niskie zarobki, brak ofert pracy zgodnych z przepisami prawa pracy (w ramach pracy legalnej), utrata świadczeń w razie podjęcia pracy zarobkowej czy też wysokie opodatkowanie pracy najemnej (w szczególności dotyczące pracy nisko opłacanej) [Gołębiowski, 2007].

Wśród ujemnych skutków istnienia szarej strefy wymienia się:

- zafałszowanie statystyki gospodarczej,
- zaniżenie wpływów podatkowych (zarówno od przedsiębiorstw, jak i osób fizycznych),
- wadliwe konstruowanie polityki makroekonomicznej wskutek m.in. zwiększania się obiegu gotówki poza kontami bankowymi,
- błędną alokację pomocy społecznej (pomocy socjalnej rodzinom),
- nieuczciwą konkurencję dla przedsiębiorców,
- wykluczenie zatrudnionych w szarej strefie z systemu zabezpieczenia społecznego (w szczególności – z systemu emerytalnego),
- dostarczanie konsumentom dóbr i usług niespełniających standardów określanych w przepisach,
- nieprawidłową alokację funduszy strukturalnych, zwłaszcza w sferze edukacji, szkoleń, inwestycji w sektor teleinformatyczny i komunikacyjny (ICT) [Smuga, 2005; Fundowicz i in., 2016].

Jak zwracają uwagę autorzy opracowania nt. szarej strefy w Polsce, poza jednoznacznie negatywnymi konsekwencjami, istnienie tego zjawiska może być także rozpatrywane w kategoriach korzyści dla gospodarki. „Zalicza się do nich przede wszystkim możliwość uzyskiwania jakichkolwiek dochodów przez tzw. marginalną siłę roboczą (bezrobotnych, emerytów i rencistów, studentów, nielegalnych imigrantów), przez co zmniejsza się poziom napięć społecznych, zawęża obszar ubóstwa i słabnie nacisk na wypłaty środków pieniężnych z pomocy społecznej” [Fundowicz i in., 2016]. Zatrudnieni w szarej strefie, mimo iż bezpośrednio nie płacą podatków ani składek, płacą podatki pośrednie, a także nabywają produkty i usługi obciążone podatkiem VAT. Tym samym przyczyniają się oni do wzrostu gospodarczego zwiększając popyt i zatrudnienie rejestrowane [Smuga, 2005].

Zróżnicowane metody badawcze i okresy analizy powodują, że różne szacunki rozmiarów zjawiska szarej strefy charakteryzuje duży rozrzut. Średnia (dla lat 2011-2014) wielkość gospodarki nieobserwowanej, jako części polskiej gospodarki, waha się od ok. 13% (według Ernst&Young Polska i GUS) do aż 24% (obliczenia prof. F. Schneidera) [Działania organów..., 2017]. Jeszcze większym rozrzutem charakteryzują się oceny rozmiarów szarej strefy w turystyce. Powyższa uwaga nie zmienia faktu, iż zasadniczo wszystkie one są zgodne w jednej kwestii: szara strefa w turystyce jest problemem poważnym, o dużych rozmiarach [Szara strefa..., 2004; Kruczek, 2005].

2. Metody badania szarej strefy

Po raz pierwszy zaczęto w oficjalnej statystyce uwzględniać gospodarkę nieobserwowaną w 1993 r., gdy wdrożono system rachunków narodowych ONZ pod nazwą SNA-93, a w 1995 r. w krajach Unii Europejskiej system ESA-95. Obecnie uwzględnianie, obok produkcji obserwowalnej, bezpośrednio poprzez dane administracyjne czy badania statystyczne tej gospodarki jest nadrzędną cechą systemu rachunków narodowych [Rachunki narodowe ... 2017].

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

Niekiedy pojęcie szarej strefy jest utożsamiane z pojęciami gospodarki ukrytej czy nieobserwowanej, a więc obejmującymi także gospodarkę nielegalną. Jednak by uniknąć nieporozumień terminologicznych uzasadnione jest ograniczanie stosowania tego pojęcia tylko do działań produkcyjnych w sensie ekonomicznym, całkowicie legalnych (pod względem spełniania norm i regulacji prawnych), ale ukrywanych przed władzami publicznymi. Szara gospodarka polega więc na ukrywaniu części dochodu, by uniknąć jego opodatkowania, zatrudnianiu pracowników „na czarno”, rejestrowaniu się pracujących na własny rachunek jako bezrobotnych.

GUS wykonuje szacunki rozmiarów szarej strefy dla:

- zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z liczbą pracujących do 9 osób bez względu na formę prawną oraz podmiotów sektora prywatnego bez spółdzielni z liczbą pracujących od 10 do 49 osób. Są one przeprowadzane zarówno dla zaniżonej produkcji i dochodów w informacjach przekazywanych do urzędów statystycznych, jak uchylania się od płacenia podatku od towarów i usług (VAT fraud);
- osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej, głównie w działalności usługowej. Z kolei do działalności nielegalnej zalicza się:
  - produkcję wyrobów i usług, których sprzedaż, rozprowadzanie lub posiadanie jest zabronione przez prawo;
  - działalność produkcyjną, na ogół legalną, lecz stającą się nielegalną, gdy jest prowadzona przez wytwórców nie posiadających do tego prawa, np. świadczenie usług medycznych bez licencji.

Niekiedy trudno jest dostrzec różnicę między szarą gospodarką i działalnością nielegalną. W Polsce np. trzeba było w ramach prostytucji oddzielić dochody uzyskane przez osoby bezpośrednio świadczące usługi seksualne, zaliczając je do szarej strefy i zabronione przez prawo sutenerstwo, będące działalnością nielegalną [Rachunki narodowe ... 2017]¹.

W związku z tym, że nie podejmowane są przez GUS działania mające określić zakres gospodarki nielegalnej w działalności turystycznej, można przyjąć, że w odniesieniu do turystyki całą gospodarkę nieobserwowaną identyfikowaną przez GUS stanowi szara strefa, gdyż nie obejmuje ona działalności nielegalnej. Dopuszczalne jest więc wobec tego sektora zamienne stosowanie terminów „gospodarka nieobserwowana” i „szara strefa”.

Zakres szarej strefy GUS ustala stosując różne metody statystyczne:

- metodę bezpośrednią,
- badanie pracy nierejestrowanej poprzez badania rynku pracy,
- badanie ankietowe konsumentów.
- szacunki działalności związanej ze świadczeniem usług seksualnych.

Metody bezpośrednie mierzą wielkość szarej strefy na podstawie obserwacji mikroekonomicznych zbieranych przy wykorzystaniu badań ankietowych, oświadczeń majątkowych, deklaracji podatkowych itd. [Cichocki, 2006]. Tego typu metodę stosuje GUS do badania zakresu szarej strefy w podmiotach zarejestrowanych o liczbie pracujących do 9 osób bez względu na formę organizacyjną oraz w podmiotach sektora prywatnego bez spółdzielni z liczbą pracujących od 10 do 49 osób.

Badania rynku pracy wykorzystuje się do oszacowania rozmiarów działalności w szarej strefie osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej, głównie działalności usługowej. Opierają się one na: oficjalnych statystykach dotyczących wynagrodzeń, liczby pracujących i zarejestrowanych bezrobotnych, wynikach prowadzonych przez Departament Statystyki Społecznej GUS reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) oraz badaniach modułowych pracy niere-

¹ GUS w rachunkach narodowych uwzględnia następującą działalność nielegalną: czerpanie korzyści majątkowych z tytułu świadczenia usług seksualnych przez inne osoby, czyli sutenerstwo, produkcja i handel narkotykami oraz przemyt papierosów.

jestrowanej. Porównuje się rezultaty powyższych badań i na tej podstawie próbuje się oszacować ogólną liczbę niezarejestrowanych pracujących na pełnych etatach.

Z kolei badania ankietowe konsumentów są prowadzone w celu oszacowania tej części gospodarki nieobserwowanej, która nie może być wyznaczona metodami bezpośrednimi lub za pomocą BAEL. Badaniami ankietowymi objęci są m.in. samozatrudnieni, którzy są proszeni o oszacowanie prawdopodobnych dochodów pochodzących z gospodarki nieobserwowanej [Ważniewski, 2009].

3. Udział szarej strefy w wartości dodanej

W wyniku przeprowadzania przedstawionych w poprzednim podrozdziale badań GUS stwierdził, że udział gospodarki nieobserwowanej w PKB Polski (łącznie z gospodarką nieobserwowaną) wzrósł z 13,3 % w 2014 r. do 13,5% w 2016 r. (tab. 3.1). Przy tym w gospodarce tej dominuje szara strefa, której udział wzrósł odpowiednio z 12,7% do 13,2%, podczas gdy działalności nielegalnej zmniejszył się dwukrotnie z 0,6% do 0,3%. Stało się to dzięki prawie trzykrotnemu ograniczeniu działalności związanej z narkotykami. Spośród sekcji PKD największy udział w tworzeniu PKB ma szara strefa sekcji *Handel i naprawy*, ale duży również sekcji *Budownictwo* oraz *Obsługa rynku nieruchomości*. Natomiast udział sekcji *Zakwaterowanie i gastronomia* jest mały ze względu na jej niewielki udział w tworzeniu PKB².

Tablica 3.1

Szacunki rozmiarów gospodarki nieobserwowanej w relacji do PKB w cenach bieżących w latach 2014-2015 (w %)

Wyszczególnienie	2014	2015
Produkt Krajowy Brutto (łącznie z produkcją nieobserwowaną) w mld zł	1719,7	1799,3
Produkt Krajowy Brutto (łącznie z produkcją nieobserwowaną)	100,0	100,0
Ogółem gospodarka nieobserwowana	13,3	13,5
z tego:		
– szara gospodarka	12,7	13,2
w jednostkach zarejestrowanych	10,4	11,0
z tytułu pracy niezarejestrowanej	2,3	2,2
– działalność nielegalna:	0,6	0,3
sutenerstwo	0,05	0,04
narkotyki	0,44	0,16
przeżyty papierosów	0,13	0,14
Przemysł	1,3	1,4
Budownictwo	2,3	2,5
Handel i Naprawy	5,3	5,0
Zakwaterowanie i gastronomia	0,26	0,26
Transport i gospodarka magazynowa	0,9	1,0
Obsługa rynku nieruchomości	1,3	1,7
Pozostałe sekcje	1,3	1,3

Źródło: Rachunki narodowe według sektorów i podsektorów instytucjonalnych w latach 2012-2015, GUS, Warszawa 2017 oraz niepublikowane dane Departamentu Rachunków Narodowych i Finansów GUS i obliczenia własne.

² Na powyższych szacunkach oparte zostały obliczenia wielkości podatków należnych do zapłaty przez sektor turystyczny przy hipotetycznym założeniu braku szarej strefy (jej pełnej legalizacji i objęcia poborem podatków) i wielkości strat budżetu w sekcjach I *Zakwaterowanie i gastronomia* i N *Transport i gospodarka magazynowa*, w IV rozdziale.

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

Udział szarej strefy w wartości dodanej poszczególnych sekcji PKD obliczono jako iloraz udziałów szarej strefy danej sekcji w tworzeniu wartości dodanej w całej gospodarce i udziału tej sekcji w tworzeniu w wartości dodanej, także w całej gospodarce.

Tablica 3.2

Struktura wartości dodanej – udziały sekcji PKD w latach 2014-2015 (w %)

Wyszczególnienie	2014	2015
Ogółem	100,0	100,0
Przemysł	25,36	26,31
Budownictwo	7,85	7,84
Handel i naprawy	17,83	17,57
Zakwaterowanie i gastronomia	1,17	1,15
Transport i gospodarka magazynowa	6,21	6,31
Obsługa rynku nieruchomości	5,25	5,29
Pozostałe sekcje	36,33	35,54

Źródło: Obliczenia własne na podstawie *Rocznika Statystycznego GUS*, 2017.

W tym celu obliczono strukturę tworzenia wartości dodanej. Udział sekcji *Zakwaterowanie i gastronomia* jest niewielki i w badanym okresie zmniejszył się nieznacznie – z 1,17% w 2014 r. do 1,15% w 2015 r. (tab. 3.2). Największy udział i jego wzrost wstąpił w odniesieniu do *przemysłu*. Wzrosły też nieznacznie udziały sekcji *Transport i gospodarka magazynowa* oraz sekcji *Obsługa rynku nieruchomości*. Natomiast spadek udziału miał miejsce w przypadku sekcji *Handel i naprawy*, a udział *Budownictwa* nie zmienił się.

Tablica 3.3

Udziały szarej strefy danej sekcji w tworzeniu wartości dodanej w gospodarce w latach 2014-2015 (w %)

Wyszczególnienie	2014	2015
Ogółem	14,3	14,8
Przemysł	1,5	1,6
Budownictwo	2,6	2,8
Handel i naprawy	6,0	5,6
Zakwaterowanie i gastronomia	0,29	0,29
Transport i gospodarka magazynowa	1,0	1,1
Obsługa rynku nieruchomości	1,5	1,9
Pozostałe sekcje	1,5	1,5

Źródło: Obliczenia własne na podstawie: *Rachunki narodowe według sektorów i podsektorów instytucjonalnych* (wyd. cyt.) oraz niepublikowane dane Departamentu Rachunków Narodowych i Finansów GUS.

W tworzeniu wartości dodanej w całej gospodarce najwyższy udział ma szara strefa sekcji PKD *Handel i naprawy*, gdyż ma ona duży udział w tworzeniu wartości dodanej, a równocześnie wysoki jest w niej udział szarej strefy. Jednak w 2015 r. nastąpiło znaczne zmniejszenie udziału tej sekcji

w ogólnej wartości dodanej (tab. 3.3). Zwraca uwagę zdecydowany wzrost udziału sekcji *Obsługa rynku nieruchomości*. Natomiast udział sekcji *Zakwaterowanie i gastronomia* utrzymuje się na niskim poziomie 0,3%.

Tablica 3.4

Udział szarej strefy w wartości dodanej poszczególnych badanych przez GUS sekcji PKD w latach 2014-2015 (w %)

Wyszczególnienie	2014	2015
Ogółem	14,3	14,8
Przemysł	5,8	6,0
Budownictwo	33,1	36,0
Handel i Naprawy	33,5	32,1
Zakwaterowanie i gastronomia	24,6	25,3
Transport i gospodarka magazynowa	16,3	17,9
Obsługa rynku nieruchomości	27,9	36,3
Pozostałe sekcje	4,0	4,1

Źródło: Jak w tab. 3.2 i 3.3.

W 2014 r. najwyższy udział gospodarki nieobserwowanej wystąpił w sekcji *Handel i naprawy* wynosząc ponad 1/3, ale był on tylko o 0,4 pkt. proc. wyższy niż sekcji *Budownictwo* (tab. 3.4). Natomiast w 2015 r. sekcją o najwyższym jej udziale była *Obsługa rynku nieruchomości*, po skokowym wzroście o 8,4 pkt. proc., ale niemal równie wysoki był jej udział w sekcji *Budownictwo* (wzrost o 2,9 pkt. proc.). **Do sekcji o wysokim udziale gospodarki nieobserwowanej należy też *Zakwaterowanie i gastronomia*, w której wystąpił niewielki wzrost tego udziału (o 0.7 pkt. proc.).**

Z kolei na niskim poziomie udział ten utrzymuje się w sekcji *Przemysł*, a niższy jest tylko w tzw. pozostałych sekcjach. Stosunkowo na niewiele wyższym poziomie niż średnio w całej gospodarce udział ten występuje w sekcji *Transport i gospodarka magazynowa*. Jednak w 2015 r. udział ten w tej sekcji wzrósł o 1,6 pkt. proc., podczas gdy w całej gospodarce zmniejszył się o 0.6 pkt. proc.

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

IV. STRATY BUDŻETU PAŃSTWA Z TYTUŁU SZAREJ STREFY W TURYSTYCE

a) Dochody budżetu państwa uzyskiwane z działalności turystycznej

W dochodach budżetu państwa uzyskiwanych z działalności turystycznej zdecydowanie największy udział ma podatek VAT (tab. 4.1). Znaczący i szybko rosnący jest udział wprowadzonego dla przedsiębiorców w 2004 r. podatku PIT-L i Natomiast niewielkie znaczenie ma ryczałt.

Tablica 4.1

Dochody budżetu państwa uzyskiwane z działalności turystycznej (podatek należny) w latach 2014-2016 (w tys. zł, w nawiasach udział w %)

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Podatek od towarów i usług (VAT)	4 385 239	4 907 348	5 689 256
w tym:			
– sekcja I	3 898 844 (89%)	4 372 727 (89%)	5 135 791 (90%)
– działalność turystyczna sekcji N	486 395 (11%)	534 621 (11%)	553 465 (10%)
Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	134 822	154 475	191 288
w tym:			
– sekcja I	97 889 (73%)	118 925 (77%)	155 905 (82%)
– działalność turystyczna sekcji N	36 933 (27%)	35 550 (23%)	35 382 (18%)
Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT-L)	190 903	248 757	312 308
w tym:			
– sekcja I	167 817 (88%)	224 449 (90%)	285 103 (91%)
– działalność turystyczna sekcji N	23 086 (12%)	24 308 (10%)	27 205 (9%)
Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	71 916	84 394	92 776
w tym:			
– sekcja I	61 089 (85%)	72 492 (86%)	80 160 (86%)
– działalność turystyczna sekcji N	10 827 (15%)	11 902 (14%)	12 616 (14%)
Ryczałt	21 981	25 038	26 737
w tym:			
– sekcja I	21 366 (97%)	24 281 (97%)	25 869 (97%)
– działalność turystyczna sekcji N	615 (3%)	757 (3%)	868 (3%)
Razem	4 804 861	5 420 011	6 312 365
w tym:			
– sekcja I	4 247 006 (88%)	4 812 873 (89%)	5 682 829 (90%)
– działalność turystyczna sekcji N	557 855 (12%)	607 138 (11%)	629 536 (10%)

Źródło: Dane Ministerstwa Finansów i obliczenia własne.

Udział podatku VAT w dochodach podatkowych pochodzących z działalności turystycznej zmniejszył się z 91,3% w 2014 r. do 90,1% w 2016 r. (tab. 4.2) Spośród pozostałych podatków największym udziałem cechował się PIT-L (5,0% w 2016 r.), a następnie CIT (3%), natomiast najmniejszym ryczałt (0,5%).

Obliczono także udziały sekcji I i działalności turystycznej sekcji N – *Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca* (dział 79 – *działalność organizatorów turystyki...*) dla poszczególnych rodzajów podatku by móc oszacować straty budżetu państwa. W działalności turystycznej dominuje sekcja I, która 2016 r. przyniosła 90% wpływów podatkowych z działalności turystycznej

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

ogółem (w 2014 r. – 88%, a w 2015 r. – 89%). W przypadku ryczałtu przyniosła ona aż 97% wpływów podatkowych, a w odniesieniu do innych podatków jej udział waha się od 73 do 90%.

Tablica 4.2

Struktura dochodów budżetu państwa uzyskiwanych z działalności turystycznej (podatek należny) w latach 2014-2016 (w %)

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Podatek od towarów i usług (VAT)	91,3	90,5	90,1
Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	2,8	2,8	3,0
Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT-L)	4,0	4,6	5,0
Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	1,5	1,6	1,5
Ryczałt	0,4	0,5	0,4
Razem	100,0	100,0	100,0

Źródło: Jak w tab. 3.2, 3.3 i 4.1.

b) Wielkość strat budżetu państwa z tytułu szarej strefy w turystyce¹

Przyjęto upraszczające założenie, że udział strat budżetu państwa w wielkości podatków należnych do zapłaty przez sektor turystyczny przy hipotetycznym założeniu braku szarej strefy jest równy udziałowi szarej strefy (gospodarki nieobserwowanej) w wartości dodanej (łącznie z wytworzoną w szarej strefie). W związku z tym sposób obliczeń podatków należnych do zapłaty przez sektor turystyczny przy hipotetycznym założeniu braku szarej strefy i wielkości strat budżetu wyznaczono rozwiązując układ dwóch prostych równań:

$$y = ax$$

$$y = x - b$$

gdzie:

y – wielkość strat budżetu z tytułu szarej strefy (gospodarki nieobserwowanej),

x – podatki należne do zapłaty przez sektor turystyczny przy hipotetycznym założeniu braku szarej strefy,

a – udział szarej strefy w wartości dodanej,

b – dochody podatkowe (podatek należny).

W rezultacie wielkość podatków należnych do zapłaty przez sektor turystyczny przy hipotetycznym założeniu braku szarej strefy obliczano według następującej formuły:

$$x = b / (1 - a)$$

¹ W niniejszym rozdziale wielkość podatków należnych do zapłaty przez sektor turystyczny przy hipotetycznym założeniu braku szarej strefy (jej pełnej legalizacji i objęcia poborem podatków) i wielkość strat budżetu w sekcjach I i N obliczono wykorzystując szacunki GUS wykonane w ramach rachunków narodowych, przedstawione w rozdziale III. Wobec braku tych szacunków dla 2016 r., do obliczeń przyjęto upraszczające założenie, że udział szarej strefy nie zmienił się w stosunku do 2015 r. Uzasadnione jest to tym, iż zmiany tego udziału są z reguły niewielkie i różnokierunkowe.

Natomiast wielkości strat budżetu z tytułu gospodarki nieobserwowanej postępując się formułą:

$$y = x - b$$

P. Glikman twierdzi, że o rzeczywistych stratach, jakie ponosi budżet państwa, możemy mówić tylko w odniesieniu do niezapłaconych podatków przez zarejestrowane podmioty, które część efektów swej działalności realizują w szarej strefie [Glikman, 1996]. Podmioty te, w razie podniesienia ciążących na nich świadczeń do należnego wymiaru, ani nie zaprzestałyby, ani nie ograniczyłyby swej działalności prowadzonej obecnie w szarej strefie. Świadczy o tym fakt, że nawet po opłaceniu niewyegzekwowanych podatków ich zyski byłyby wyższe o 75% niż deklarowane. Ukrywanie podatków nie jest w tym przypadku spowodowane rygorami systemu podatkowego, ale świadczy o braku szczelności tego systemu.

Nie podzielając w pełni poglądu P. Glikmana, że w odniesieniu do podmiotów niezarejestrowanych z przymusu podatkowego Skarb Państwa zyskałby niewiele lub nic, ponieważ stłumiłby motywacje do tej działalności, zgadzamy się z tym, że duża część, być może nawet połowa, tych niezarejestrowanych jednostek zaprzestałaby działalność. W związku z tym szacujemy, że rzeczywista wielkość strat budżetu wynosi ok. 80% wielkości, przy przyjęciu hipotetycznego założenia, że całą szarą strefę można zalegalizować. Szacujemy, że pozostałych 20% niezapłaconych podatków nie można w zasadzie uznać za straty dla Skarbu Państwa, poniesionej w stosunku do dochodów możliwych do wyegzekwowania – przy usprawnieniu jego narzędzi. Udział działalności jednostek niezarejestrowanych w szarej strefie szacuje się na poniżej 40%, a więc nawet gdyby w wyniku legalizacji ich działalność zmalała o ponad połowę, cała działalność w szarej strefie zmalałaby o 20%.

Z drugiej strony, według szacunków Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową, udział szarej strefy w polskiej gospodarce jest o ok. połowę wyższy niż według szacunków GUS, sięgając 20% (w 2014 r. wyniósł 19,5%, w 2015 r. – 19,2%, a w 2016 r. – 19,7%). F. Schneider z Johannes Kepler University w Linz (Austria) uważa nawet, że jej udział w polskim PKB w 2016 r. wyniósł 23% [Fundowicz i in., 2016]. W związku z tym **uwazamy za uzasadnione przyjęcie do szacunków strat budżetu państwa pełnego szacowanego przez GUS udziału gospodarki nieobserwowanej.**

W wyniku przeprowadzonych obliczeń okazało się, że wystąpiła stała tendencja wzrostowa wielkości podatków należnych do zapłaty przez sektor turystyczny przy hipotetycznym założeniu braku szarej strefy i wielkości strat budżetu (tab. 4.3). W sekcji I należny podatek przy braku szarej strefy w 2014 r. wzrósł z 5 633 mln zł do 7 608 mln zł w 2016 r., czyli o 35%, a wielkość strat budżetu państwa w przypadku tego podatku odpowiednio z 1 386 mln zł do 1 925 mln, czyli o 38%, co przy braku inflacji w tym okresie (ceny towarów i usług w latach 2014-2016 spadły o 1,5%) (Mały Rocznik ... 2017), oznacza jeszcze większy wzrost realny.

W zbliżonym tempie wzrósł należny podatek VAT przy braku szarej strefy – o 33%, a wielkość strat budżetu w przypadku tego podatku o 37%. Natomiast szczególnie wysoką dynamiką zarówno należnego podatku przy braku szarej strefy jak i wielkości strat budżetu charakteryzował się podatek PIT-L (wzrosły one odpowiednio o 71% i 76%). Niewiele niższe wzrosty wystąpiły w przypadku podatku CIT – odpowiednio 61% i 65%.

Szacując wielkość strat budżetu państwa z tytułu szarej strefy w działalności turystycznej sekcji N (dział 79) przyjęto upraszczające założenie, że udział w niej szarej strefy jest taki jak w tzw. pozostałych sekcjach, do których ten dział należy. Podatki należne do zapłaty przez sektor turystyczny przy braku szarej strefy i wielkość strat budżetu w działalności turystycznej sekcji N wykazywały w badanym okresie także stałą tendencję rosnącą (tab. 4.4). Ogólna wielkość należnego podatku wzrosła z 581 mln zł w 2014 r. do 656 mln zł w 2016 r., czyli o 13%, natomiast wielkość strat budżetu w przypadku tego podatku odpowiednio ze 23 mln zł do 27 mln zł, czyli o 15,8%.

Tablica 4.3

Podatki należne do zapłaty przez sektor turystyczny przy założeniu braku szarej strefy i wielkość strat budżetu państwa w sekcji I w latach 2014-2016 (w mln zł)

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Podatek od towarów i usług (VAT)			
– przy braku szarej strefy	5 170	5 853	6 875
– wielkość strat budżetu państwa	1 272	1 481	1 739
Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)			
– przy braku szarej strefy	130	159	209
– wielkość strat budżetu państwa	32	40	53
Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT-L)			
– przy braku szarej strefy	223	300	382
– wielkość strat budżetu państwa	55	76	97
Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)			
– przy braku szarej strefy	81	97	107
– wielkość strat budżetu państwa	20	25	27
Ryczałt			
– przy braku szarej strefy	28	33	35
– wielkość strat budżetu państwa	7	8	9
Razem			
– przy braku szarej strefy	5 633	6 443	7 608
– wielkość strat budżetu państwa	1 386	1 630	1 925

Źródło: Jak w tab. 3.2, 3.3 i 4.1.

Tablica 4.4

Podatki należne do zapłaty przez sektor turystyczny przy braku szarej strefy i wielkość strat budżetu państwa w działalności turystycznej sekcji N (dział 79) w latach 2014-2016 (w mln zł)

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Podatek od towarów i usług (VAT)			
– przy braku szarej strefy	507	557	577
– wielkość strat budżetu państwa	20	23	24
Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)			
– przy braku szarej strefy	38	37	37
– wielkość strat budżetu państwa	2	2	2
Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT-L)			
– przy braku szarej strefy	24	25	28
– wielkość strat budżetu państwa	1	1	1
Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)			
– przy braku szarej strefy	11	12	13
– wielkość strat budżetu państwa	1	1	3
Ryczałt			
– przy braku szarej strefy	1	1	1
– wielkość strat budżetu państwa	0	0	0
Razem			
– przy braku szarej strefy	581	633	656
– wielkość strat budżetu państwa	23	26	27

Źródło: Jak w tab. 4.3.

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

Ogółem straty budżetu państwa z tytułu występowania szarej strefy w całym sektorze turystycznym wzrosły z 1 409 mln zł w 2014 r. do 1 656 mln zł w 2015 r. i 1 952 mln zł w 2016 r. Wzrosły więc one w latach 2015-2016 o 38,5%. Natomiast tylko z tytułu mniejszych wpłat podatku VAT straty te wzrosły z 1 292 mln zł w 2014 r. do 1 763 mln zł, czyli o 36% (tab. 4.5).

W łącznych stratach budżetu państwa dominują straty z tytułu zmniejszenia płaconego przez sektor turystyczny podatku VAT. Jednak jego udział zmniejszył się nieznacznie z 91,7% w 2014 r. do 90,3% w 2016 r. Udział podatku CIT, podobnie jak podatków PIT-L i PIT, jest kilkuprocentowy, natomiast ryczałtu sięga zaledwie 0,5%.

Tablica 4.5

Straty budżetu państwa z tytułu występowania szarej strefy w działalności turystycznej według rodzajów podatków w latach 2014-2016

Wyszczególnienie	Wartość strat budżetu państwa (w mln zł)			Struktura strat budżetu państwa (w %)		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Podatek od towarów i usług (VAT)	1 292	1 504	1 763	91,7	90,8	90,3
Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	33	42	54	2,4	2,5	2,8
Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT-L)	56	77	98	4,0	4,7	5,0
Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	20	25	28	1,5	1,5	1,4
Ryczałt	7	8	9	0,5	0,5	0,5
Razem	1 409	1 656	1 952	100,0	100,0	100,0

Źródło: Jak w tab. 4.3.

Relacja strat budżetu państwa z tytułu szarej strefy w działalności turystycznej do faktycznych dochodów podatkowych z tej działalności wzrosła z 29,3% w 2014 r. do 30,9% w 2016 r. (tab. 4.6).

Tablica 4.6

Faktyczne i hipotetyczne wpływy podatkowe z działalności turystycznej przy braku szarej strefy oraz straty budżetu państwa (nieopłacone podatki) w latach 2014-2016 (w mln zł)

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Wielkość wpływów podatkowych:			
– faktycznych	4 805	5 420	6 312
– przy braku szarej strefy	6 214	7 076	8 264
Wielkość strat budżetu państwa	1 409	1 656	1 952
– w % faktycznych wpływów podatkowych	29,3	30,6	30,9

Źródło: Jak w tab. 4.3.

Straty budżetu państwa z tytułu występowania szarej strefy w całym sektorze turystycznym nie są duże w stosunku do ogólnych dochodów budżetu państwa, które w 2016 r. wyniosły 314,7 mld zł, czy dochodów podatkowych, które wyniosły 273,1 mld zł. Trzeba jednak pamiętać, że działalność turystyczna nie odgrywa jeszcze dużej roli w polskiej gospodarce, ale w przyszłości będzie ona z pewnością rosła.

Tablica 4.7

Relacja strat budżetu państwa z tytułu szarej strefy w działalności turystycznej do ogólnych dochodów podatkowych w latach 2014-2016 (w %)

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Dochody podatkowe budżetu państwa ogółem w mln. zł	254781	259674	273138
Dochody podatkowe z działalności turystycznej w mln zł	4 805	5 420	6 312
Relacja dochodów podatkowych z działalności turystycznej do dochodów podatkowych ogółem	1,89	2,09	2,31
Relacja strat budżetu państwa z tytułu szarej strefy w działalności turystycznej do ogólnych dochodów podatkowych	0,55	0,64	0,70

Źródło: Jak w tab. 4.3 oraz Rocznik Statystyczny GUS 2016 i Mały Rocznik Statystyczny GUS 2017.

W latach 2014-2016 relacja dochodów podatkowych z działalności turystycznej do dochodów podatkowych budżetu państwa ogółem, wzrosła z 1,89% do 2,31% (tab. 4.7). Natomiast relacja strat budżetu państwa z tytułu szarej strefy w działalności turystycznej do ogólnych dochodów podatkowych wyniosła odpowiednio 0,55% i 0,70%. Trzeba jednak brać pod uwagę fakt, iż szacunki urzędów statystycznych ocenia się jako ostrożne. Stąd oparte na nich przedstawione wyżej wyliczenia strat budżetu należy też za takie uznać.

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

V. WNIOSKI I REKOMENDACJE

1. Firmy świadczące usługi turystyczne płacą podatek dochodowy (CIT, PIT i PIT-L) na takich samych zasadach jak podmioty z innych branż. Dotyczy to podatków płaconych na zasadach ogólnych, jak i w formie ryczałtu. Natomiast w przypadku podatku od towarów i usług (VAT) mamy do czynienia z wielością stawek opodatkowania (0%, 8% i 23%).
2. W latach 2014-2016 w strukturze liczebności płatników wszystkich podatków ponad połowę stanowił sektor W – usługi związane z wyżywieniem. W przypadku podatku CIT jego udział przekraczał połowę (wynosząc 56,7%), podczas gdy w odniesieniu do ryczałtu – ponad 90%, podatku VAT – niemal 80%, PIT – ponad 80%, a PIT-L – ponad 70%. Struktura sektorowa liczebności podatników nie uległa w badanym okresie większym zmianom.
3. W strukturze przychodów płatników podatków CIT udziały poszczególnych sektorów były zbliżone (największym udziałem cechował się sektor O związany z organizacją usług turystycznych – 35,4% w 2016 r.). W przypadku pozostałych podatków dominował sektor W, którego udział w przychodach płatników ryczałtu sięgał nawet 95%.
4. W strukturze sektorowej dochodów płatników podatku CIT najwyższy i rosnący udział posiadał sektor N – usługi związane głównie z noclegami. W 2016 r. jego udział wyniósł już niemal połowę (47,7%). Natomiast zaobserwowano wyraźny spadek udziału sektora O. W przypadku pozostałych podatków dominuje sektor W.
5. W strukturze podatku należnego płaconego przez płatników podatków VAT, PIT, PIT-L, oraz ryczałtu przeważał sektor W (w przypadku ryczałtu osiągnął on nawet 90%), a płatników podatku CIT największy udział posiadał sektor N – 45% w 2016 r.
6. Szara strefa w sektorze turystycznym przejawia się głównie w formie nieprawidłowości polegających na: a) zaniżaniu przychodów, b) zawyżaniu kosztów działalności przez podmioty zarejestrowane, c) inwestowaniu środków finansowych pochodzących z nieznanymi źródeł, czyli z przychodów nie ewidencjonowanych. Należą do niej także: nierejestrowana działalność gospodarcza, prowadzona na własny rachunek oraz napiwki w hotelach i restauracjach.
7. Udział szarej strefy w działalności turystycznej jest wysoki. W przeważającej w tym sektorze sekcji I *Zakwaterowanie i gastronomia* jej udział w tworzeniu wartości dodanej wykazuje lekką tendencję wzrostową – w 2015 r. przekroczył nieznacznie $\frac{1}{4}$ (25,3%) i według naszych założeń, w 2016 r. nie uległ zmianie. Jest to jeden z najwyższych udziałów spośród wszystkich sekcji, chociaż aż w trzech sekcjach (*Obsługa rynku nieruchomości, Budownictwo oraz Handel i naprawy*) jest znacznie wyższy (wynosi odpowiednio 36,3; 36,0% i 32,1%).
8. Wkład szarej strefy sekcji I *Zakwaterowanie i gastronomia* (dominującej w działalności turystycznej), do tworzenia wartości dodanej w całej gospodarce jest niewielki. W 2015 r., w stosunku do 2014 r., udział ten nie uległ zmianie, wynosząc 0,29%. Wynika to m. in. z faktu, że udział tej sekcji w tworzeniu wartości dodanej Polski wyniósł w 2015 r. jedynie 1,15%.
9. Straty budżetu państwa ogółem z tytułu występowania szarej strefy w całym sektorze turystycznym wzrosły z 1 409 mln zł w 2014 r. do 1 656 mln zł w 2015 r. i 1 952 mln zł w 2016 r. Wzrosły więc w ciągu dwóch lat aż o 38,5%. Relacja strat budżetu państwa z tytułu szarej strefy w działalności turystycznej do faktycznych dochodów podatkowych z tej działalności wzrosła z 29,3% w 2014 r., do 30,6% w 2015 r. i do 30,9% w 2016 r.
10. W dochodach podatkowych pochodzących z działalności turystycznej dominuje podatek VAT. W związku z tym, w łącznych stratach budżetu państwa dominują straty z tytułu zmniejszenia

płaconego przez sektor turystyczny podatku VAT. Jego udział zmniejszył się nieznacznie – z 91,7% w 2014 r. do 90,3% w 2016 r. Udział pozostałych podatków nie przekraczał kilku procent, a w przypadku ryczałtu wynosił zaledwie 0,5%.

11. Mimo wysokiego udziału szarej strefy w działalności turystycznej, ze względu małą rolę tego sektora w polskiej gospodarce i niski udział w dochodach podatkowych ogółem, straty z tytułu szarej strefy w tej działalności w stosunku do ogólnych wpływów budżetowych są niewielkie. Relacja dochodów podatkowych z działalności turystycznej do dochodów podatkowych budżetu państwa ogółem w latach 2014-2016 wzrosła z 1,89% do 2,31%. Natomiast relacja strat budżetu państwa z tytułu szarej strefy w działalności turystycznej do ogólnych dochodów podatkowych wyniosła odpowiednio 0,55% i 0,70%. Trzeba jednak brać pod uwagę fakt, iż szacunki urzędów statystycznych ocenia się jako ostrożne. Stąd oparte na nich przedstawione wyżej wyliczenia strat budżetu należy też za takie uznać.
12. Radykalne ograniczenie rozmiarów szarej strefy wymaga kompleksowych, spójnych działań, podejmowanych równocześnie na wielu obszarach. Konieczne jest budowanie stabilnego, prostego i jasnego prawa gospodarczego oraz przejrzystych procedur.
13. Niezbędne jest w szczególności tworzenie dogodnych warunków dla firm rozwijających się i podjęcie działań mających na celu uszczelnienie systemu podatkowego. Widocznemu ograniczeniu gospodarki nieformalnej sprzyjałoby zastosowanie takich instrumentów, jak obniżenie i zrównanie podatku VAT na usługi turystyczne. Warte rozważenia jest także wprowadzenie rozwiązań zwalniających sezonowych przedsiębiorców z części obciążeń finansowych.
14. Pożądana jest taka reforma systemu podatkowego, która sprzyjąc będzie ograniczaniu ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej i obniży koszty wykonywania obowiązku podatkowego. Definicja kosztów powinna być taka sama we wszystkich obowiązujących przepisach. Należy m.in. wydłużyć *vacatio legis* ustaw podatkowych, ograniczyć katalog wydatków nie stanowiących kosztów uzyskania przychodu, wprowadzić elektroniczne faktury i elektroniczną archiwizację kwitów kasowych, a także umożliwić rozliczanie CIT i PIT w okresach kwartalnych. Nie należy penalizować drobnych naruszeń prawa podatkowego i złagodzić obowiązujące obecnie sankcje.
15. Pożądanym jest przegląd obowiązujących przedsiębiorców opłat związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, mający na celu docelowe ich uproszczenie i ograniczenie.
16. W odniesieniu do mikro- i małych przedsiębiorstw, dominujących w działalności turystycznej, przyczyną nieprzestrzegania przepisów, w tym podatkowych jest nieznajomość i nieumiejętność wypełniania przez nich dokumentów sprawozdawczych. Ograniczeniu szarej strefy służyłoby więc działalność edukacyjna osób podejmujących i prowadzących działalność gospodarczą, w tym np. szkolenia dofinansowane ze środków UE.
17. Ograniczeniu szarej strefy służyłoby też obniżenie pozapłatowych kosztów pracy. Koszty te to nie tylko kwota wypłacana pracownikom w postaci wynagrodzenia. To także koszty pozapłatowe, zwane często *klinem podatkowym* – a więc podatki od płac i składki na ubezpieczenia obowiązkowe.

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

BIBLIOGRAFIA

- Bednarski M. [2013], *Szara strefa – rynek pracy – integracja społeczna*, „Optimum. Studia Ekonomiczne”, nr 6.
- Buszko A. [2016], *Mechanizmy szarej strefy*, CeDeWu, Warszawa.
- Cichoński S. [2006], *Metody badania szarej strefy*, „Gospodarka Narodowa”, nr 1-2.
- Działania organów kontroli skarbowej i organów służby celnej w celu ograniczenia szarej strefy w gospodarce* [2017], Najwyższa Izba Kontroli, Warszawa.
- Enste D. H. [2002], *The shadow economy and institutional change in UE accession countries – a two pillar strategy for the challenges ahead*, EU.
- Feige L. E. [1979], *How big is the irregular Economy?*, „Challenge”, November – December.
- Feige L. E. [1990], *Defining and Estimating Underground and Informal Economies: the New Institutional Economics Approach*, University of Wisconsin, Madison.
- Fundowicz J., Łapiński K., Peterlik M., Wyżnikiewicz B. [2016], *Szara strefa w polskiej gospodarce w 2016 roku*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Warszawa.
- Glikman P. [1996], *Zatrudnienie, inwestycje, podatki w szarej gospodarce*, ZBSE GUS i PAN, Z. 236, Warszawa.
- Gołebiowski G. [2007], *Zjawisko szarej strefy z uwzględnieniem gospodarki polskiej*, „Współczesna Ekonomia”, nr 1.
- Kruczek Z. [2005], *Potrzebna „inspekcja turystyczna”*, Centrum Prasowe TUR-INFO.PL, 21 maja.
- Mały Rocznik Statystyczny* [2017], GUS, Warszawa.
- Mról B. [2002], *Gospodarka nieoficjalna w systemie ekonomicznym*, Monografie i Opracowania SGH.
- Podatek liniowy dla przedsiębiorców tylko do końca 2017 r.*, mojafirma.pl, wrzesień 2017, <http://mojafirma.infor.pl/mala-firma/podatki/747312,Podatek-liniowy-dla-przedsiębiorców-tylko-do-konca-2017-roku.html> [dostęp: 30.09.2017].
- Nowak S., Herbuś A., Szczerbowski M. [2012], *Zjawisko szarej strefy w gospodarce turystycznej*, [w:] S. Nowak (red.), *Regionalne i lokalne strategie rozwoju turystyki. Materiały i studia*, Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach, Katowice.
- Opodatkowanie usług turystycznych w procedurze „VAT marża”*, radapodatkowa.pl, wrzesień 2017, <http://www.radapodatkowa.pl/pl/a/Opodatkowanie-uslug-turystycznych-w-procedurze-VAT-marza> [dostęp: 1.10.2017].
- Pauch D. [2015], *Zjawisko szarej strefy w gospodarce*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego”, nr 864
- Piętka K. [2004], *Szara strefa jest w świetnej formie*, „Puls Biznesu”, 12 marca.
- Rachunki Narodowe według sektorów i podsektorów instytucjonalnych w latach 2012-2015* [2017], GUS, Warszawa.
- Schneider F., Enste D. H. [2000], *Shadow Economies: Size, Causes and Consequences*, „Journal of Economic Literature”, Vol. XXXVIII, March.
- Smuga T. (red.) [2005], *Metodologia badań szarej strefy na rynku usług turystycznych*, Instytut Koniunktur i Cen Handlu Zagranicznego, Warszawa.

- Smuga T. (red.) [2006], *Badanie strat budżetu państwa wynikających z istnienia szarej strefy w turystyce*, Instytut Koniunktur i Cen Handlu Zagranicznego, Warszawa.
- System of National Accounts 2008* [2009], European Commission, International Monetary Fund, Organisation for Economic Co-operation and Development, United Nations, World Bank, New York.
- Szara strefa w turystyce [2004], „Biuletyn Polskiej Organizacji Turystycznej”, 12 lutego.
- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, Dz.U. 1991 Nr 80, poz. 350 (Na podstawie: Dz.U. 2016, poz. 2032, 2048, z 2017 r. poz. 60, 528, 648, 859, 1089).
- Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, Dz.U. 1992 Nr 21, poz. 86 (Na podstawie: Dz.U. 2016, poz. 1888, 1926, 1933, 1948, z 2017 r. poz. 60, 624, 648, 1089).
- Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, Dz.U. 1998 Nr 144, poz. 930. Tekst ujednolicony: Dz.U. 2016, poz. 2180.
- Ustawa z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług, Dz.U. 2004 Nr 54, poz. 535 (Na podstawie: Dz.U. 2017, poz. 1221).
- Ważniewski P. [2009], *Udział szarej strefy w tworzeniu PKB w Polsce*, „Handel Wewnętrzny”, nr 6 (323).
- Wołoszyn J. [1996], *Gospodarka nieformalna*, „Wiadomości Statystyczne”, nr 1.

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

ANEKS

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI ORAZ WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA TURYSTYKĘ

A. Wpływy podatkowe

1. Wpływy podatkowe z działu 55

a) Wpływy na rzecz budżetu państwa

Podmioty zaklasyfikowane, zgodnie z PKD 2007, do działu 55 – zakwaterowanie w 2014 r. przekazały budżetowi państwa ponad 281 mln zł; w kolejnym – prawie 377 mln zł, czyli o 34% więcej, natomiast 2016 rok przyniósł 3% wzrost, do poziomu prawie 390 mln zł. W całym analizowanym okresie wartość wpływów do budżetu państwa z działu 55 wzrosła o 38% (tab. A.1).

Tablica A.1

Wpływy do budżetu państwa z działu 55 wg województw w latach 2014-2016

Województwo	2014	2015	2016	dynamika		
				2014-2015	2015-2016	2014-2016
	w tys. zł			w %		
Dolnośląskie	19664	44492	33846	226,3	76,1	172,1
Kujawsko-pomorskie	4974	8119	13901	163,2	171,2	279,5
Lubelskie	3111	4497	6528	144,6	145,2	209,8
Lubuskie	4607	5017	7838	108,9	156,2	170,1
Łódzkie	27273	65511	11432	240,2	17,5	41,9
Małopolskie	19420	47126	51329	242,7	108,9	264,3
Mazowieckie	90569	57637	107815	63,6	187,1	119,0
Opolskie	-3164	1829	1358	-	74,2	-
Podkarpackie	-7728	9925	11293	-	113,8	-
Podlaskie	5317	5214	5180	98,1	99,3	97,4
Pomorskie	19551	24260	17504	124,1	72,2	89,5
Śląskie	18485	17147	27146	92,8	158,3	146,9
Świętokrzyskie	4963	7892	11791	159,0	149,4	237,6
Warmińsko-mazurskie	8525	4548	17894	53,3	393,4	209,9
Wielkopolskie	20168	38792	22516	192,3	58,0	111,6
Zachodniopomorskie	45952	34826	42457	75,8	121,9	92,4
Razem	281687	376831	389827	133,8	103,4	138,4

Źródło: Hurtownia danych WHTAX, Ministerstwo Finansów (dotyczy również tablic A.2-A.16).

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

W dwóch województwach wpływy te przyjęły w 2014 r. wartości ujemne (w opolskim i podkarpackim), co uniemożliwiło w ich przypadku obliczenie wskaźników dynamiki i struktury. Wpływy z 10 województw (na 14 analizowanych) w latach 2014-2016 wzrosły. Zdecydowanym liderem było woj. kujawsko-pomorskie – wzrost aż o 179,5%. Powyżej 100% wzrost odnotowano także w woj. lubelskim, małopolskim, świętokrzyskim i warmińsko-mazurskim. Mniejsze tempo wzrostu dotyczyło pięciu województw: dolnośląskiego, lubuskiego, śląskiego, mazowieckiego oraz wielkopolskiego. Największy spadek miał miejsce w woj. łódzkim – ponad 58%.

Wysokość wpływów do budżetu centralnego z poszczególnych województw w analizowanym okresie była dość zróżnicowana (tab. A.2). W latach 2014 r. i 2016 r. najwyższe kwoty dostarczały podmioty świadczące usługi zakwaterowania z terenu woj. mazowieckiego (odpowiednio 90,5 mln zł oraz 107,8 mln zł). Wtedy udział tego województwa w zasilaniu budżetu państwa był najwyższy (31,0% i 27,7%). W 2015 r. na pozycji lidera znalazło się woj. łódzkie z ponad 17% udziałem i wartością wpływów w kwocie 65,5 mln zł. Woj. mazowieckie znalazło się na drugim miejscu, z ponad 15% udziałem i wartością wpływów wynoszącą ponad 57,6 mln zł. Najmniejszy udział we wpływach do budżetu państwa z podmiotów zaklasyfikowanych do działu 55 w 2014 r. miało woj. lubelskie (1,1%), i lubuskie (1,6%); w 2015 r. – woj. opolskie (0,5%), lubelskie i warmińsko-mazurskie (po 1,2%), natomiast w 2016 r. woj. opolskie (0,3%) oraz podlaskie (1,3%).

Tablica A.2

Udział poszczególnych województw we wpływach z działu 55 na rzecz budżetu państwa w latach 2014-2016 (w %)

Województwo	2014	2015	2016
Dolnośląskie	6,7	11,8	8,7
Kujawsko-pomorskie	1,7	2,2	3,6
Lubelskie	1,1	1,2	1,7
Lubuskie	1,6	1,3	2,0
Łódzkie	9,3	17,4	2,9
Małopolskie	6,6	12,5	13,2
Mazowieckie	31,0	15,3	27,7
Opolskie	-	0,5	0,3
Podkarpackie	-	2,6	2,9
Podlaskie	1,8	1,4	1,3
Pomorskie	6,7	6,4	4,5
Śląskie	6,3	4,6	7,0
Świętokrzyskie	1,7	2,1	3,0
Warmińsko-mazurskie	2,9	1,2	4,6
Wielkopolskie	6,9	10,3	5,8
Zachodniopomorskie	15,7	9,2	10,9
Razem	100,0	100,0	100,0

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

b) Wpływy do budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Dane liczbowe udostępnione przez Ministerstwo Finansów dotyczące wpływów do budżetów jednostek samorządu terytorialnego (JST) z działalności podmiotów zakwalifikowanych do działu 55 dotyczą jedynie lat 2014-2015. W tym czasie wzrosły one o 40%, z 4,9 mln zł do 6,9 mln zł. Największe kwoty w 2014 r. wpłacały podmioty z woj. zachodniopomorskiego – 1,2 mln zł i pomorskiego – 1,1 mln zł; zaś w 2015 r. z woj. mazowieckiego – 2,1 mln zł., także pomorskiego – 1,5 mln zł i zachodniopomorskiego – 1,1 mln zł. (tab. A.3).

Wpływy do JST z połowy województw wzrosły; najbardziej w woj. mazowieckim – niemal 5-krotnie. Znaczący, choć nie na taką skalę, wzrost nastąpił również w woj. łódzkim – o 118,0%. Natomiast największy spadek miał miejsce w woj. opolskim – o prawie 72%.

Tablica A.3

Wpływy na rzecz jednostek samorządu terytorialnego z działu 55 wg województw w latach 2014-2015

Województwo	2014	2015 ^{o/}	dynamika 2014-2015
	w tys. zł		w %
Dolnośląskie	439	302	68,8
Kujawsko-pomorskie	167	136	81,4
Lubelskie	104	81	77,9
Lubuskie	29	49	169,0
Łódzkie	61	133	218,0
Małopolskie	469	698	148,8
Mazowieckie	421	2092	496,9
Opolskie	64	18	28,1
Podkarpackie	139	97	69,8
Podlaskie	48	49	102,1
Pomorskie	1126	1495	132,8
Śląskie	229	293	127,9
Świętokrzyskie	63	18	28,6
Warmińsko-mazurskie	128	175	136,7
Wielkopolskie	229	184	80,3
Zachodniopomorskie	1214	1078	88,8
Razem	4932	6898	139,9

^{o/} Dane obejmują okres od 1 stycznia do 6 grudnia 2015 r.

Opisane zmiany kształtowały strukturę wpływów do budżetów JST w układzie wojewódzkim. W 2014 r. największy udział miały podmioty funkcjonujące na terenie woj. zachodniopomorskiego (24,6%) i pomorskiego (22,8%). W 2015 r. zdecydowanie największą część wpływów ogółem stanowiły kwoty wpłacane przez podmioty świadczące usługi zakwaterowania z woj. mazowieckiego (30,3%) i kolejno z woj. pomorskiego – 21,7%, zachodniopomorskiego – 15,6% oraz małopolskiego – 10,1%. Te cztery województwa łącznie dostarczały JST prawie 78% dochodów ogółem (tab. A.4).

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

Tablica A.4

Udziały poszczególnych województw we wpływach z działu 55 na rzecz JST w latach 2014-2015 (w %)

Województwo	2014	2015
Dolnośląskie	8,9	4,4
Kujawsko-pomorskie	3,4	2,0
Lubelskie	2,1	1,2
Lubuskie	0,6	0,7
Łódzkie	1,2	1,9
Małopolskie	9,5	10,1
Mazowieckie	8,5	30,3
Opolskie	1,3	0,3
Podkarpackie	2,8	1,4
Podlaskie	1,0	0,7
Pomorskie	22,8	21,7
Śląskie	4,6	4,2
Świętokrzyskie	1,3	0,3
Warmińsko-mazurskie	2,6	2,5
Wielkopolskie	4,6	2,7
Zachodniopomorskie	24,6	15,6
Razem	100,0	100,0

2. Wpływy podatkowe z działu 56

a) Wpływy na rzecz budżetu państwa

Wpływy do budżetu państwa z podmiotów funkcjonujących w dziale 56 – *działalność usługowa związana z wyżywieniem* w latach 2014-2016 miały tendencję rosnącą. W 2014 r. wyniosły ponad 588 mln zł, w następnym roku odnotowano wzrost o 19%, do kwoty 701 mln zł, w 2016 r. zwiększyły się o kolejne 12% i wyniosły 784 mln zł. W całym analizowanym okresie wzrost wpływów do budżetu państwa z działu 56 wyniósł 33% (tab. A.5).

Pod względem wysokości wpłacanych kwot na pierwszym miejscu znalazło się woj. mazowieckie, które zasililo budżet centralny w latach 2014-2016 kwotami w wysokości 218,4 mln zł, 242,7 mln zł oraz 303,6 mln zł, co dawało udział w wysokości odpowiednio: 37,1%, 34,6% oraz 38,7%. Na drugiej pozycji było woj. małopolskie, jednak działające tam podmioty świadczące usługi związane z wyżywieniem wpłacały znacznie mniejsze kwoty – 61,8 mln zł w 2014 r., 78,6 mln zł w 2015 r. oraz 78,4 mln zł w 2016 r., a ich udział oscylował między 10% a 11%. Kolejne było woj. dolnośląskie – z kwotami odpowiednio 50,5 mln zł, 67,7 mln zł i 54,8 mln zł. i udziałami od 7,0% do 9,7%. Te cztery województwa dostarczały 56% wszystkich wpływów na rzecz budżetu państwa z działu 56. Budżet państwa w najmniejszym stopniu zasilany był przez podmioty świadczące usługi związane z wyżywieniem zlokalizowane w woj. świętokrzyskim (2014 r. – 0,7%; 2015 r. – 1,2%, 2016 r. – 1,3%) i lubuskim (odpowiednio: 1,7%, 0,9%, 1,6% – tab. A.6).

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

Tablica A.5

Wpływy do budżetu państwa z działu 56 wg województw w latach 2014-2016

Województwo	2014	2015	2016	dynamika		
				2014-2015	2015-2016	2014-2016
	w tys. zł			w %		
Dolnośląskie	50532	67749	54798	134,1	80,9	108,4
Kujawsko-pomorskie	15099	18553	21815	122,9	117,6	144,5
Lubelskie	11906	16720	20034	140,4	119,8	168,3
Lubuskie	10242	6062	12247	59,2	202,0	119,6
Łódzkie	22044	25804	26121	117,1	101,2	118,5
Małopolskie	61837	78650	78435	127,2	99,7	126,8
Mazowieckie	218364	242684	303631	111,1	125,1	139,0
Opolskie	7389	12775	16226	172,9	127,0	219,6
Podkarpackie	9056	15283	14713	168,8	96,3	162,5
Podlaskie	12130	11975	16504	98,7	137,8	136,1
Pomorskie	45274	50403	60625	111,3	120,3	133,9
Śląskie	38202	49513	51185	129,6	103,4	134,0
Świętokrzyskie	3866	8199	10359	212,1	126,3	268,0
Warmińsko-mazurskie	13258	15971	18171	120,5	113,8	137,1
Wielkopolskie	38205	38834	38788	101,6	99,9	101,5
Zachodniopomorskie	30941	41384	40710	133,8	98,4	131,6
Razem	588345	700559	784361	119,1	112,0	133,3

Tablica A.6

Udział poszczególnych województw we wpływach z działu 56 na rzecz budżetu państwa w latach 2014-2016 (w %)

Województwo	2014	2015	2016
Dolnośląskie	8,6	9,7	7,0
Kujawsko-pomorskie	2,6	2,6	2,8
Lubelskie	2,0	2,4	2,6
Lubuskie	1,7	0,9	1,6
Łódzkie	3,7	3,7	3,3
Małopolskie	10,5	11,2	10,0
Mazowieckie	37,1	34,6	38,7
Opolskie	1,3	1,8	2,1
Podkarpackie	1,5	2,2	1,9
Podlaskie	2,1	1,7	2,1
Pomorskie	7,7	7,2	7,7
Śląskie	6,5	7,1	6,5
Świętokrzyskie	0,7	1,2	1,3
Warmińsko-mazurskie	2,3	2,3	2,3
Wielkopolskie	6,5	5,5	4,9
Zachodniopomorskie	5,3	5,9	5,2
Razem	100,0	100,0	100,0

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

b) Wpływy do budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Dane liczbowe udostępnione przez Ministerstwo Finansów dotyczące wpływów do budżetów jednostek samorządu terytorialnego (JST) z działalności podmiotów zakwalifikowanych do działu 56, podobnie jak w przypadku działu 55, dotyczą jedynie lat 2014-2015. W 2014 r. do budżetów JST wpłynęło 4,3 mln zł., w kolejnym roku o prawie 12% mniej – 3,8 mln zł (tab. A.7). Tendencja spadkowa dotyczyła 12 województw. Największy spadek miał miejsce w woj. opolskim (o 43,8%) i łódzkim (o 35,5%). Wśród województw, w których wpływy wzrosły dominowało świętokrzyskie – wzrost o 45%, około 20% wzrost odnotowano także w woj. kujawsko-pomorskim, lubelskim i mazowieckim.

Tablica A.7

Wpływy na rzecz jednostek samorządu terytorialnego z działu 56 wg województw w latach 2014-2015

Województwo	2014	2015 ^{o/}	dynamika 2014-2015
	w tys. zł		w %
Dolnośląskie	324	262	80,9
Kujawsko-pomorskie	106	129	121,7
Lubelskie	158	191	120,9
Lubuskie	85	79	92,9
Łódzkie	234	151	64,5
Małopolskie	463	418	90,3
Mazowieckie	703	878	124,9
Opolskie	105	59	56,2
Podkarpackie	101	100	99,0
Podlaskie	150	147	98,0
Pomorskie	508	338	66,5
Śląskie	426	319	74,9
Świętokrzyskie	62	90	145,2
Warmińsko-mazurskie	152	112	73,7
Wielkopolskie	354	232	65,5
Zachodniopomorskie	417	341	81,8
Razem	4 349	3 846	88,4

^{o/} Dane obejmują okres od 1 stycznia do 6 grudnia 2015 r.

Budżety JST w największym stopniu zasilane były przez podmioty zarejestrowane w woj. mazowieckim. W 2014 r. przekazały one 703 tys. zł, co stanowiło 16% wpływów ogółem. W 2015 r. nastąpił wzrost o 25% do poziomu 878 tys. zł, a udział zwiększył się o 6,6 pkt. proc. Znaczne kwoty dostarczały podmioty z woj. małopolskiego, którego udział 2014 r. wynosił 10,6%, zaś w 2015 r. – 10,9% oraz pomorskiego, odpowiednio: 11,7%, 8,8%. „Listę” zamykały woj. świętokrzyskie i opolskie. Pierwsze z nich przekazało JST w 2014 r. zaledwie 62 tys. zł, czyli 1,4% ogółu dochodów. Jednak w 2015 r. wpływy te wzrosły o 45% (był to największy w stosunku do pozostałych województw wzrost) do poziomu 90 tys. zł, a udział wzrósł do 2,3%. W woj. opolskim natomiast miała miejsce odwrotna sytuacja. W 2014 r. wpływy były wyższe

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

(105 tys. zł, co stanowiło 2,4% wpływów ogółem), niż w 2015 r. (spadek o 44% do poziomu 59 tys. zł i 1,5% – tab. A.8).

Tablica A.8

Udziały poszczególnych województw we wpływach z działu 56 na rzecz JST w latach 2014-2015 (w %)

Województwo	2014	2015
Dolnośląskie	7,4	6,8
Kujawsko-pomorskie	2,4	3,4
Lubelskie	3,6	5,0
Lubuskie	2,0	2,1
Łódzkie	5,4	3,9
Małopolskie	10,6	10,9
Mazowieckie	16,2	22,8
Opolskie	2,4	1,5
Podkarpackie	2,3	2,6
Podlaskie	3,4	3,8
Pomorskie	11,7	8,8
Śląskie	9,8	8,3
Świętokrzyskie	1,4	2,3
Warmińsko-mazurskie	3,5	2,9
Wielkopolskie	8,1	6,0
Zachodniopomorskie	9,6	8,9
Razem	100,0	100,0

3. Wpływy podatkowe z działu 79

a) Wpływy na rzecz budżetu państwa

W latach 2014-2016 wpływy do budżetu państwa z podmiotów funkcjonujących – zgodnie z PKD 2007 w dziale 79 – *działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane* kształtowały się na dość podobnym poziomie (tab. A.9). W 2014 r. wyniosły one ponad 258,1 mln zł, w kolejnym roku były o niemal 11% wyższe (285,8 mln zł), po czym w 2016 r. nastąpił spadek o prawie 2,5% do poziomu 278,8 mln zł. W całym analizowanym okresie wzrost wyniósł 8%. Uwzględniając wpływy budżetowe w układzie wojewódzkim okazuje się, że najwyższe kwoty pochodziły od podmiotów działających na terenie woj. mazowieckiego. Co więcej, wpływy tego województwa do budżetu centralnego w 2016 r. były większe o niemal 16% w porównaniu z 2014 r.

Na drugiej pozycji – pod względem wysokości wpłacanych kwot – we wszystkich analizowanych latach, usytuowało się woj. małopolskie. W tym przypadku wpływy wzrastały co roku, łącznie o ponad 20%. Trzecie miejsce zajęły podmioty funkcjonujące na terenie woj. wielkopolskiego, jednak wysokość ich wpłat co roku malała – w latach 2014-2016 spadek wyniósł prawie 13%.

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

Tablica A.9

Wpływy do budżetu państwa z działu 79 wg województw w latach 2014-2016

Województwo	2014	2015	2016	dynamika		
				2014-2015	2015-2016	2014-2016
	w tys. zł			w %		
Dolnośląskie	18889	18756	21820	99,3	116,3	115,5
Kujawsko-pomorskie	5987	7356	7710	122,9	104,8	128,8
Lubelskie	4988	4794	5138	96,1	107,2	103,0
Lubuskie	2254	2589	2640	114,9	102,0	117,1
Łódzkie	11421	13964	7038	122,3	50,4	61,6
Małopolskie	35495	37538	42708	105,8	113,8	120,3
Mazowieckie	90483	107161	104695	118,4	97,7	115,7
Opolskie	4119	5838	85	141,7	1,4	2,1
Podkarpackie	3690	4197	5303	113,8	126,3	143,7
Podlaskie	2818	3041	2884	107,9	94,8	102,4
Pomorskie	12713	14088	11848	110,8	84,1	93,2
Śląskie	21043	22339	21857	106,2	97,8	103,9
Świętokrzyskie	2011	4404	3936	219,0	89,4	195,7
Warmińsko-mazurskie	2196	1252	4248	57,0	339,2	193,4
Wielkopolskie	28909	25738	25183	89,0	97,8	87,1
Zachodniopomorskie	11094	12744	11732	114,9	92,1	105,7
Razem	258111	285801	278824	110,7	97,6	108,0

Tablica A.10

Udział poszczególnych województw we wpływach z działu 79 na rzecz budżetu państwa w latach 2014-2016 (w %)

Województwo	2014	2015	2016
Dolnośląskie	7,3	6,6	7,8
Kujawsko-pomorskie	2,3	2,6	2,8
Lubelskie	1,9	1,7	1,8
Lubuskie	0,9	0,9	0,9
Łódzkie	4,4	4,9	2,5
Małopolskie	13,8	13,1	15,3
Mazowieckie	35,1	37,5	37,5
Opolskie	1,6	2,0	0,0
Podkarpackie	1,4	1,5	1,9
Podlaskie	1,1	1,1	1,0
Pomorskie	4,9	4,9	4,2
Śląskie	8,2	7,8	7,8
Świętokrzyskie	0,8	1,5	1,4
Warmińsko-mazurskie	0,9	0,4	1,5
Wielkopolskie	11,2	9,0	9,0
Zachodniopomorskie	4,3	4,5	4,2
Razem	100,0	100,0	100,0

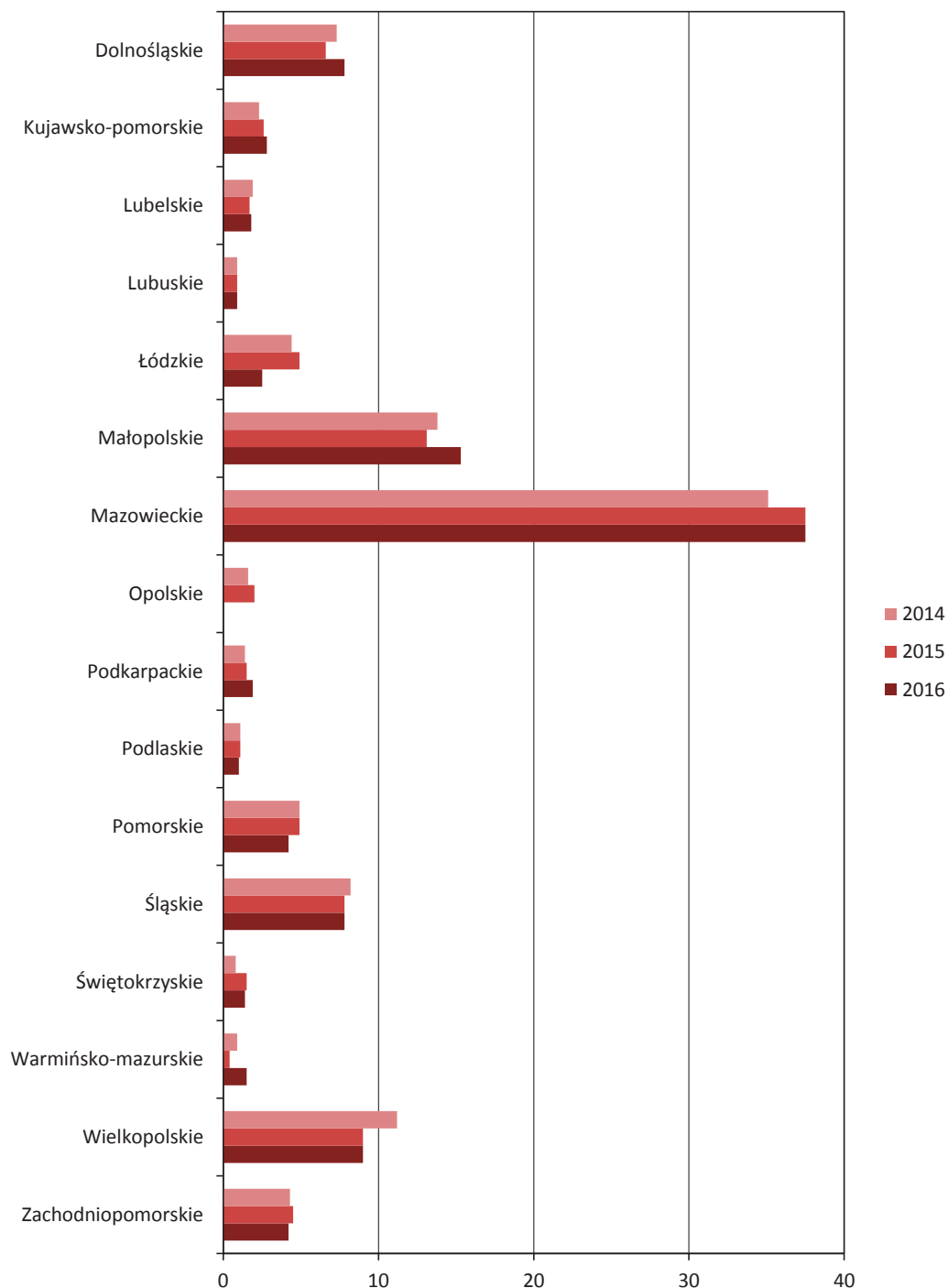
RAPORT

WPLYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

Wykres A.1

Udział poszczególnych województw we wpływach z działu 79 na rzecz budżetu państwa w latach 2014-2016 (w %)

Źródło: Hurtownia danych WHTAX, Ministerstwo Finansów (dotyczy również wykresów A.2-A.4).

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

Pozycja województw wiodących pod względem zasilania budżetu państwa przez podmioty z działu 79 była w latach 2014-2016 ustabilizowana, natomiast województwo zamykające prezentowany „ranking” w każdym roku było inne. W 2014 r. budżet państwa w najmniejszym zakresie zasilaty podmioty funkcjonujące na terenie woj. świętokrzyskiego (wpłaty wyniosły nieco ponad 2 mln zł), jednak w kolejnych dwóch latach ich wpływy wzrosły prawie 2-krotnie i w 2016 r. województwo to usytuowało się na 13 pozycji (z kwotą niemal 4 mln zł). W 2015 r. „listę” zamykało woj. warmińsko-mazurskie (1,2 mln zł). W tym przypadku także nastąpił niemal 2-krotny wzrost wpływów i w 2016 r. województwo to awansowało na 12 pozycję (4,2 mln zł). W 2016 r. ostatnią pozycję miało woj. opolskie (0,9 mln zł). W 2015 r. województwo to znajdowało się na 10 pozycji, a w 2014 r. – na 11, jednak w efekcie znacznego spadku wpływów budżetowych (w całym analizowanym okresie o prawie 98%) w 2016 r. spadło na ostatnie miejsce.

Największe tempo wzrostu wpływów budżetowych w 2016 r. w stosunku do 2014 r. odnotowano w woj. świętokrzyskim (o 95%), następnie we wspomnianym już warmińsko-mazurskim (o 93%) oraz podkarpackim (o 44%). Najniższe, poza wymienionym już opolskim, także w łódzkim (spadek o 38%) i wielkopolskim (o 13%). W 2015 r. w stosunku do 2014 r. wpływy do budżetu państwa wzrosły z podmiotów działających na terenie 12 województw, natomiast w 2016 r. w porównaniu z 2015 r. – z 7.

Opisane zmiany mają swój wyraz w znacznie zróżnicowanych udziałach poszczególnych województw w ogólnej kwocie wpływów do budżetu państwa z działu 79 (tab. A.10, wykres A.1).

Okazuje się, że w latach 2014-2016 ponad 60% wpływów do budżetu państwa pochodzi z podmiotów działających na terenie trzech województw: mazowieckiego, małopolskiego i wielkopolskiego. Jeśli dodatkowo uwzględni się woj. dolnośląskie i śląskie udział ten wynosił ponad 77%. Na podkreślenie zasługuje wyraźna dominacja województwa mazowieckiego, z niemal 38 proc. udziałem.

b) Wpływy na rzecz jednostek samorządu terytorialnego

Podobnie jak w przypadku działów 55 i 56, dane liczbowe udostępnione przez Ministerstwo Finansów dotyczące wpływów do budżetów jednostek samorządu terytorialnego (JST) z działalności podmiotów zakwalifikowanych do działu 79 dotyczą jedynie lat 2014-2015. Co więcej, w niektórych przypadkach w analizie nie można było uwzględnić województwa dolnośląskiego, bowiem w 2015 r. jego wpływy do budżetów JST przyjęły wartość ujemną (tab. A.11). W tej sytuacji niemożliwe było obliczenie dla tego województwa wskaźników dynamiki i struktury (w 2015 r.). Jak wynika z pozyskanych danych, podmioty turystyczne funkcjonujące w dziale 79 wpłacały do budżetów JST znacznie zróżnicowane kwoty. W 2015 r. było to 617 tys. zł, w kolejnym roku miał miejsce spektakularny spadek do poziomu 73 tys. zł, a więc o prawie 90%.

Jak to miało miejsce w przypadku wpływów do budżetu centralnego, także budżety JST w największym stopniu zasilane były przez podmioty działające na terenie woj. mazowieckiego. W 2014 r. wpłaciły one 305 tys. zł, w kolejnym roku już tylko 122 tys. zł. Mimo spadku wpływów o 60% województwo to nie utraciło pozycji lidera w tym względzie. Podmioty z pozostałych województw zasilaty budżety JST w znacznie mniejszym stopniu. Na drugiej pozycji usytuowało się woj. zachodniopomorskie przekazując w 2014 r. 56 tys. zł, zaś w kolejnym – 44 tys. zł, czyli o ok. 22% mniej. Na kolejnym miejscu było woj. śląskie – 52 tys. zł w 2014 r. i 27 tys. zł w 2015 r. (zmniejszenie o ponad 51%).

Ta niekorzystna tendencja spadku wpływów do budżetów JST dotyczyła znacznej większości, bo 11 województw (bez dolnośląskiego). Najbardziej zmniejszyły się wpływy z woj. świętokrzyskiego (o 86,6%), warmińsko-mazurskiego (o 83,0%) i łódzkiego (o 70,0%). W grupie województw, których wpływy wzrosły – najwyższe tempo odnotowano w opolskim (o 181%) i lubuskim (o 169,1%).

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

Tablica A.11

Wpływy na rzecz jednostek samorządu terytorialnego z działu 79 wg województw w latach 2014-2015

Województwo	2014	2015 ^{o/}	dynamika 2014-2015
	w tys. zł		w %
Dolnośląskie	11	-225	-
Kujawsko-pomorskie	9	11	119,7
Lubelskie	8	7	81,3
Lubuskie	3	7	269,1
Łódzkie	10	3	30,0
Małopolskie	47	20	42,5
Mazowieckie	305	122	39,9
Opolskie	1	3	281,0
Podkarpackie	14	5	35,8
Podlaskie	8	13	163,4
Pomorskie	23	10	46,4
Śląskie	52	27	51,2
Świętokrzyskie	30	4	13,4
Warmińsko-mazurskie	27	5	17,0
Wielkopolskie	13	19	149,4
Zachodniopomorskie	56	44	78,2
Razem	617	73	11,9

^{o/} Dane obejmują okres od 1 stycznia do 6 grudnia 2015 r.

Tablica A.12

Udziały poszczególnych województw we wpływach z działu 79 na rzecz JST w latach 2014-2015 (w %)

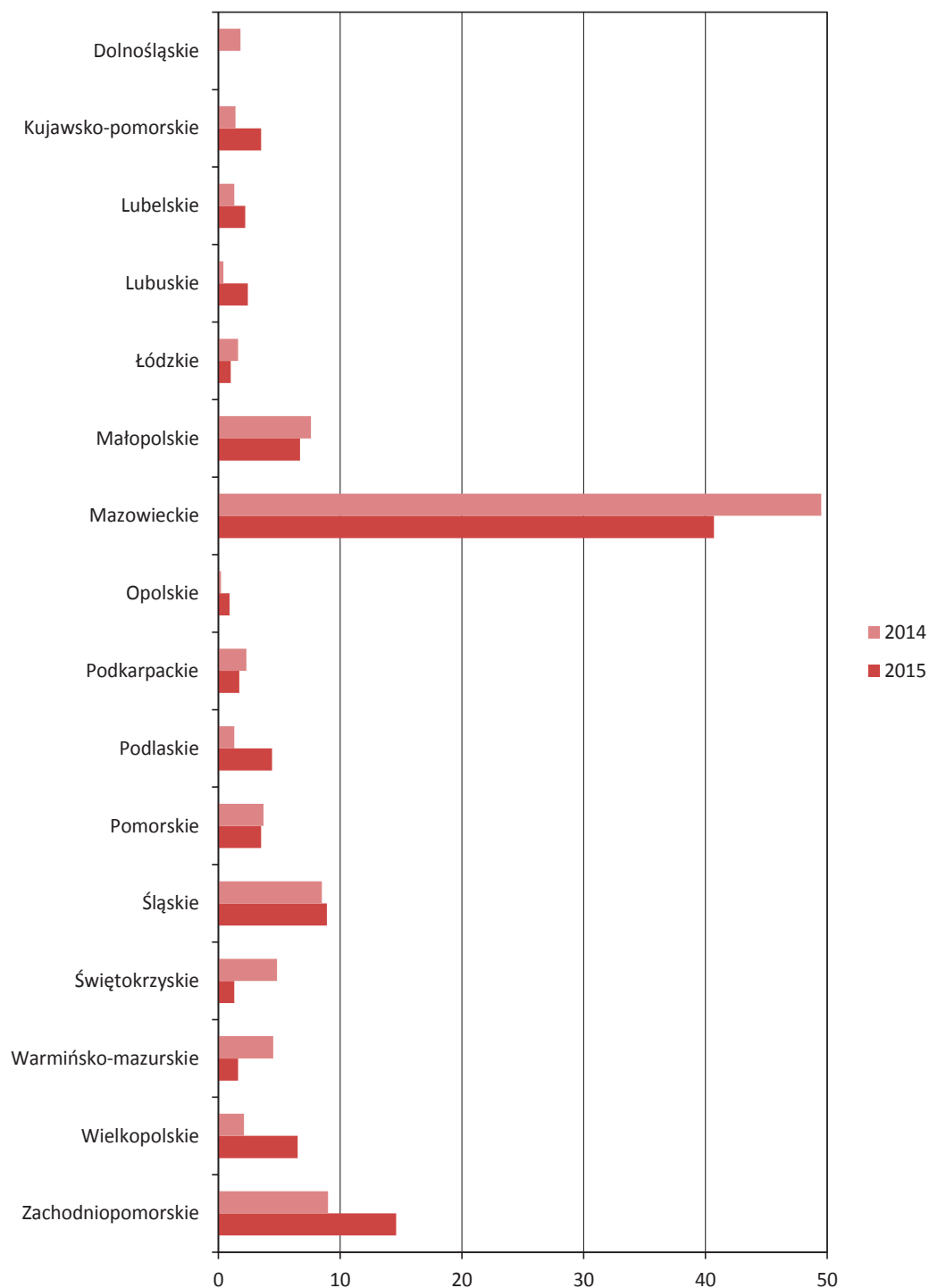
Województwo	2014	2015
Dolnośląskie	1,8	-
Kujawsko-pomorskie	1,4	3,5
Lubelskie	1,3	2,2
Lubuskie	0,4	2,4
Łódzkie	1,6	1,0
Małopolskie	7,6	6,7
Mazowieckie	49,5	40,7
Opolskie	0,2	0,9
Podkarpackie	2,3	1,7
Podlaskie	1,3	4,4
Pomorskie	3,7	3,5
Śląskie	8,5	8,9
Świętokrzyskie	4,8	1,3
Warmińsko-mazurskie	4,5	1,6
Wielkopolskie	2,1	6,5
Zachodniopomorskie	9,0	14,6
Razem	100,0	100,0

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

Wykres A.2

Udziały poszczególnych województw we wpływach z działu 79 na rzecz JST w latach 2014-2015 (w %)

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

Udział woj. mazowieckiego w zasilaniu budżetów JST znacznie przewyższał pozostałe (tab. A.12, wykres A.2). W 2014 r. dostarczyło ono niemal połowę ogółu wpływów, w kolejnym jego udział zmniejszył się o ponad 9 pkt. proc., ale znaczna przewaga utrzymała się. Na drugim miejscu usytuowało się woj. zachodniopomorskie, jednak ze znacznie niższym 9% udziałem w 2014 r. W kolejnym roku udział tego województwa wzrósł o 5,6 pkt. proc. Relatywnie znaczny udział miało także woj. śląskie (odpowiednio 8,5% i 8,9%) oraz małopolskie (7,6% i 6,7%).

4. Wpływy podatkowe z turystyki

Na zakończenie analizy dotyczącej wpływów podatkowych do budżetu centralnego i budżetów jednostek samorządu terytorialnego ukazane zostaną łączne wpływy z trzech wcześniej opisanych działań, a mianowicie:

- 1) 79 – działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane,
- 2) 55 – zakwaterowanie,
- 3) 56 – działalność usługowa związana z wyżywieniem.

Dla przejrzystości rozważań i ułatwienia analizy, w tej części aneksu przy opisywaniu tendencji zachodzących we wszystkich tych działach łącznie (czyli po zsumowaniu danych liczbowych) używane będzie pojęcie turystyka.

a) Wpływy na rzecz budżetu państwa

W latach 2014-2016 wpływy z turystyki wzrastały. W 2014 r. budżet państwa został zasilony kwotą 1 128,1 mln zł, w 2015 r. było to o 21% więcej, czyli 1 363,2 mln zł, w kolejnym roku tempo wzrostu było niższe i wyniosło 7% co oznacza, że z podmiotów turystycznych do budżetu państwa wpłynęło 1 453,0 mln zł. W całym analizowanym okresie wzrost wpływów z turystyki wyniósł 29%. Biorąc pod uwagę wpływy budżetowe z turystyki w układzie wojewódzkim okazuje się, że najwięcej wpłacały podmioty działające na terenie woj. mazowieckiego (w latach 2014-2016 odpowiednio 399,4 mln zł; 407,5 mln zł oraz 516,1 mln zł). Co więcej z roku na rok wpływy te wzrastały, szczególnie dynamicznie w latach 2015-2016 – o prawie 27%. Na drugiej pozycji, we wszystkich analizowanych latach, usytuowało się woj. małopolskie, jednak kwoty wpłacane przez działające tam podmioty turystyczne były znacznie niższe (116,7 mln zł w 2014 r.; 163,3 mln zł w 2015 r. i 172,3 mln zł w 2016 r.). W tym przypadku tempo wzrostu także było bardzo wysokie, ale głównie w latach 2014-2015 – prawie 48%. Trzecie miejsce zajęły podmioty funkcjonujące na terenie woj. dolnośląskiego (odpowiednio: 89,1 mln zł; 130,1 mln zł oraz 110,5 mln zł), wysokość tych wpływów szczególnie dynamicznie wzrosła w latach 2014-2015 – o 47%, zaś w kolejnym roku spadła o ponad 15% (tab. A.13).

W latach 2014-2016 pod względem zasilania budżetu państwa przez podmioty turystyczne, prym wiodły te same województwa, natomiast województwo dostarczające najmniejsze kwoty w każdym roku było inne. W 2014 r. podkarpackie (5 mln zł), w 2015 r. lubuskie (13,7 mln zł), a w 2016 r. opolskie (17,7 mln zł). W przypadku pierwszego z wymienionych województw w analizowanym okresie nastąpił spektakularny – ponad 6-krotny – wzrost wpływów, najwyższy spośród wszystkich województw. W pozostałych dwóch województwach wpływy podatkowe także wzrosły – w bardzo zróżnicowanym tempie – odpowiednio o 33% i 112%.

Wzrost wpływów dotyczył niemal wszystkich województw. Spadek – jedynie dwóch: łódzkiego – w 2016 r. w stosunku do 2014 r. o ponad 25% i wielkopolskiego – jednak w tym przypadku o niepełną 1%.

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

Tablica A.13

Wpływy do budżetu państwa z turystyki (dział 55, 56, 79) wg województw w latach 2014-2016

Województwo	2014	2015	2016	dynamika		
				2014-2015	2015-2016	2014-2016
	w tys. zł			w %		
Dolnośląskie	89085	130998	110464	147,0	84,3	124,0
Kujawsko-pomorskie	26060	34028	43425	130,6	127,6	166,6
Lubelskie	20005	26011	31700	130,0	121,9	158,5
Lubuskie	17103	13668	22725	79,9	166,3	132,9
Łódzkie	60738	105279	44591	173,3	42,4	73,4
Małopolskie	116752	163314	172472	139,9	105,6	147,7
Mazowieckie	399417	407483	516141	102,0	126,7	129,2
Opolskie	8344	20442	17668	245,0	86,4	211,7
Podkarpackie	5018	29405	31309	586,0	106,5	623,9
Podlaskie	20265	20230	24568	99,8	121,4	121,2
Pomorskie	77538	88751	89977	114,5	101,4	116,0
Śląskie	77730	88998	100188	114,5	112,6	128,9
Świętokrzyskie	10841	20495	26086	189,1	127,3	240,6
Warmińsko-mazurskie	23979	21772	40313	90,8	185,2	168,1
Wielkopolskie	87283	103364	86486	118,4	83,7	99,1
Zachodniopomorskie	87987	88953	94899	101,1	106,7	107,9
Razem	1128143	1363191	1453012	120,8	106,6	128,8

Tablica A.14

Udziały poszczególnych województw we wpływach turystyki (działy 55, 56, 79) na rzecz budżetu państwa w latach 2014-2016 (w %)

Województwo	2014	2015	2016
Dolnośląskie	7,9	9,6	7,6
Kujawsko-pomorskie	2,3	2,5	3,0
Lubelskie	1,8	1,9	2,2
Lubuskie	1,5	1,0	1,6
Łódzkie	5,4	7,7	3,1
Małopolskie	10,3	12,0	11,9
Mazowieckie	35,4	29,9	35,5
Opolskie	0,7	1,5	1,2
Podkarpackie	0,4	2,2	2,2
Podlaskie	1,8	1,5	1,7
Pomorskie	6,9	6,5	6,2
Śląskie	6,9	6,5	6,9
Świętokrzyskie	1,0	1,5	1,8
Warmińsko-mazurskie	2,1	1,6	2,8
Wielkopolskie	7,7	7,6	6,0
Zachodniopomorskie	7,8	6,5	6,5
Razem	100,0	100,0	100,0

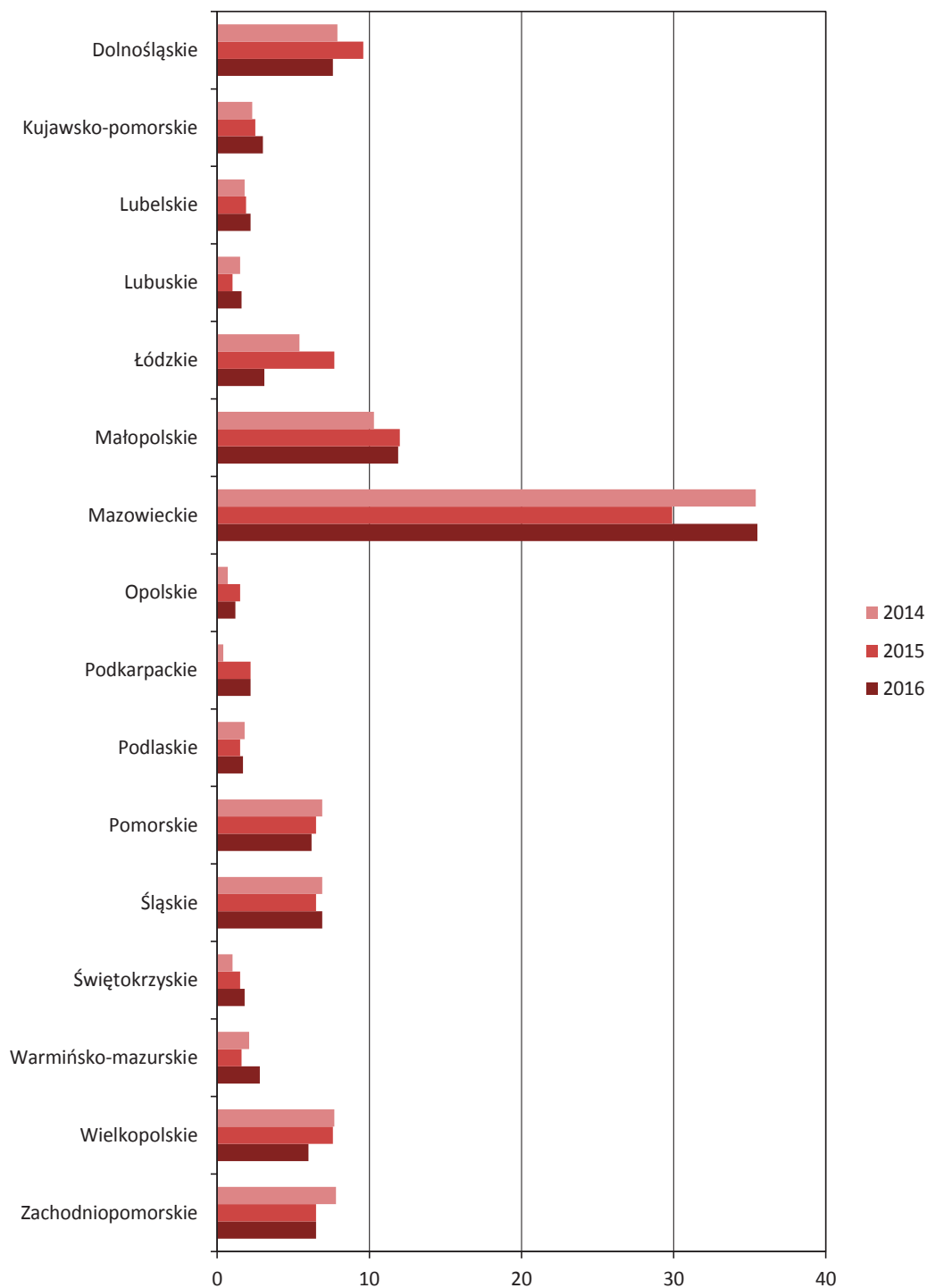
RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

Wykres A.3

Udziały poszczególnych województw we wpływach z turystyki (działy 55, 56, 79)
na rzecz budżetu państwa w latach 2014-2016 (w %)

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

Jak już wykazano, liderami w zasilaniu budżetu państwa wpływami z turystyki w latach 2014-2016 były województwa mazowieckie i małopolskie (tab. A.14, wykres A.3).

Udziały tych województw łącznie w latach 2014-2016 wynosiły odpowiednio 45,7%, 41,9% i 47,4% ogółu dochodów budżetowych z turystyki. Pozostałe województwa miały znacznie mniejsze udziały – w 2016 r. najmniejsze: woj. opolskie (1,2%), lubuskie (1,6%), podlaskie (1,7%) oraz świętokrzyskie (1,8%).

b) Wpływy do budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Łączne wpływy z podmiotów zakwalifikowanych do działów 55, 56 i 79 do budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2014 r. wyniosły 9,9 mln zł, zaś w 2015 r. 10,8 mln zł, co oznacza, iż wzrosły o 9,3% (tab. A.15).

Tablica A.15

Wpływy na rzecz jednostek samorządu terytorialnego z turystyki (działy 55, 56, 79) wg województw w latach 2014-2015

Województwo	2014	2015 ^{o/}	dynamika 2014-2015
	w tys. zł		w %
Dolnośląskie	774	338	43,7
Kujawsko-pomorskie	282	275	97,5
Lubelskie	271	278	102,6
Lubuskie	117	136	116,2
Łódzkie	306	288	94,1
Małopolskie	979	1136	116,0
Mazowieckie	1430	3092	216,2
Opolskie	170	80	47,1
Podkarpackie	254	203	79,9
Podlaskie	206	209	101,5
Pomorskie	1657	1843	111,2
Śląskie	707	639	90,4
Świętokrzyskie	154	112	72,7
Warmińsko-mazurskie	307	291	94,8
Wielkopolskie	596	435	73,0
Zachodniopomorskie	1687	1463	86,7
Razem	9897	10817	109,3

^{o/}Dane obejmują okres od 1 stycznia do 6 grudnia 2015 r.

Najwyższe kwoty pochodziły z województwa mazowieckiego i pomorskiego, przy czym w 2014 r. liderem było pomorskie z kwotą 1,6 mln zł, zaś mazowieckie zasilając JST kwotą 1,4 mln zł znalaz-

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

zło się na drugiej pozycji, natomiast w 2015 r. kolejność była odwrotna – podmioty z woj. mazowieckiego wpłaciły 3,1 mln zł, zaś z pomorskiego 1,8 mln zł. Także tempo wzrostu wpływów z woj. mazowieckiego było najwyższe – w 2015 r. w stosunku do roku poprzedniego wzrost wyniósł 116%. W przypadku woj. pomorskiego było to 11%. W obu latach na trzeciej pozycji usytuowało się woj. zachodniopomorskie (odpowiednio: 1,6 mln zł i 1,5 mln zł). Województwo to, ze spadkiem wpływów o ponad 13%, znalazło się w większej grupie województw, w których odnotowano zmniejszenie wpływów do budżetów JST. Największy spadek nastąpił w woj. dolnośląskim – o ponad 56% i opolskim – o 13%.

W strukturze wpływów ogółem dominowało woj. mazowieckie, co więcej jego udział wzrósł o 14,2 pkt. proc. (z 14,4% do 28,6%) – tab. A.16, wykres A.4.

Tablica A.16

Udziały poszczególnych województw we wpływach z turystyki (działy 55, 56, 79) na rzecz JST w latach 2014-2015 (w %)

Województwo	2014	2015
Dolnośląskie	7,8	3,1
Kujawsko-pomorskie	2,8	2,5
Lubelskie	2,7	2,6
Lubuskie	1,2	1,3
Łódzkie	3,1	2,7
Małopolskie	9,9	10,5
Mazowieckie	14,4	28,6
Opolskie	1,7	0,7
Podkarpackie	2,6	1,9
Podlaskie	2,1	1,9
Pomorskie	16,7	17,0
Śląskie	7,1	5,9
Świętokrzyskie	1,6	1,0
Warmińsko-mazurskie	3,1	2,7
Wielkopolskie	6,0	4,0
Zachodniopomorskie	17,0	13,5
Razem	100,0	100,0

Znaczny udział miało woj. pomorskie, przy czym wzrósł on nieznacznie – o 0,3 pkt. proc. (z 16,7% do 17,0%) oraz zachodniopomorskie, lecz jego udział zmalał o 3,5 pkt. proc. (z 17% do 13,5%). W 2015 r. te 3 województwa miały 59% udział we wpływach JST z turystyki ogółem i było to o 10,9 pkt. proc. więcej niż w 2014 r.

Najmniejszy udział we wpływach z turystyki miały trzy województwa: lubuskie (2014 r. – 1,2%, 2015 r. – 1,3%), opolskie (odpowiednio: 1,7%, 0,7%) oraz świętokrzyskie (1,6% i 1,0%).

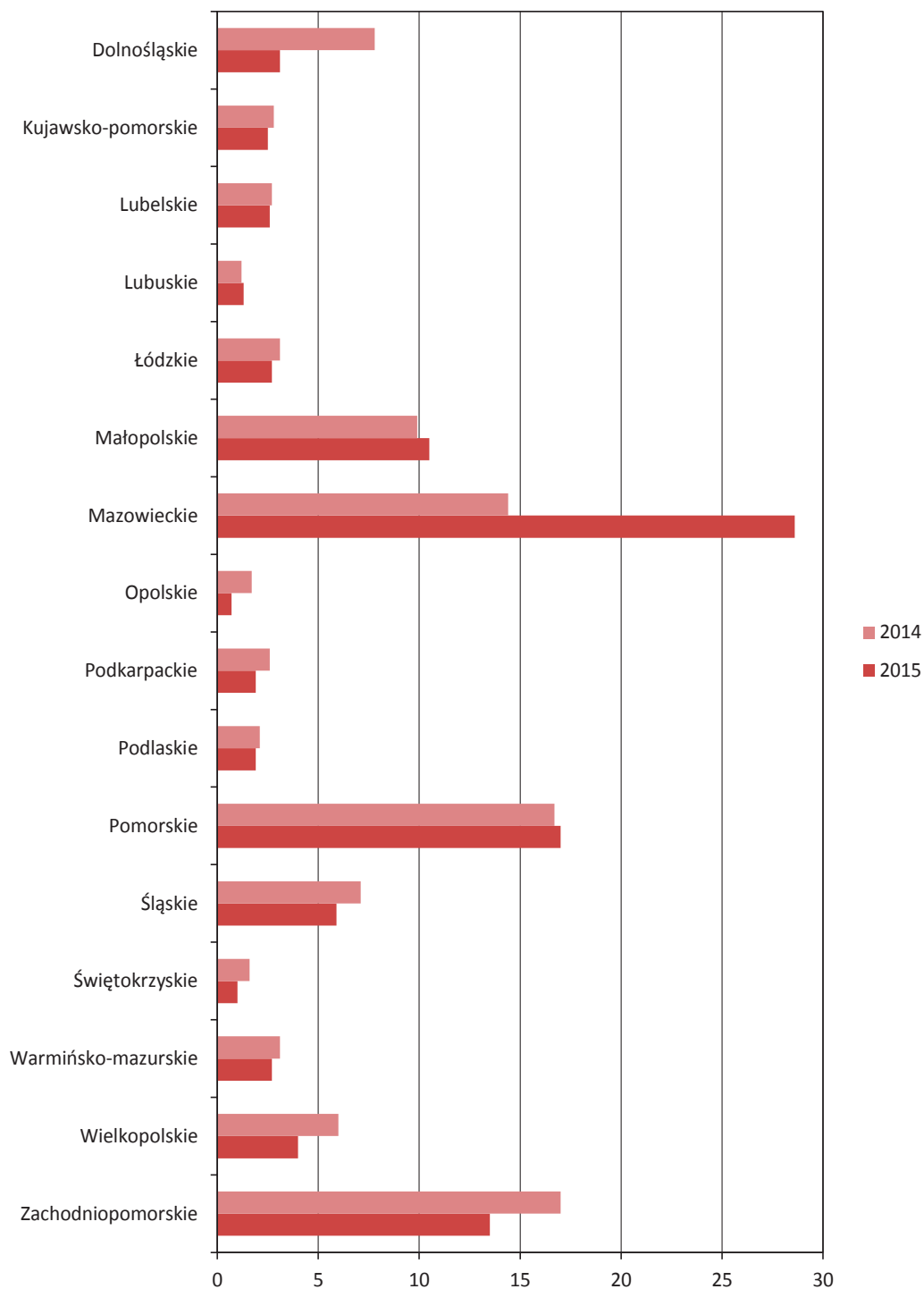
RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

Wykres A.4

Udziały poszczególnych województw we wpływach z turystyki (działy 55, 56, 79) na rzecz JST w latach 2014-2015 (w %)

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

B. Wydatki na turystykę z budżetu centralnego i budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Finansowanie turystyki w Polsce odbywa się poprzez dystrybucję funduszy przeznaczonych na ten cel zarówno przez administrację rządową – budżet centralny, jak i samorządową – budżety: wojewódzkie, powiatowe, miast na prawach powiatu oraz gminne. Rozwój turystyki w Polsce wspierany jest także ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

1. Wydatki z budżetu państwa

W ujęciu zadaniowym budżetu państwa wpisane jest zadanie „Wsparcie i promocja turystyki”. W latach 2014-2015 sfinansowano z niego działania na rzecz podnoszenia konkurencyjności produktów turystycznych oraz wzmocnienia turystycznego wizerunku Polski. Wspierane były także działania w zakresie podnoszenia jakości usług turystycznych, promowania idei kształcenia i doskonalenia kadr dla turystyki. Zadanie obejmowało również swym zakresem działania marketingowe i promocyjne, mające na celu utrzymanie liczby przyjazdów turystów zagranicznych na dotychczasowym poziomie, a terenie niektórych wojewodów – zapewnienie właściwych kwalifikacji przewodników górskich¹. W 2016 r. działania państwa w obszarze turystyki zostały wzbogacone o zadania ukierunkowane na wzmacnianie jej innowacyjności. Szczególną rolę w tym zakresie odgrywało wspieranie rozwoju sektora turystyki oraz jakości usług i produktów turystycznych. Realizacja działań w obszarze promocji Polski za granicą odbywała się poprzez badania marketingowe, współpracę międzynarodową oraz koncentrację działań promocyjnych na rynkach objętych działalnością Zagranicznych Ośrodków Polskiej Organizacji Turystycznej (ZOPOT), a także na rynkach dalekich i sąsiedzkich będących poza zasięgiem ZOPOT². Działania państwa w ramach zadania „Wsparcie i promocja turystyki” realizowane są przez Ministerstwo Sportu i Turystyki, Ministerstwo Rozwoju, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa, a promocją zajmuje się głównie Polska Organizacja Turystyczna.

Tablica A.17

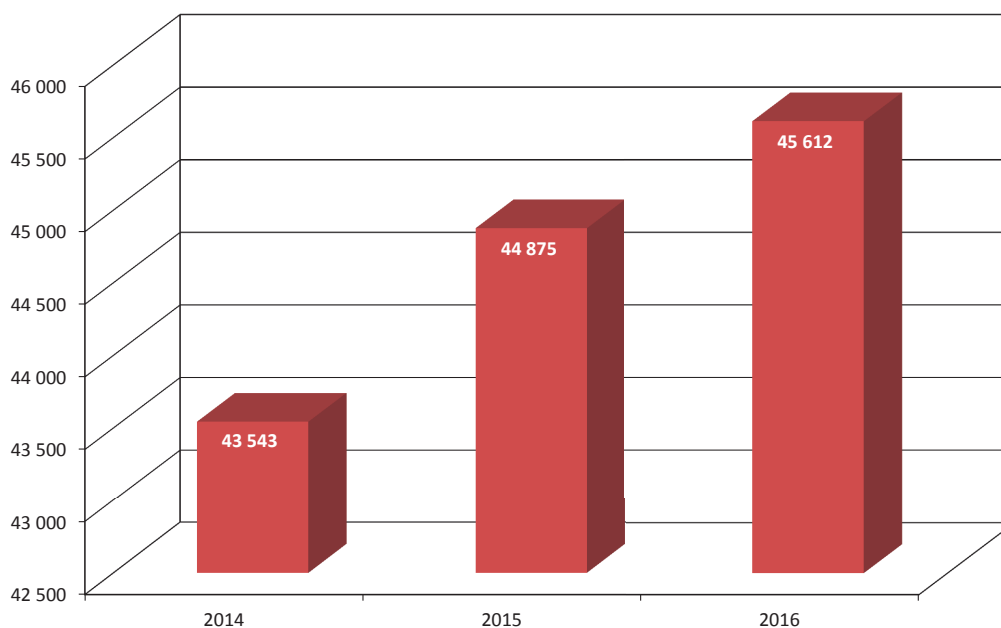
Wydatki budżetu państwa ogółem i na turystykę w latach 2014-2016

Wydatki budżetu państwa	2014	2015	2016	Dynamika		
				2014-2015	2015-2016	2014-2016
	w tys. zł			w %		
Ogółem	312 519 527	331 743 437	360 092 781	106,2	108,5	115,2
Turystyka	43 543	44 875	45 612	103,1	101,6	104,8

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu państwa z lat 2014-2016, Ministerstwo Finansów, Warszawa.

¹ Informacja o wykonaniu wydatków w układzie zadaniowym w 2015 r., Rada Ministrów, Warszawa 2016, <http://www.mf.gov.pl> oraz *Wsparcie dla mikro, małych lub średnich przedsiębiorców*, Portal funduszy Europejskich, <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/skorzystaj/wsparcie-dla-mikro-malych-lub-srednich-przedsiębiorców>.

² Informacja o wykonaniu wydatków w układzie zadaniowym w 2016 r., Rada Ministrów, Warszawa 2017, <http://www.mf.gov.pl>.

Wykres A.5**Wydatki budżetu państwa na turystykę w latach 2014-2016 (w tys. zł)**

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu państwa z lat 2014-2016, Ministerstwo Finansów, Warszawa.

W latach 2014-2016 wydatki na turystykę wzrastały, jednak w mniejszym tempie niż wydatki ogółem (tab. A.17, wykres A.5). Oznacza to, że rola turystyki w polityce gospodarczej państwa w tym czasie relatywnie zmalała.

2. Wydatki z budżetów wojewódzkich

Wydatki na turystykę poniesione przez budżety wojewódzkie w latach 2014-2016 były znacznie zróżnicowane (tab. A.18). W 2015 r. w stosunku do roku poprzedniego wydatki ogółem wzrosły ponad 4-krotnie (z ok. 81,5 mln zł do 329,5 mln zł), zaś w kolejnym roku zmalały o prawie 90% (do 35,5 mln zł). Spadek wsparcia w 2016 r., po korzystnym okresie 2014-2015, miał miejsce niemal we wszystkich województwach, w niektórych na znaczną skalę (wykres A.6). W latach 2014-2015 wzrost wydatków nastąpił w 11 województwach; największy w woj. podkarpackim (niemal 60-krotny), znaczne wzrosty odnotowano także w woj. lubuskim (ponad 21 razy) oraz podlaskim i świętokrzyskim (ponad 10-krotny). W pozostałych województwach w tym czasie ograniczono wydatki na turystykę, najbardziej w woj. opolskim (o niemal 70%) i śląskim (o ok. 66%). Natomiast w latach 2015-2016 wzrost wydatków odnotowano tylko w woj. pomorskim – o 46%. W pozostałych wsparcie ograniczono, niekiedy znacznie – w lubelskim o ponad 99%, a w podkarpackim i podlaskim o ponad 98%.

Rok 2015 okazał się szczególnie korzystny dla pięciu województw, a mianowicie: lubelskiego (gdzie wydatkowano 42,6 mln zł), podkarpackiego (65,5 mln zł), podlaskiego (42,7 mln zł), świętokrzyskiego

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

(44,8 mln zł) oraz warmińsko-mazurskiego (81,4 mln zł). Województwa te skonsumowały łącznie ponad 84% wsparcia ze strony budżetów wojewódzkich ogółem.

Tablica A.18

Wydatki z budżetów województw na turystykę wg województw w latach 2014-2016

Województwo	2014	2015	2016	Dynamika		
				2014-2015	2015-2016	2014-2016
	w tys. zł			w %		
Dolnośląskie	2 787	3 061	2 363	109,8	77,2	84,8
Kujawsko-pomorskie	4 837	3 327	632	68,8	19,0	13,1
Lubelskie	10 922	42 633	342	390,3	0,8	3,1
Lubuskie	263	5 710	337	2169,1	5,9	128,1
Łódzkie	1 975	3 803	962	192,5	25,3	48,7
Małopolskie	13 163	9 508	7 317	72,2	77,0	55,6
Mazowieckie	3 439	8 594	3 248	249,9	37,8	94,4
Opolskie	9 352	2 866	789	30,6	27,5	8,4
Podkarpackie	1 139	65 520	897	5750,6	1,4	78,8
Podlaskie	4 165	42 688	713	1024,9	1,7	17,1
Pomorskie	4 232	3 734	5 454	88,3	146,0	128,9
Śląskie	4 769	1 615	213	33,9	13,2	4,5
Świętokrzyskie	3 757	44 786	3 337	1192,0	7,5	88,8
Warmińsko-mazurskie	11 269	81 416	6 994	722,5	8,6	62,1
Wielkopolskie	808	1 347	625	166,8	46,4	77,4
Zachodniopomorskie	4 583	8 907	1 243	194,3	14,0	27,1
Razem	81 463	329 515	35 468	404,5	10,8	43,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS. (dotyczy również tablic A.19-A.23).

Zróżnicowany poziom wydatków w poszczególnych województwach powoduje, że ich udziały w wydatkach ogółem także były bardzo zróżnicowane (tab. A.19). W roku 2014 i 2016 najwyższy udział miało woj. małopolskie (odpowiednio 16,2% oraz 20,6%), zaś w 2015 r. – warmińsko-mazurskie (24,7%). Wysokie udziały w latach 2014-2015 miało także woj. lubelskie (odpowiednio 13,4% i 12,9%), jednak w 2016 r. jego „pozycja” znacznie spadła i z 1% udziałem zajęło 12 pozycję. Najniższe udziały w 2014 r. miały województwa: lubuskie (0,3%), wielkopolskie (1,0%) i podkarpackie (1,4%). W 2015 r. także wielkopolskie (z jeszcze mniejszym udziałem niż rok wcześniej, wynoszącym 0,4%), śląskie (0,5%), dolnośląskie i opolskie (po 0,9%). W 2016 r. ponownie śląskie (0,6%) oraz lubelskie i lubuskie (po 1,0%).

Warto także zwrócić uwagę na znaczną rozpiętość między najwyższym i najniższym udziałami województw w wydatkach budżetów wojewódzkich. W 2014 r. było to 15,9 pkt. proc.; (woj. lubuskie – 0,3% i woj. małopolskie – 16,2%) w 2015 r. – 24,3 pkt. proc. (woj. wielkopolskie – 0,4% i woj. warmińsko-mazurskie – 24,7%), a w 2016 r. – 20,0 pkt. proc. (woj. śląskie – 0,6% i woj. małopolskie – 20,6%).

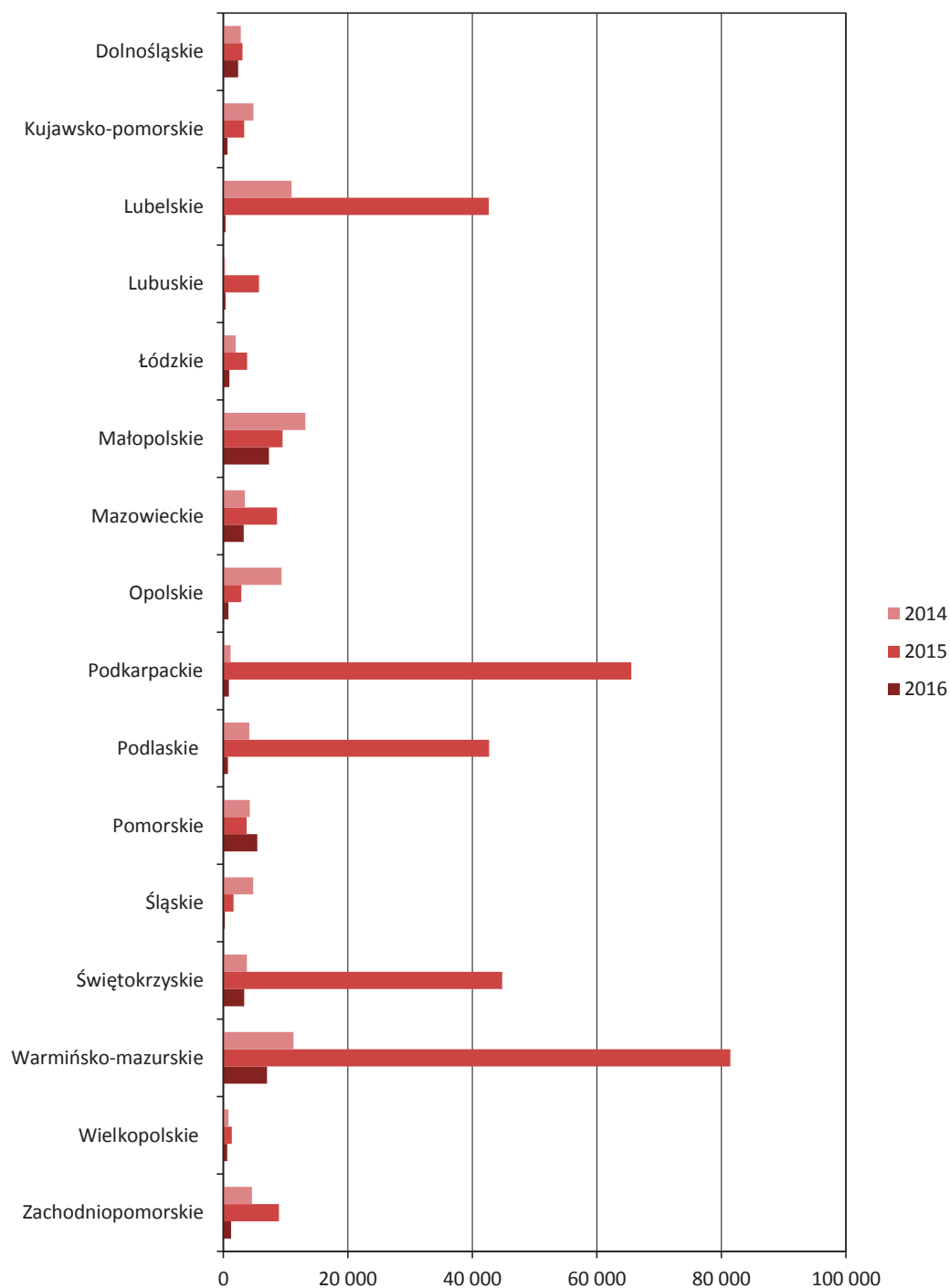
RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

Wykres A.6

Wydatki z budżetów województw na turystykę w latach 2014-2016 wg województw (w tys. zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS. (dotyczy również wykresów A.6-A.8).

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTURY

Tablica A.19

Udział poszczególnych województw w wydatkach ogółem z budżetów wojewódzkich w latach 2014-2016 (w %)

Województwo	2014	2015	2016
Dolnośląskie	3,4	0,9	6,7
Kujawsko-pomorskie	5,9	1,0	1,8
Lubelskie	13,4	12,9	1,0
Lubuskie	0,3	1,7	1,0
Łódzkie	2,4	1,2	2,7
Małopolskie	16,2	2,9	20,6
Mazowieckie	4,2	2,6	9,2
Opolskie	11,5	0,9	2,2
Podkarpackie	1,4	19,9	2,5
Podlaskie	5,1	13,0	2,0
Pomorskie	5,2	1,1	15,4
Śląskie	5,9	0,5	0,6
Świętokrzyskie	4,6	13,6	9,4
Warmińsko-mazurskie	13,8	24,7	19,7
Wielkopolskie	1,0	0,4	1,8
Zachodniopomorskie	5,6	2,7	3,5
Razem	100,0	100,0	100,0

3. Wydatki z budżetów powiatów

Znaczne zróżnicowanie wydatków ponoszonych na turystykę w latach objętych analizą dotyczyło nie tylko budżetów wojewódzkich, ale także powiatowych (tab. A.20, wykres A.7). W 2015 r. wydatki ogółem wzrosły niemal 3-krotnie w stosunku do 2014 r. (z 30,2 mln zł do 87,3 mln zł), zaś w kolejnym roku spadły o ponad 85% (do poziomu 13,0 mln zł).

W latach 2014-2015 wzrost wydatków z budżetów powiatów dokonał się w dziewięciu województwach, przy czym największa zmiana nastąpiła w woj. podkarpackim – ponad 65-krotny wzrost. Duży, jednak już nie tak spektakularny wzrost miał miejsce w woj. warmińsko-mazurskim – ponad 11 razy. W siedmiu województwach powiaty ograniczyły wydatki, najbardziej w woj. lubuskim (o ponad 97%), a także śląskim (o prawie 75%) i opolskim (o prawie 72%).

W 2016 r. jedynie na terenie pięciu województw budżety powiatowe zwiększyły swoje wydatki w stosunku do roku poprzedniego. W największym stopniu w woj. opolskim – o ponad 40% (po znacznym spadku w 2015 r.), kujawsko-pomorskim (29,2%) oraz łódzkim (27%).

W najkorzystniejszym 2015 r. województwa podkarpackie, podlaskie i warmińsko-mazurskie wydatkowały odpowiednio 30,3 mln zł, 16,0 mln zł i 21,1 mln zł, co stanowiło 77,4% ogółu wydatków poniesionych przez powiaty. O skali zmian, które zaszły w kolejnym roku świadczy fakt, że ich udział zmniejszył się do niespełna 12%.

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

Tablica A.20

Wydatki z budżetów powiatów na turystykę wg województw w latach 2014-2016

Województwo	2014	2015	2016	Dynamika		
				2014-2015	2015-2016	2014-2016
	w tys. zł			w %		
Dolnośląskie	1 278	755	333	59,1	44,1	26,0
Kujawsko-pomorskie	925	612	791	66,2	129,2	85,5
Lubelskie	694	745	798	107,3	107,1	114,9
Lubuskie	5 299	150	52	2,8	34,4	1,0
Łódzkie	156	144	183	91,9	127,0	116,7
Małopolskie	5 783	7 585	6 970	131,2	91,9	120,5
Mazowieckie	1 354	1 517	295	112,0	19,5	21,8
Opolskie	85	24	34	28,3	140,5	39,8
Podkarpackie	466	30 327	737	6510,1	2,4	158,2
Podlaskie	7 962	16 043	208	201,5	1,3	2,6
Pomorskie	808	4 259	437	526,9	10,3	54,1
Śląskie	2 206	563	632	25,5	112,2	28,6
Świętokrzyskie	262	2 034	225	775,5	11,1	85,9
Warmińsko-mazurskie	1 869	21 168	580	1132,6	2,7	31,0
Wielkopolskie	678	659	639	97,2	97,0	94,2
Zachodniopomorskie	341	685	124	200,7	18,1	36,3
Razem	30 167	87 270	13 036	289,3	14,9	43,2

Tablica A.21

Udział poszczególnych województw w wydatkach z budżetów powiatów w latach 2014-2016 (w %)

Województwo	2014	2015	2016
Dolnośląskie	4,2	0,9	2,6
Kujawsko-pomorskie	3,1	0,7	6,1
Lubelskie	2,3	0,9	6,1
Lubuskie	17,6	0,2	0,4
Łódzkie	0,5	0,2	1,4
Małopolskie	19,2	8,7	53,5
Mazowieckie	4,5	1,7	2,3
Opolskie	0,3	0,1	0,3
Podkarpackie	1,5	34,8	5,7
Podlaskie	26,4	18,4	1,6
Pomorskie	2,7	4,9	3,4
Śląskie	7,3	0,7	4,9
Świętokrzyskie	0,9	2,3	1,7
Warmińsko-mazurskie	6,2	24,3	4,5
Wielkopolskie	2,3	0,8	4,9
Zachodniopomorskie	1,1	0,8	1,0
Razem	100,0	100,0	100,0

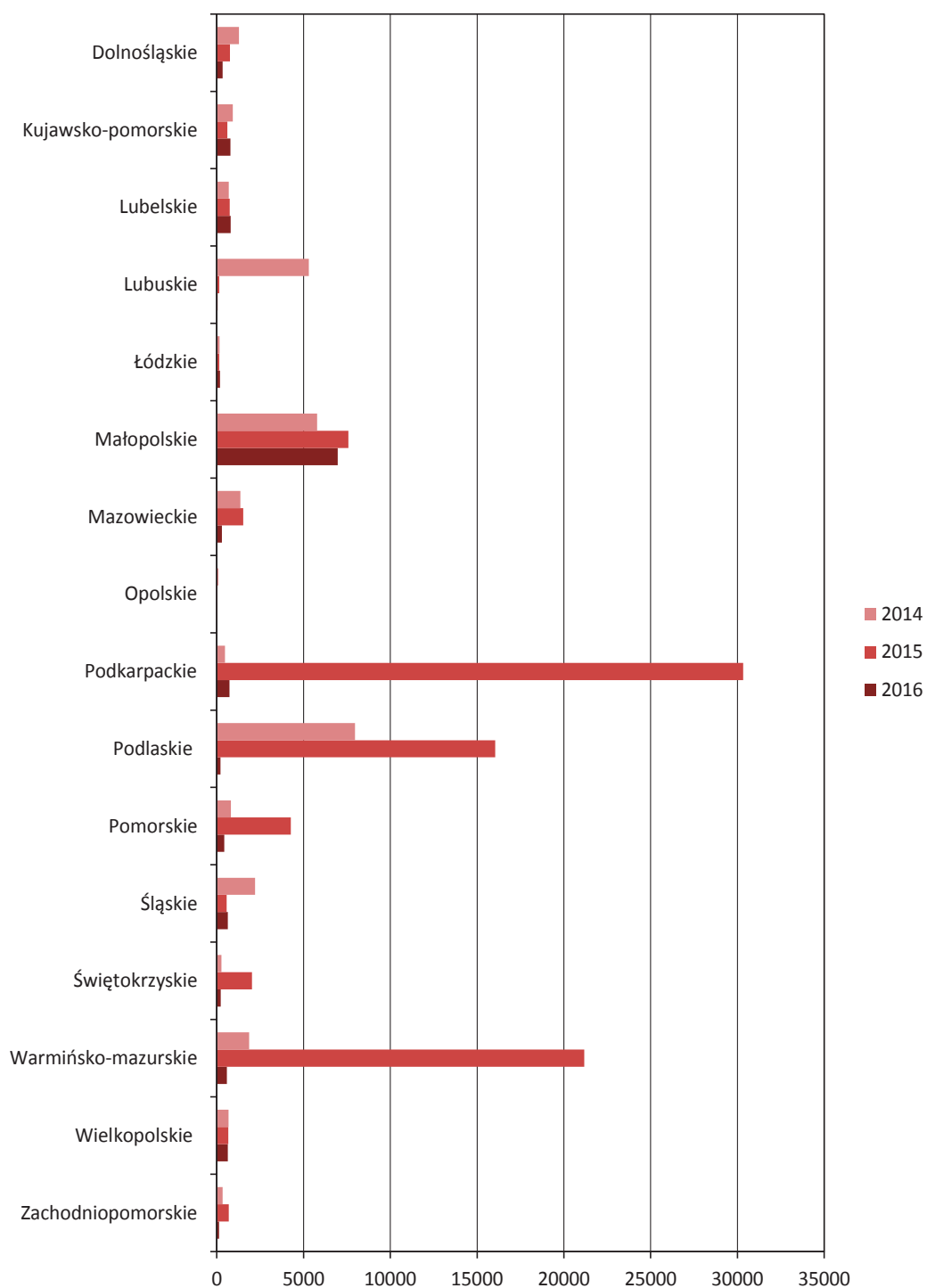
RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

Wykres A.7

Wydatki z budżetów powiatów na turystykę wg województw w latach 2014-2016 (w tys. zł)

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

Uwzględniając najwyższe i najniższe udziały sytuacja kształtowała się następująco (tab. A.21). W 2014 r. najwyższy udział miało województwo podlaskie (26,4%), w 2015 r. – podkarpackie (34,8%), zaś w 2016 r. – małopolskie (53,5%). Najniższe udziały we wszystkich latach miało woj. opolskie (odpowiednio 0,3%, 0,1% i 0,3%). Różnice między wydatkami z budżetów powiatowych w tych województwach były więc większe niż w przypadku budżetów wojewódzkich i wynosiły w poszczególnych latach: 26,1 pkt. proc., 34,8 pkt. proc. oraz 53,2 pkt. proc.

4. Wydatki z budżetów gmin i miast na prawach powiatu

Z budżetów gmin i miast na prawach powiatu najwięcej środków na turystykę przeznaczono w 2014 r. – 329,7 mln zł. W kolejnym roku wydano o ponad 25% mniej (244,8 mln zł), zaś w 2016 r. nastąpiło zmniejszenie o kolejne 60% – do poziomu 98,6 mln zł (tab. A.22). Podobnie jak w przypadku budżetów wojewódzkich i powiatowych, wydatki z budżetów gmin i miast na prawach powiatu także malały. W latach 2014-2015 spadek odnotowano w jedenastu województwach, największy w kujawsko-pomorskim – o prawie 85%. W grupie pięciu województw, w których wydatki wzrosły, dominowało podkarpackie, ze wskaźnikiem przekraczającym 160%, następnie warmiń-

Tablica A.22

Wydatki z budżetów gmin i miast na prawach powiatu na turystykę wg województw w latach 2014-2016

Województwo	2014	2015	2016	Dynamika		
				2014-2015	2015-2016	2015-2016
	w tys. zł			w %		
Dolnośląskie	28 459	11 110	7 538	39,0	67,9	26,5
Kujawsko-pomorskie	11 999	1 844	3 306	15,4	179,3	27,6
Lubelskie	21 971	23 779	5 880	108,2	24,7	26,8
Lubuskie	13 638	5 172	8 986	37,9	173,8	65,9
Łódzkie	8 825	6 916	9 037	78,4	130,7	102,4
Małopolskie	19 163	28 413	6 797	148,3	23,9	35,5
Mazowieckie	24 890	13 225	2 891	53,1	21,9	11,6
Opolskie	3 558	4 051	2 983	113,9	73,6	83,9
Podkarpackie	6 412	16 847	2 394	262,8	14,2	37,3
Podlaskie	21 954	8 264	2 130	37,6	25,8	9,7
Pomorskie	47 076	20 578	13 972	43,7	67,9	29,7
Śląskie	22 086	18 186	3 509	82,3	19,3	15,9
Świętokrzyskie	12 169	7 027	1 357	57,8	19,3	11,1
Warmińsko-mazurskie	18 752	35 690	5 505	190,3	15,4	29,4
Wielkopolskie	26 328	18 035	9 671	68,5	53,6	36,7
Zachodniopomorskie	42 454	25 659	12 670	60,4	49,4	29,8
Razem	329 733	244 794	98 624	74,2	40,3	29,9

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

sko-mazurskie (90,3%). W latach 2015-2016 wydatki z budżetów gmin i miast na prawach powiatu wzrosły zaledwie w trzech województwach: kujawsko-pomorskim (79,3%), lubuskim (73,8%) i łódzkim (30,7%). W pozostałych wydatki ograniczono, najbardziej w podkarpackim i warmińsko-mazurskim (po ok. 85%).

Tablica A.23

Udział poszczególnych województw w wydatkach z budżetów gmin i miast na prawach powiatu w latach 2014-2016 (w %)

Województwo	2014	2015	2016
Dolnośląskie	8,6	4,5	7,6
Kujawsko-pomorskie	3,6	0,8	3,4
Lubelskie	6,7	9,7	6,0
Lubuskie	4,1	2,1	9,1
Łódzkie	2,7	2,8	9,2
Małopolskie	5,8	11,6	6,9
Mazowieckie	7,6	5,4	2,9
Opolskie	1,1	1,7	3,0
Podkarpackie	1,9	6,9	2,4
Podlaskie	6,7	3,4	2,2
Pomorskie	14,3	8,4	14,2
Śląskie	6,7	7,4	3,6
Świętokrzyskie	3,7	2,9	1,4
Warmińsko-mazurskie	5,7	14,6	5,6
Wielkopolskie	8,0	7,4	9,8
Zachodniopomorskie	12,9	10,5	12,9
Razem	100,0	100,0	100,0

We wspomnianym najkorzystniejszym 2014 r. największymi beneficjentami pomocy ze strony gmin i miast na prawach powiatu były województwa: pomorskie (wydatkowano tam 47,1 mln zł, co stanowiło 14,3% wydatków ogółem) oraz zachodniopomorskie (42,5 mln zł – 12,9%) (tab. A.23, wykres A.8).

W 2015 r. na pozycję lidera wysunęło się woj. warmińsko-mazurskie (35,7 zł – 14,6%), na drugiej pozycji znalazło się woj. małopolskie (28,4 mln zł – 11,6%). W 2016 r. ponownie były to te same województwa co w 2014 r. ze wsparciem wynoszącym odpowiednio: 14,0 mln zł – 14,2% i 12,7 mln zł – 12,9%.

Różnica między województwami, w których udział finansowania turystyki z budżetów gmin i miast na prawach powiatu był najwyższy i najniższy wynosiła w: 2014 r. – 13,2 pkt. proc. (woj. opolskie – 1,1% i woj. pomorskie – 14,3%), 2015 r. – 13,8 pkt. proc. (woj. kujawsko-pomorskie – 0,8% i woj. warmińsko-mazurskie – 14,6%) oraz 12,8 pkt. proc. (woj. świętokrzyskie – 1,4% i woj. pomorskie – 14,2%). Oznacza to, że w porównaniu do budżetów wojewódzkich i powiatowych, dysproporcje były najmniejsze.

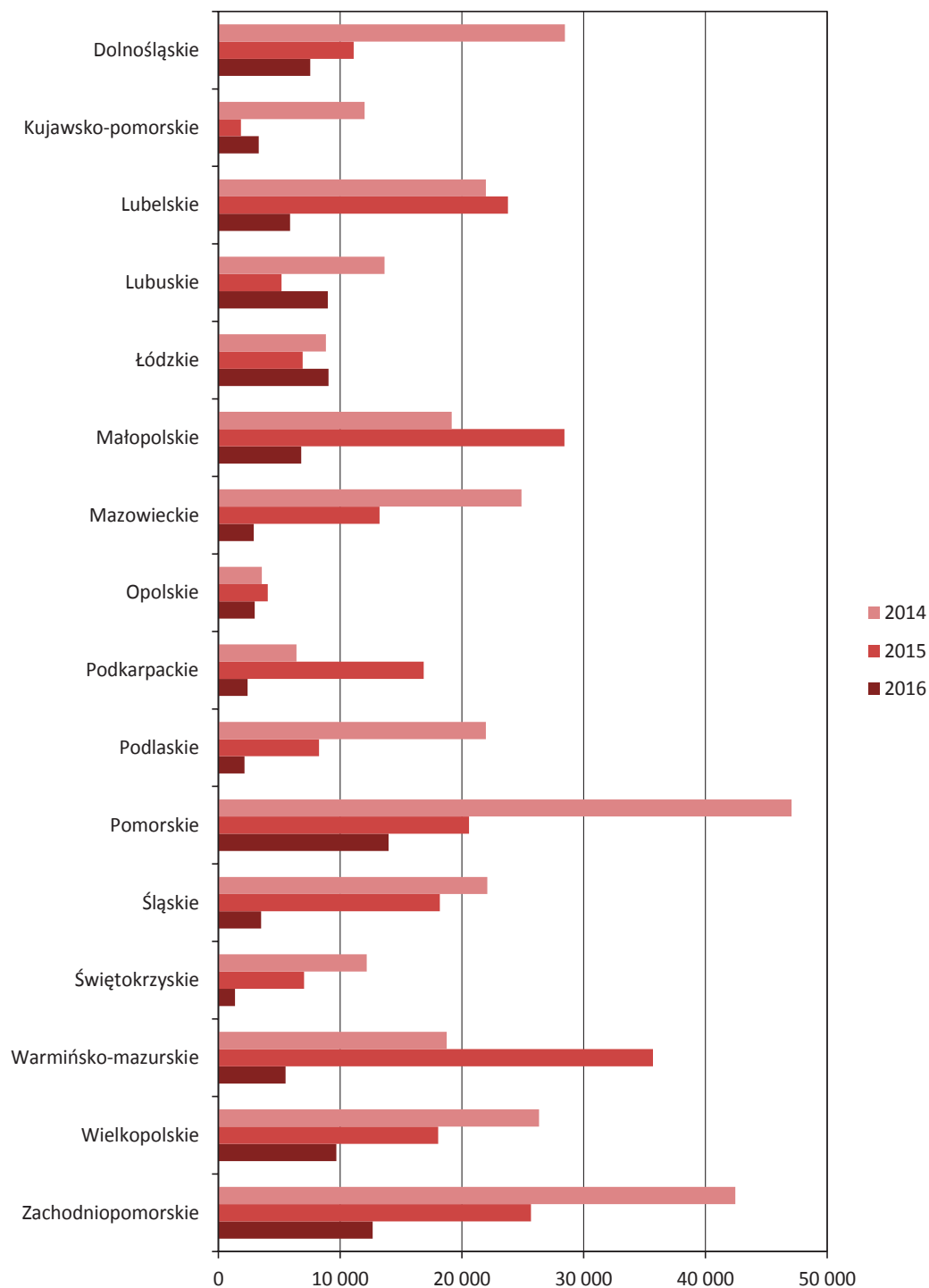
RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

Wykres A.8

Wydatki z budżetów gmin i miast na prawach powiatu na turystykę w latach 2014-2016 wg województw (w tys. zł)

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

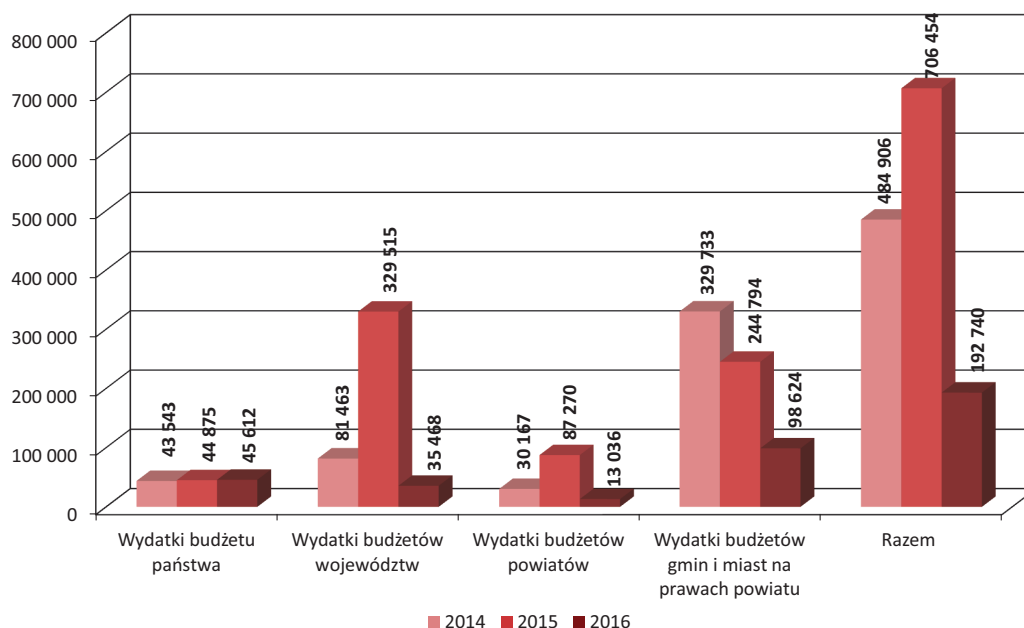

5. Struktura wydatków budżetowych

Z porównania wydatków realizowanych na różnych szczeblach administracji wynika, że turystyka największe wsparcie ma ze strony władz lokalnych, bowiem największe kwoty pozyskuje z budżetów gminnych i miast na prawach powiatu (wykres A.9). Jednak poziom tego wsparcia systematycznie maleje. W 2015 r. w stosunku do 2014 r. kwota wydatkowana z tych budżetów była o prawie 25% niższa, zaś w 2016 r. w stosunku do roku poprzedniego o kolejne 60%.

Wykres A.9

Wydatki poszczególnych budżetów na turystykę w latach 2014-2016 (w tys. zł)

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS, Ministerstwa Finansów (dotyczy również wykresu A.10).

W przypadku budżetów wojewódzkich i powiatowych wydatki na turystykę początkowo znacznie wzrosły – w 2015 r. w stosunku do roku poprzedniego odpowiednio ponad 4- i niemal 3-krotnie, po czym w kolejnym roku wyraźnie zmalały – analogicznie o niemal 90% i 85%. Jedynie wydatki z budżetu centralnego w każdym roku wzrastały, w malejącym jednak tempie.

Tempo zmian zachodzących w tym zakresie także było bardzo nierównomierne (wykres A.10). W przypadku budżetów jednostek samorządu terytorialnego najwyższe miało miejsce w 2015 r., w budżecie centralnym w 2016 r.

Wynika z tego, że polityka wspierania turystyki przez władze samorządowe jest mało konsekwentna, bowiem wielkość środków przeznaczanych na ten cel, zarówno z budżetów wojewódzkich, powiatowych, jak i gminnych, w poszczególnych latach były znacznie zróżnicowana.

Różna wysokość środków finansowych wydatkowanych na turystykę przez budżety na poszczególnych „poziomach” ma swój wyraz w ich zróżnicowanych udziałach w ogólnych wydatkach. W latach 2014-2016 najwyższe, choć znacznie zróżnicowane udziały, miały wydatki z budżetów gmin i miast na

RAPORT

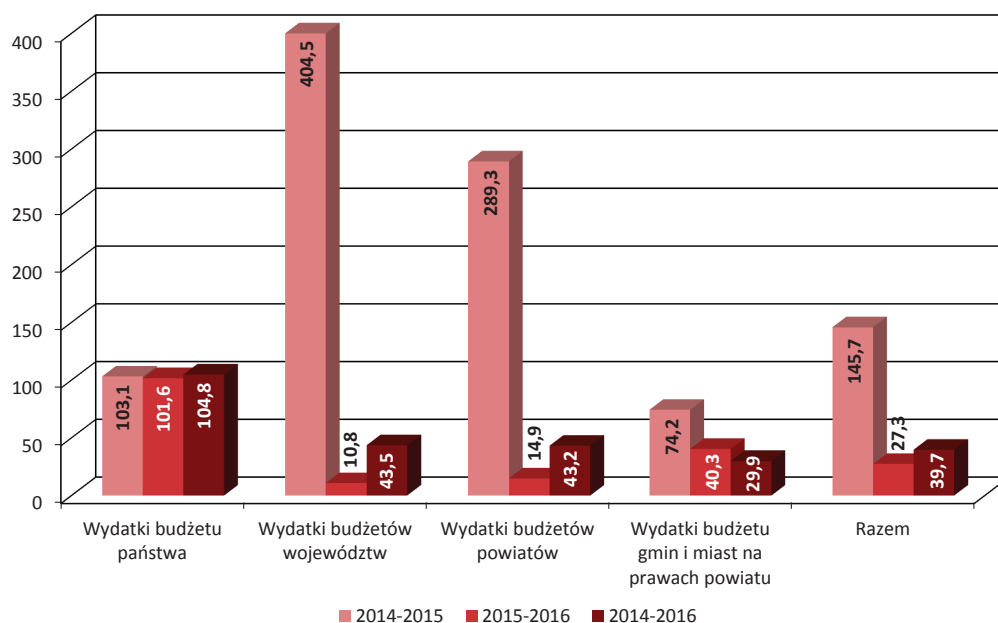
WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

INSTYTUT BADAŃ RYNKU, KONSUMPCJI I KONIUNKTUR

Wykres A.10

Dynamika wydatków poszczególnych budżetów na turystykę w latach 2014-2016

prawach powiatu (odpowiednio 68,0%; 34,6% i 51,1%). Najniższe natomiast: w 2014 r. i 2016 r. budżety powiatowe (6,2% i 6,8%), zaś w 2015 r. – budżet centralny (6,4%). Znaczne i różnokierunkowe były także zmiany prezentowanych udziałów (tab. A.24).

Tablica A.24

Udziały poszczególnych budżetów w wydatkach na turystykę w latach 2014-2016 (w %)

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	Zmiana 2014-2015 (w pp.)	Zmiana 2015-2016 (w pp.)	Zmiana 2014-2016 (w pp.)
Wydatki budżetu państwa	9,0	6,4	23,7	-2,6	17,3	14,7
Wydatki budżetów województw	16,8	46,6	18,4	29,8	-28,2	1,6
Wydatki budżetów powiatów	6,2	12,4	6,8	6,2	-5,6	0,6
Wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatu	68,0	34,6	51,1	-33,4	16,5	-16,9

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS, Ministerstwa Finansów.

W latach 2014-2016 wydatki jednostek samorządu terytorialnego były znacznie zróżnicowane w zależności od przeznaczenia wsparcia (tab. A.25). I tak:

- najwięcej środków finansowych przeznaczonych zostało na upowszechnianie turystyki, jednak na ten cel przekazano w 2016 r. o ponad 56% mniej niż w 2014 r.;
- ośrodki informacji turystycznej także wydatkowały relatywnie znaczne kwoty i co istotne – w analogicznym okresie nastąpił wzrost o prawie 19%;

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

- najmniej pieniędzy na turystykę dystrybuowano poprzez Polską Organizację Turystyczną. Ponadto ograniczyła ona wydatki o prawie połowę.

Tablica A.25**Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w dziale turystyka w latach 2014-2016 wg przeznaczenia**

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	Dynamika		
				2014-2015	2015-2016	2014-2016
	w tys. zł			w %		
Ośrodki informacji turystycznej	11350	13435	13463	118,4	100,2	118,6
Polska Organizacja Turystyczna	21	39	11	187,1	27,6	51,6
Zadania w zakresie upowszechniania turystyki	224618	279420	97577	124,4	34,9	43,4
Pozostała działalność	275162	447455	87056	162,6	19,5	31,6
Razem	511150	740349	198107	144,8	26,8	38,8

Źródło: Sprawozdania roczne Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa za lata 2014-2016, Ministerstwo Finansów (dotyczy również tablicy A.26).

Biorąc pod uwagę wybrane rodzaje działalności turystycznej okazuje się, że z budżetów jednostek samorządu terytorialnego w największym zakresie finansowane są kolonie i obozy oraz inne formy wypoczynku dzieci i młodzieży szkolnej oraz szkolenia młodzieży. W 2014 r. na ten cel przeznaczono 48,4 mln zł, a w 2016 r. 51,4 mln zł, czyli o 6% więcej. Kolejnym beneficjentem – pod względem wysokości wsparcia były szkolne schroniska młodzieżowe – analogicznie 45,4 mln zł i 47,1 mln zł, co oznacza prawie 4 proc. wzrost.

Znacznie natomiast zmalały kwoty przeznaczone na kolonie i obozy dla młodzieży polonijnej w kraju – w 2016 r. w stosunku do 2014 r. wydano prawie o połowę mniej. W mniejszym stopniu zmalały dotacje przeznaczane na kempingi i pola namiotowe – o 6% (tab. A.26).

Tablica A.26**Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w wybranych rodzajach działalności turystycznej w latach 2014-2016**

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	Dynamika		
				2014-2015	2015-2016	2014-2016
	w tys. zł			w %		
Schroniska turystyczne	960	902	984	94,0	109,0	102,5
Kempingi, pola namiotowe	315	293	297	92,8	101,3	94,0
Kolonie i obozy oraz inne formy wypoczynku dzieci i młodzieży szkolnej, a także szkolenia młodzieży	48449	48373	51361	99,8	106,2	106,0
Kolonie i obozy dla młodzieży polonijnej w kraju	136	158	69	116,1	43,6	50,6
Szkolne schroniska młodzieżowe	45394	45827	47109	101,0	102,8	103,8
Razem	95255	95553	99819	100,3	104,5	104,8

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

C. Zmiany struktury liczebności ogółem płatników poszczególnych podatków

Na tendencje obserwowane w sektorze turystyki (opisane w rozdziale II) istotny wpływ ma struktura liczebności podatników wg rodzaju płaconych podatków, co jest w znacznym stopniu pochodną wielkości działających w nim podmiotów. Zdecydowanie przeważają w niej niewielkie podmioty – w 2016 r. ich udział wynosił 73,2% (w tym płatnicy PIT – 60,3, oraz ryczaftu – 12,9). Przedsiębiorstwa większe to płatnicy CIT (10,9%) oraz PIT-L (15,9%). Szczególnie dynamicznie rośnie liczba płatników CIT i PIT-L. Spośród pozostałych płatników podatków dochodowych jedynie liczba płatników ryczaftu uległa nieznacznemu zmniejszeniu (tab. A.27). W 2016 r. liczba płatników VAT wzrosła w stosunku do 2014 r. o 4,2% (tab. A.28).

Tablica A.27

Udział w strukturze i dynamika liczebności ogółem płatników podatków dochodowych w latach 2014-2016 (w %)

Wyszczególnienie	Udział w strukturze liczebności			Wskaźniki dynamiki		
	2014	2015	2016	2014-2015	2015-2016	2014-2016
Rodzaje płaconych podatków						
CIT	10,0	10,6	10,9	118,0	107,7	127,1
PIT - L	14,6	15,0	15,9	114,0	110,1	125,5
Ryczaft	15,3	13,6	12,9	98,4	98,7	97,1
PIT	60,1	60,8	60,3	112,2	103,5	116,1
Razem	100,0	100,0	100,0	110,9	104,3	115,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów (dotyczy także tablicy A.28).

Tablica A.28

Liczebność i dynamika płatników podatku VAT w latach 2014-2016 (w %)

Wyszczególnienie	Liczebność			Wskaźniki dynamiki		
	2014	2015	2016	2014-2015	2015-2016	2014-2016
Rodzaje płaconych podatków						
VAT	42954	43958	44768	102,3	101,8	104,2

RAPORT

WPŁYWY PODATKOWE Z TURYSTYKI
W POLSCE W LATACH 2014-2016

